

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Vérzivatar.

Budapest, február 7.

(v.) Ha naplemente után vérpiros a nyugoti ég, másnapra szélvihart várnak az emberek. A tegnap kiontott vértől is zivatar kerekedett ma a parlamentben. Mért ne mondanók ki, hogy ebben a zivatarban több volt a szilajság, mint az igazság s még igazság is több, mint őszinteség. Az ellenzék úgy tett, mintha minden emberies érzés és jogtisztéleti csupán az ő lelkébe szorult volna, a miniszteri székeken és a szabadelvű pártion pedig csupa kegyetlen hóhérlélek és jogtipró zsarnok ülne. Ez az, amiben sem igazság, sem őszinteség nincsen.

Az ellenzék sajnálja a magyar vért a zsandárpuskáktól. Sajnáljuk mi is. Az ellenzék siratja az áldozatokat. Siratjuk mi is. Az ellenzék felháborodik a vérontáson. Felháborodunk rajta mi is. Az ellenzék könyörtelen vizsgálatot és a kiderítendő vétkesek ellen példás büntetést követel. Ugyanazt követeljük mi is. A különbség kettőnk között csak az, hogy mi nem vádoljuk az ellenzékkel semmivel, holott az ellenzék igenis vádol minket olyasmivel, aminek bekövetkezésében a kormány és a szabadelvű párt teljesen ártatlan. Sem a kormány, sem semmiféle hatósági közeg nem parancsolta a zsandároknak, hogy löjjenek a tömeg közé. S a szabadelvű párt sem vezényelte Marosvásárhelyt azt a végzetes tüzelést. Most már kiderül annyi egész bizonyosan, hogy a csendőrök tisztán a maguk elhatározásából, minden utasítás nélkül s kizárólag a rájuk nevezte kötelező erejű szabályzat rendelkezésénél fogva adták tüzet. A szörnyű epizódok két oka volt; e két ok egyikéről sem tehet sem a kormány, sem a szabadelvű párt. Az egyik ok az volt, hogy a választási elnök, noha reggeltől délig szakadatlanul folytak a zavargások a fatális helyen, nem rendelt ki elégséges katonai erőt a zavargások meggát-

lására, a szavazó polgárok testi épségének s a közlekedés szabadságának biztosítására. Ez igen is súlyos mulasztás. De nem a kormány mulasztása, s nem is a politikai hatóságé. A rend fenntartására szolgáló intézkedés joga törvény szerint egyedül a választási elnököt illeti meg. A fegyveres karhatalom s a hatósági közegek feltétlenül rendelkezésére állnak s a maguk felelősségére semmit sem tehetnek, hanem mindenben az ő utasításainak vannak alávetve. Itt tehát történt ugyan vétkes mulasztás, de abból egy porcikányi sem jut a kormányhatalom rovására. Vajjon mit szólna az ellenzék, ha akár a központi kormány, akár a lokális hatóságok közegei belegázolnának a választási elnökök ama törvényes jogkörébe, amelynek egészen kivételes terjedelme s csaknem diktatori teljessége egyik legfontosabb garanciája alkotmányos életünknek? Mit szólna az ellenzék hozzá, ha a választási elnök megkérdése nélkül, vagy éppen akarata ellenére is a politikai hatóság rendelne ki fegyveres erőt a választás színhelyére? Bezzeg akkor volna ám csak igazán hadd el hadd. Akkor zugna viharosan a panasz, hogy a politikai hatalom a törvény világos rendelkezése ellenére is a fegyveres erőt tömeges kifejtésével terrorizálja a választó közönséget. Alkotmánysegéssel vádolnák a kormányt, brutális jogtiprást vetnének a szemére s vádindítványt nyújtanának be ellene. A kormány semmi illyest nem cselekedett. Tiszteletben tartotta a törvényt, óvakodott a választási elnök jogkörének csorbításától. Ha történt mulasztás, csakis a választási elnök követhette el azt. Miért szidalmazza hát az ellenzék mégis a kormányt? S miféle szerencsétlen ellenzéki politika az, amely azért vonja felelősségre a végrehajtó hatalmat, mert nem követett el törvénytörést?

Térjünk át a másik okra. Fegyveréhez mikor nyult a csendőrség? Szavukihető emberek állítása szerint akkor, amikor neki ma-

gának az ellenzéki tömeg által bántalmazott kormánypárti szavazók testi épségét kellett megvédenie s ez erőfeszítése közben a felkorbácsolt szenvedélyű közönség a jórészt már megsebesült zsandarok kezéből a puskát akarta kicsavarni. Ez az indulat alig keletkezett rögtönösen a tömegben. Azt nyilván izgalmak előzték meg, az izgalmakat pedig kétségtelenül igaztások. Majd kideríti a vizsgálat hitelesen, igaz-e, hogy a kormánypárti szavazókat reggeltől délig szakadatlanul szidalmazták, köpdösték, dobalgatták s valahányszor csak lehetett, még ültelgáltak is a választás színhelyének közelében. Ha ez igaznak bizonyul, akkor ebben megtaláltuk a borzasztó szerencsétlenségnek második okát s akkor a felelősségek megállapításánál ki kell terjednie a figyelemnek ezekre a körülményekre is. Bizonyára nem szabad embert ölni. S bizonyára kétszeresen tilos ártatlan emberek vérének ontása. De tilos az alkotmányos jogukat gyakorló polgárok testi és erkölcsi bántalmazása is. Ha a másik marosvásárhelyi kerületben, ahol előreláthatóan a kormánypárté volt a többség, az utcán kormánypárti tömeg verődik össze s köpdösi, megdobálja s rugdossa az ellenzéki szavazókat, vajjon nem kívánta volna-e a függetlenségi párt, hogy hiveinek testi épsége s polgári joguk szabad gyakorlása mindenáron, még a karhatalom legdrasztikusabb mértékű kifejtésének árán is biztosították? Bizony kívánta volna. S kívánóságának meg lett volna a teljes jogosultsága. Hat tessék egyforma mértékkel mérni. A kormánypárti szavazó polgárnak nem lehet kevesebb az alkotmányos joga, mint az ellenzékének. Aki választás napján szavazni megy, annak mint a népszuverénitás egyik tényezőjének jussa van arra, hogy bántatlanul és szidatlanul, emberi méltóságának sérelme és testi épségének kockázatása nélkül gyakorolhassa alkotmányos jogát. Ha kormánypárti tömeg inzultál ellenzéki polgárt, tilos dolgot cselekszik. Ezt beismerjük mi. Hát akkor az

T A R C A.

Ocskay brigadéros.

(Szerző a darabjáról)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Herczeg Ferenc.**

Miért választottam Ocskay Lászlót a darabom hősül?

Ha kuruc-époszt írok, bizonyára eszembe se jut Ocskay. Ő sok mindenre képes volt, csak éppen arra nem, hogy epikus hőssé legyen. Ha époszt írnék, akkor az áldott emlékü Rákóczi fejedelem, Beresényi, vagy talán Öreg-Bottyán apó lelé fordul a tekintetem.

Ezek a halhatatlan nevű nemzeti vezérek viszont nem a színpadra valók. Különösen a fejedelem alakja nem. Ő annyira magasztos gondolkozású és tiszta érzésű, hogy a drámai gózkazán feszítő elemét, az emberi szenvedélyt, nem látom meg benne. Az ő életét nem az egyénisége, hanem az az istenség vezérli, akit a szívébe zárt. Nem az életnek él, hanem a küldetésének. Világtörténelmi hivatásának erős tudata valósággal fölemeszteli jellemében az emberi vonásokat. Az ő élete egy egyszerű rendszer szolgálatában folyik le, mely rendszert a nemzet boldogítására szerkesztette. Rákóczi fejedelem élete tragikus; de ez nem a jellem, hanem a sors tragédiája. A sorstragédia pedig nem színmű. Rákócziról lehet ódát írni vagy époszt; de sem balladát, sem színművet nem mernék róla írni.

Hanem Bezerédj, Ocskay! Így egymás mel-

lett a nevük már úgy hangzik, mint a patkócsattogástól visszhangzó és tüzfénytől piros ballada refrénje.

Egy ideig ott ragyognak a Rákóczi-kor firmamentumának epikus álló-csillagai között, aztán egyszerre megbomlanak, kiugranak a helyükből, sziporkázva neki iramodnak a nagy mindenségnek, elhamvadnak, elvesznek. Viszi őket a tájékos vérük, az önzésük, a bűnös nagyravágásuk, valami belső kényszer, ami megindítja a hulló-csillagokat és kúbasza sodorta az ég angyalait. Valami, ami bennük volt és kifakadt belőlük: az egyéniségük. Ez erősebb a kötelességtudásuknál, a becsületérzésüknél, a hazafiságuknál, mindennél.

Régi tapasztalat, hogy a történelem mezéjen arató vagy tallózó színműrő ösztönszerű előszere-ttel fordul a história erősen kompromittált alakjai felé. Ez természetes, mert azokban nyilatkozik meg a legizgatottabb közvetlenséggel az örök emberi természet.

Az ő jellemükben tükröződik vissza leglétebben koruk arculatja. Az igazán nagyemberek, a félistenek, a próféták és a szabadsághősök rendszerint nem koruk gyermekei, hanem egy jövendő kor apostolai. Megelőzik a korukat és azért rendszerint idegenek is környezetükben. A Rákóczi-kor társadalmának tipikus képviselői nem maga Rákóczi, nem is Beresényi, hanem a Károlyiak, a Forgácsok és mint a torz, de legjellemzőbb szélsőség képviselője: Ocskay, Bezerédj.

Engem az kapott meg Ocskay démoni egyéniségén, hogy annyira magyar. Ertsük meg egymást: nem politikai érzület dolgában magyar, — hiszen labancé lett! — hanem lelki és testi

szervezete magyar. Hogy Zrínyi Miklós szavával éljek: a török áium-tól megmérgezett magyar társadalom tipikus képviselője. Annyira tipikus, hogy már szertelen és torz. A páratlan vétezsége, a gyors fellángolása és még gyorsabb lelohadása, önteltsége és orientális ravaszszággal párosult hártatlan könnyelműsége: ezek mind jellemző vonásai a Rákóczi-korabeli magyar társadalomnak.

Majd mindenki vitéz ember volt akkoriban, de Ocskay a legvitézettek közül való. Mindenki katona, de ő a legmagyarabb katona: ideálja a portyázó lovasnak, születtét huszár, mesésen vakmerő, ötletes és gyors. Borzalmasan kegyetlen, de a kegyetlensége egy leltort és meggyalozott nemzet tájékozó dühén nevelkedett.

Sokat dorbézolhattak akkoriban duhaj bánatukban a magyar urak; Ocskay a korhelyek királya. Véresszáju, henecegő, szószátyár, izgága ember volt, — de melyik igazi lovas vitéz nem volt ilyen Shakespeare Perecyé óta?

Haszonleső volt, zsarolta a népet, esküszögő volt, árulóvá lett. Ezek rettenetes bűnök. A mai társadalom, amely — elvben legalább! — a gavalárság megállapodott törvényei szerint ítél, a piszkos önzést és a szószegést sehogysem tudja összeegyeztetni a férfibátorság ideáljával. Bizonyos azonban, hogy annak a letűnt kornak — a forrongás és a végtetek korának — szereplőit, ha lehet is az erkölcsi törvényeivel, de nem szabad a mi mértékünkkel megítélni. Az újaimon tudom előszámlálni az akkor szerepelt urak közül azokat, akik mindvégig megmaradtak Rákóczi hűségében és előbb-utóbb esküszögőkké nem lettek. És a fél kezem újaim tudnám előszámlálni azokat, akik nem zsarolták a szegénységet és nem keresték a maguk hasznát. Oly naiv nyíltsággal

ellenzék se magasztalja azt, ha ellenzéki tömeg teszi meg ugyanezt szabadelvű párti polgárokkal. Értjük azt, hogy a választási tusa hevében itt-ott áthágják a törvényes korlátokat. De erőszakoskodásokra, a más véleményűek meggyaláztatására és megtámadására igaztani a tömeget még a legizőbb küzdelem hevében sem szabad. S ha erre azt felelik nekünk, hogy ilyesmi nem is történt Marosvásárhelytől, mi ezt szívesen elhiszünk s nem ragaskodunk tovább különben valószínű feltévesztésköz. Am akkor felmerül egy másik kérdés. Ha senki nem izgatta fel a tömeget, ha az magától izgult fel, vajjon akkor az ellenzéki vezetők részéről nem történt semmi vétkes mulasztás? Hiszen nyílt utcán történtek a bántalmazások és a zavargások. És nem voltak muló természetűek, hanem állandók, mert kora reggeltől délig tartottak. Kora reggeltől délig a tömeg vagy lehurrogott, vagy leköppött, vagy megszidott, vagy megüldözött minden kormányparti választót. Hát mért nem jelent meg csak egy is az ellenzéki vezetők közül a zajongó elvtársak tömege előtt, hogy rendre intse szavával, megfékezze erkölcsi súlyával s a bekövetkező veszélyektől megóvja okos tanácsával a békétlenkedőket? Miért nem vonult az ellenzéki tőzsrak a végzetes helyre s ott mért nem hallatott illetően beszédet: „Atyámfiai, nincs sem tisztesség, sem igazság abban, hogy mi bántuk ellenfeleinket, holott ők minket nem bántanak; a Karhatalom embereinek fegyveréhez pedig ne nyuljatok, nehogy ők is kénytelenek legyenek hozzányulni; abból csak vérontás támadhat, amitől őrizze meg az isten a mi városunkat“, — mért nem oktatták ki imígyen az indulatosan zajongókat az ellenzék oszlopos emberei? Ha számon kéri a választási elnök mulasztását, számon kell kérnünk ezt a mulasztást is a helyi ellenzék vezetőitől. Történt bizony mulasztás itt is, amott is. Vétkeztek intra muros et extra. Mi nem szeretjük a fél igazságokat, mert ami fél igazság, az egyszersmind fél hazugság is. S kimondjuk ime az egész igazságot, még ha betörök is érte a fejünket.

Vádolták ma a parlamentben a kormányzati szellemet is. S idevág az a megjegyzésünk, hogy a vádak egy részében még őszinteség sincsen. A mostani kormányzat szelleme — jól tudja ezt az ellenzék is — irtózik minden erőszaktól, üldöz minden törvénytességet és szeretettel buzdítja és ápolja a törvényeséget. Hogy a vérontás megegyez a Széll Kálmán kormányzati szellemével, azt ugyan

hiába szavalja a parlament kisebbsége. Az egész ország hiszi és tudja, mert éri, hogy e vádnak épp az ellenkezője igaz. Kicsiny és nagy dolgokban az igazság parancsa érvényesül mindenütt az országban. Meggyőződésért senkit sem üldöznek, elveitől sem a hasonlóság, sem a megfélemlítés révén senkit nem tántorit el a hatalom. Akin jogtalanság esett, megkapja igazságát, még ha ellenzéki is. Aki törvényt sértett, nem menekül büntetésétől, még ha kormányparti is. Ezt végig tapasztalta két esztendő óta tizenhét millió ember, olyik saját magán, olyik valamely atyjafián, olyik a szomszédján. De mindenik okvetlenül valakin. Hát ezzel szemben hiábavaló minden vádaskodás. Széll Kálmánt jogtíró és vérszomjas despotává átvarázsolni a magyar közvélemény szemében nem lehet. A kormányzati szellemet tehát hiába felsziki vádolni. Ha a levegőbe röpkölni egy dinamitkár s vele együtt száz ember, erről épp olyan mértékben tehetne a mai kormányzat szelleme, mint a marosvásárhelyi esetről. Fájdalmas, de véletlen katasztrófa az egész. Sirassuk el áldozatait, kutassuk ki és büntessük meg okozóit. S okulván a borzasztó csapáson, követeljünk rendszabályokat az ismétlődés ellen. Igazságosan csak ennyit lehet kívánni. De az ellenzék nem ezt, hanem a kormány fejét kívánja. A marosvásárhelyi koporsókból ravatalt akar összeróni a kivégzendő kabinet számára. Ma legalább nagy felindulásában ilyes szándékot mutatott. Holnapig talán visszater a higgadtsága és az igazságszeretete. Vajha visszatérne. Áldatlan harcokra, meddő szenvedélyek mérközésére ne pazaroljuk a nemzet erőit. Az országnak józan és békés munkára van szüksége.

Vihar a t. Házban.

Budapest, február 7.

Az ördög hitte volna, hogy a marosvásárhelyi esendörök bombát tudnak vetni. Pedig bombát vetettek. Megreszketett bele nagy darab magyar föld és a t. Ház napirendjéből is kivette a bomba a földművelési vitát. Ez egyszerűen eliskádká, s földműveléssel nem esett ma annyi szó sem, mint az osztrák Reichsrathban munkáról. Ha csak azt nem veszi az ember földművelési szempontnak, hogy a földet megint magyar vérral áztatták, vérral tették termékenyebbé. Mert erről aztán annál több szó esett.

Jókor kezdődött, a folyosón. Elsőben mindenfelé folyt a kérdézősködés:

— Megérkeztek?

Ez Endrey Gyulára meg Kubik Bólára vonatkozott, akiket a függetlenségi párt bizalmi férfiaknak küldött le a központból Marosvásárhelyre. Őket kereste most minden függetlenségi, hiszen ők a hiteles szemtanúk. De nem érkeztek meg. Ellenben megjöttek már a mai ülésre Zeyk Gábor és Szentiványi Kálmán, akik szintén lenn voltak Marosvásárhelyen, bár nem a véres, hanem a csöndes választásnál asszisztáltak. Az első kerületben. Ők is hiteles szemtanúk s a nagyobb hitelesség okáért meghozták magukkal a véres esemény színhelyének pontosan megrajzolt mappáját. Csak hogy a belügyminiszter, akinek átadhatták volna, nem volt jelen.

Ilyenformán az ülés előtt ez volt a helyzet: az ellenzéknek voltak harcrakész szónokai, de a szemtanúk még csak akkor iparkodtak vasuton a fővárosba; a szabadelvű pártnak viszont megvoltak a szemtanúi, de neki viszont vezére és legilletékesebb szónoka ült még akkor a vasuton, Bécsből hazatérőben.

Egyik tábor se volt tehát rendben. S mondták is a folyosón:

— Talán holnapra marad a vihar, mikorára a miniszterelnök is megjön, Kubikék is megjönnek.

De ez rossz profécia volt. Nem lehet azt eltolni, ami igazi viharok csúszul. Ki kell annak törnie. S még igazán csudálni való, hogy ez az első, valóban komoly vihar mennyire szabályozva és temperálva zugott el a t. Ház fölött. Majdnem azt lehetne róla mondani, hogy mérnökök cirkalmazták ki a terjedelmét, a méreteit, az idejét, a formáját. Négy órából áll ugyanis az ülés. Ebből kettőt kitöltött az ellenzék napirend előtt való felszólalásokkal, kettőt pedig interpellációkkal. Tehát fele — fele, így osztották az időt. Azonfelül négy volt a napirend előtti felszólalás, négy az interpelláció. Ebben is szimmetria volt. S végül abban is mutatkozott némi rend, hogy a beszédek és interpellációk jobbára higgadtak voltak s a tüzet csak a közbeszólók okádták. Szóval: majdnem szabályosan kidolgozott vihar volt a mai, de vihar volt. Ez kétségtelen.

A külső képeről ez a rajz számol be:

(Napirend előtt.)

Zsufolt karzatok. (Be jó is tudják ezek a kedves budapestiek, mikor kell a karzatokat megtölteni!) A folygben izgatott beszélgetésben kisebb csoportok alakulnak ki s két fúrge honatya sorra keresi a csoportokat. Zeyk Gábor az egyik, Szentiványi Kálmán a másik. Mindenütt elmondják, mint szemtanúk, hogy voltaképpen mi történt Marosvásárhelyen, hogyan történt és miért

tették, hogy az ember akaratlanul is gondolkozóba esik.

Magyarország akkoriban pörös föld volt, amelyet fölvert a dudva és a gyom. A leglángolóbb színekben pompázó palánták egyike volt Oesky. Kitépték, az ut szelére vetették. A tudós gazda, ha megpihen rajta a szeme, azt mondja: gaz volt a vetésben. A költő azt mondja: szép volt.

Nem tagadom egyébként, hogy Oesky történelmi alakja, minél tovább foglalkoztam vele, annál inkább átalakult a képzeletemben. Ne higgye senki, hogy rehabilitálni akartam a démoni módon érdekes kalandort. Ha rokonszenvesebbnek tüntettem fel, mint amilyen a valóságban volt, ezt bizony nem történelem-politikai, hanem művészi okokból tettem. A történelem tanítása és tanulságainak leszűrése a tudós dolga. Az írónak a történelem csak a motivumot adja, melyet céljához képest variál és átalakít, mint zenei motivumát a rapszódia szerzője. Jó példákra hivatkozhatom: Mi lett Stuart Máriaiból Schiller kezében? Mi köze Katona hősnének a történelem Bánkjához? Mit csinált Rákosi Jenő a nápolyi Johannával?

Oesky alakjával nem az érdekes kalandort, hanem a minden szomorú és megszágyenítő emléke mellett is nekünk oly kedves Rákóczi-kor egy tipikus képviselőjét igyekszem a színpadra vinni. Természetes, hogy ennek a típusnak egyszersmind képviselnie kell az akkori magyar társadalom tragikus bűneit is, amelyek hajótörést szenvedett Rákóczi nagyszerű vállalkozása. Amennyire én ezt a kort megértettem, fő bűnei voltak az egyéni önzés és a fegyelmetlenség. A bűn magában véve utálatos. Hogy művészi jogosultságot nyerjen, emberivé kell tenni. Elve a költő jogával, embert próbáltam csinálni Oeskyból, a démonból. Igaz, hogy az elfogult gyöngéd-

ség, amellyel az ő alakja iránt régóta viseltem, szintén ösztökélt. A mai kor fogalmai szerint emberileg megérthetővé csak úgy lehettem az árulást, ha motivuma az önzésnek egy nemesebb, ha nem is menthetőbb, megnyilatkozása. Az én Oesky brigadérosom is önző és fegyelmetlen, mint a történelmi Oesky, de az árulásba nem anyagi nyereség reménye, hanem sértett önzete sodorja. Ez a motivum egyébként összhangban van a történelmi Oesky jellemével is és így — költőileg legalább — igaz. Hogy értetőbbé tegyem a hősem végzetes elhatározását, felhasználtam Rákóczi környezetének némely történelmileg konstáttal gyöngeségét is. Beresényi főgenerális maga igen arisztokratikus érzelmű ember volt és a kuruc-hadsereg főbb tisztái állásának betöltésénél nagy szerepet játszott a protekció. Meg fogják nekem becsúszni ezt a merészséget, amely egy parányi rosszakarat mellett kegyelet hiányának is nevezhető? Remélem, hogy a kegyeletlen elégtétel után, mit az én brigadérosom Rákóczi nevének ad, megbocsátják.

Bár egészben véve a történelmi tények keretén belül maradtam, annyiban is eltem az író jogával, hogy hősem, bűnét megbánva, megtisztult hal meg. Erre vonatkozólag van némi történelmi adat is. A vallatási jegyzőkönyvben, melyet Csajághy és Szluha uraimék 1710. január 2-ikán vettek föl Ujváron, a 18-ik kérdés így hangzik:

„Nem bánta vala-e meg maga labancá lételet? és miért?”

Felelet: „Nem egyszer, hanem ezerszer is megbánta. — Isten őtet egy segítse! — labancá lételet; és hogy valóságosan megbánta eleitől fogva: Isten őtet egy segítse, — mert itt nálunk jobb állapotja és nagyobb becsülete vala, melyet németek közt el nem érhetett; az minthogy oda

alá Losonc táján való létekor gondolkodott visszajöveteléről...”

A végső perceiről írja Thaly Kálmán: „Oesky László szót emelvén, még itt a köztéren is felszóval ismétlé, hogy a eszásár húségéből kilép és sok esküvel Rákóczi fejedelem s az ország hívének vallotta ujonnan magát.”

És: „A vépadra lépve... intette őket: óvakodjanak a hazas és nemzetárulástól, állhatatlanságtól; legyenek hívek mindvégig uralhoz, hazájukhoz, tanuljanak az ő szomorú példáján!”

Ha történetbuvár volnék, aki tények után itél, talán magam is kétségbe vonnám Oesky megbánásának őszinte voltát. De így azt mondom: Mért komédiázott volna a vépadon? Félt a haláltól? Oesky, aki ifju legénykorában két seereg szeme láttára egy pár pisztolyra kiállt az akkor még eszásári őbester, de már rottegett híru Bottyánnak? A tiszabetsi oroszlan, aki száz alkalommal bebizonyította, hogy az életét nem becsüli sokkal többre egy pipa dohánynál?

Uglátszik, hogy a nemzet tudatában két Oesky él: a történelmi, a vítez és jellemtelen kalandor és a népies, a legendás és rokonszenves brigadéros. Thaly Kálmán könyvéből ismerem Berényi egykoru naplójának 1710. január 20-ikán kelt következő sorait:

„Méry Lászlónak azt írja az szolgabíró Nyitráról, hogy Oesky Lászlót 3. praesentis exequálták az ujbári piarcon, és Ujbárbu Surán felé gyüvet az mely kép vagyon, Boldogasszony képe, hogy egynehány nap vézett!”

Erről az Oeskyról írta a mi atyamesterünk az ő halhatatlan regényét és erről az Oeskyról, akit a Boldogasszony arra méltatott, hogy véres könyvekkel sirassa meg, irtam az én történelmi színmű-kísérletemet is. Hogy jól tettem-e, azt holnap fogom megtudni.

történt. Még rajzban is bemutatják az esetet. S akik hallgatják, hangosan mondják rá:

— No, ugy-e?

Vagy:

— Majd másképp tudja azt Kubik!

Mert meggyőzve senki sincsen. A szabad-
elvűpart tagjai föllélegzenek ugyan, mikor a
szemtanuk elbeszélését hallják, de azért lelkiükre
nehezedik az a megmáshíthatatlan faktum: az
ártatlan polgárok halála. Viszont az ellenzéki
képviselő megijednek ugyan egy pillanatra, hogy
tán mégsem olyan ártatlan packázás volt az Ma-
rosvásárhelyen, könnyű hólabdákkal s a csend-
őrök kijöhettek a flegmájukból, ha egyikük-
nek a száját hasították fel, a másiknak meg
éppen a combjába verték a bieskát, de azért ők
is biznak benne, hogy majd jobban tudja az esetet
Kubik.

Aztán hallszik az elnök szava. Az ülést
nyitja meg.

Mindenki a helyére siet s egy rossznyelvű
szélbali, meglátván az elnöki dobogón Tallián
Béla alelnököt, elkidítja magát:

— Legalább stilszerű elnököt kaptunk mára.

Főispán is volt, a szocializmus orvosságának is a
szuronyt ajánlotta.

De ez a kiáltás még elkallódik. Morajjal, de
nem féktelenkedve fogadják a műsor bejelentését:
„T. Ház, lesz négy felszólalás napirend előtt, négy
interpelláció napirend után!” Nagyon helyes. Csak
éppen azt tisztázza még az öreg Madarász József
hogy a sok interpellációra való tekintettel a Ház
már tizenkét órákor térjen át az interpellációkra.
Szó nélkül elfogadják. Ekkor aztán Darányi
Ignác összecsapja az írományait: földmivelési vita
ma nem lesz. Nem is volt.

S most már kezdődhetik a vihar.

Kossuth Ferenc emelkedik fel elsőnek. Mikor
azt mondja, hogy megint magyar vér folyt, a háta
mögött buzogni kiáltozzák: *Gyalázat! Gyilkosok!*
Mikor azt panaszoja, hogy ez az eset a legbé-
késebb viszonyok közt történik, amely békés vi-
szonyok megteremtésén a függetlenségű párt is
fáradozott, a kórus azt kiáltja: *Élég rosszúl tettük!*
De ez még játéki fuvalom csak, nem vihar. Kos-
suth Ferenc tehát erősebb hurokat penget. Azt
mondja, hogy a miniszterelnök hiába beszél, kö-
zegei a vidéken rá se hallgatnak, tán ki is gu-
nyolják, mindenekfölött pedig — mint régen is
— a nép közé lövetnek.

Itt kezdenek a lángok sítoregni.

— *Majd mi is lövünk!* — kiáltja Fáy István
és ökleivel vera padot.

Pichler Győző felugrik, ugy süvölti:

— *A választási elnök egy hamis bukás miatt
régebben vad alá helyezett gazember, akivel a Ház
egyetlen erdélyi tagja se fogja kezét!*

A lángok gyujtanak, tüzet fog tőlük Kossuth
Ferenc is. Töle szokatlan fenyegetésbe végzi be-
szédét:

— *Addig itt nem lesz békés tárgyalás, míg ezt
a vérontást meg nem torolják!*

Leült. A jegyző Thaly Kálmánt szólítja fel
s a t. Ház egy pillanatra föllélekzik. No, hála
Istennek, ez nem petrolör, ez nem fogja a parla-
mentet felgyujtani. Aminthogy Thaly csakugyan
elkalandozik kissé a történelemben s elindulván
az imádott Rákóczytól, meglehetősen sokára érkezik
el Petőfőhöz, aki megírta, hogy a székely vérenek
minden esőppje drága gyöngyöt ér. Most pedig
ezekből a drága gyöngyökből pazaroltak ostoba
csendőrök.

Ez szép beszéd volt, de még közbeszólásokra
sem tűzolt.

Csévolszky Lajos a harmadik szónok. Töle
erősebb, tüzesebb szavakat remélnék s mozog is
az ellenzék, mikor kipattan az első gorombaság,
hogy a miniszterelnök két esztendő óta *fecseg*,
de azért minden ámitás és hazugság, mert nincsen
változás, csak a *kétszínűség lett nagyobb*. Első
mondatnak ez olyan nagy, hogy nagyobbat Csá-
volszky se tud s háromszor is belezavarodik, mi-
kor az erősebb szavakat keresi. Sehogysem találja
s az ő leplezhetetlen zavara megzavarja az ellen-
zékot is. Kinos szünetek támadnak. S már csak
puffogásnak hangzik, de a szélsőbalon se hat, mi-
kor Csévolszky vegezetül azt kiáltja:

— *Esküszünk, hogy csak egy élünk lesz: —
ennék a kabinetnek a halála!*

Senki sem mondta utána az esküt. Inkább
mohón fordultak a negyedik szónok felé. Hogy
talán Pichler Győző megmenti a becsületet. S
Pichler meg is próbálkozott a várakozás kielégi-
tésével, mert maga is lelke mélyében föl van
háborodva. Gyöngye hangjának tudatában böles
ekonomiával akar élni s előbb halkán beszél a
választás előzményeiről. De mikor eljut a főispánig,
aki állítólag előre megmondta, hogy mindent el
fog követni Bedőházy megbuktatására: akkor
már Pichler nem bír magával. Egész teste resz-
ket s lobogó vörös sörényével ugy emelkedik,
mintha a bosszu furiája volna. Gyilkos, tajtékzó
szavak szakadnak el az ajakáról:

— Mikó főispán követte el a *gazságok gaz-
ságát!*

Az elnök megütözik a szón, megrázza a
csengőt és rendreutasítja Pichlert. *Hentaller* Lajos
felugrik s mérgesen kiált fel az elnökhöz:

— A csendőröket tetszett volna rendre-
utasítani!

— Nincs joga az elnöknek mindjárt rendre-
utasítani! — toldja a szót Fáy István s megint
veri ökleivel az ártatlan padot.

Nő a zaj, az izgatottság s Pichler ugy tesz,
mintha közben meghiggadt volna. Az ember azt
hinné róla, hogy ki akarja magyarázni szavait,
hogy fölhevülésében vetette el a sulykot, de
igy szóli:

— *Én csak azt mondtam, hogy ilyen gaz
rendszer csak olyan alávaló és jellemetlen ember
vezetése alatt lehet inaugurálni, mint Mikó főispán!*

Ó, hogy tombol, ujjong a szélsőbal! Ez
aztán helyes kis rektifikáció. Csak az elnök rázza
makacsul a csengőt s rendületlenül vág az ujjon-
gásba:

— A sértés ismétléseért másodsor is rendre-
utasítom a képviselő urat.

Csupa kavargás a völgy. Látni, de nem hal-
lani, hogy jobbfelől Münnich Aurél és Szentiványi
Kálmán közbeszólnak valamit. Talán Mikót vé-
dik. A szélsőbal tüzesen tiltakozik a védelem
ellen. Pichler Győző pedig hosszú ujjainak fésűjé-
vel rendre inti lobogó haját, maga ellenben fésű-
letlen szavakkal fakad ki:

— *Én nem tantémekekkel keresem a mindennapi
kenyeremet, mint ön!*

— *Én? — kacag Szentiványi.*

— *Önök más a válaszom. Önnek azt mon-
dom, hogy az elvtagadásban párja Bernádyknak.
Similis simili gaudet!*

Az igazi furia most Pichler. A lábujjától a
legkisebb hajaszáláig reszket a mértéktelen fel-
indulástól. Tüzet szór mindenfelé, csak a jelenlevő
belügyi államtitkár számára van egy szál rózsája.
Gulner Gyulát megdicséri, de azt mondja neki,
hogy ez az óra az ő tűzpróbája. Most kell meg-
mutatnia, hogy hű maradt a régi ideáljához.
Mutassa meg.

Egy pillanatnyi csönd. A szélsőbal azt hiszi,
az államtitkár fog beszélni. De Lukács László
pénzügyminiszter emelkedik fel. Bántja ez az el-
lenzék s mint a mérgezett nyilak, szállnak már
a sebző közbeszólások:

— *Mit akar ez?*

— *Hisz ez is csak két halottal jött a Házba!*

— *Hogy történt Egerben a választás?*

— *Egerről akar beszélni?*

Nyugodtan várja ki a fergeteg elmúlását a
pénzügyminiszter s aztán az ő csöndes hangján
figyelmezteti a közvéleményt, hogy amin az ellen-
zék felháborodik, felháborítja az a kormányt is,
talán legelső sorban azt a kormányelnököt, kinek
a békeképesség helyreállítására való becsületes törek-
vését sokszor ellenfelei is lojálisan elismerték.
Aki a távollevő miniszterelnököt ismeri, biztosra
is veszi, hogy a legszigorubb vizsgálat iránt nyom-
ban intézkedni fog.

A legszigorubb vizsgálat emlegetése nem
tetszik a szélsőbalnak.

— *Küldjék ki Horánszkyt a vizsgálat vezeté-
sére — sivitja Pichler.*

— *Köszönöm! — hártja el a megtisztelte-
tést Horánszky.*

A pénzügyminiszter a nagy zajban, moraj-
ban még azt mondja:

— *Önök is azt keresik, amit mi. Az igaz-
ságot. De ezt csak higgadsággal lehet megta-*

lálni. *Találjuk meg higgadságunkat, ez ráveszt az
igazságra s az igazság a megtorlásra.*

S ezzel átadja a szót Gulner Gyula államtit-
kárnak, aki némi disputák után nyugodtan mondja
el a törvényhozás színe előtt, mennyit tud a ma-
rosvásárhelyi esetről s kitől tudja. A bevezetés
azonban fásasztja a feltűzött ellenzékét s az állam-
titkár finoman figyelmezteti, hogy mikor a szóno-
kok annyira kívánták hallani az ő véleményét,
talán remélhetne némi figyelmet.

— *Igaz van, szól az ellenzékhez át Vészi
József. Ez udvariatiatlanság Gulnerrel szemben.*

Fáy István most harmadszor veri ökleivel a
padot, ugy kiáltja:

— *A képviselő urtól nem tanulunk udvariati-
ságot!*

— *Már pedig udvariatiságot mindenkitől lehet
tanulni! — oktatja szeliden Vészi József s mo-
solygás füst pillanatnyi derüt a t. Ház mogorva
ábrázatára.*

Aztán az államtitkár végre előterjesztheti
adatait, csupa telegramm. Amennyi olyan ese-
ményről jöhetett, mely csak tegnapi este felé tör-
tént. Van a telegrammok közt kettő a csendőrezetlén-
ségről, aki bejelenti, hogy a vizsgálatot megindította s a
hadbíró már munkába lépett. Van telegramm a fő-
ispántól, hogy a polgári hatóság is megindította
a vizsgálatot. Ha aztán tisztázva lesz az ügy, ak-
kor a példás büntetés nem fog elmaradni.

Most Hentaller Lajos átkiált:

— *De a Kubik és Endrey telegrammját
ugy-e nem olvassa fel?*

Haragos pirosság önti el az államtitkár ar-
cát. Szenvedélyesen megemelt hangon feleli:

— *Olyan telegrammot nem kaptam, nem láttam
és tiltakozom minden inszinnúció ellen. Sohase hasz-
taltam s ha telegramm érkezett volna hozzám, el nem
tagadnám.*

Viharos taps. Az ellenzék némi konsterná-
cióval néz körül:

— *Hova lett az a telegramm? Hova lett?*

Hát ez bizony eldöntetlen kérdés marad.
Endrey és Kubik még utban vannak. Talán nem
is küldtek telegrammot.

Gulner megint tapsok közt végzi beszédét:

— *Régi ideáljaimat ápolom ezen az oldalon
is. Amit igazságról, becsületről, tisztességről gon-
doltam, gondolom itt is. A tűzpróbától tehát nem
félek. S méltóztassanak ítéletüket a vizsgálat be-
fejeztéig felfüggeszteni. Ha vannak bűnhődési, példá-
san fognak bűnhődni!*

... S ezzel vége az első szakasznak. Napi-
rend előtt az ügy el van intézve.

(Szünet.)

Öt pernyi szünet. Pihenőül, míg az inter-
pellációk kerülnek sorra. Mindenki a folyosóra
siet, ahol tovább is Marosvásárhely van napiren-
den. De a megölt polgárok már kénytelenek he-
lyet engedni készülő újabb szenációknak. A fo-
lyosó már azokat a vad támadásokat tárgyalja, me-
lyek Mikó Árpád főispán ellen ma elhangzottak. Mi
lesz? — ez a kis mellékkérdés helyet követel ma-
gának a véres szenációk mellett. De a tárgyalásra
nincs sok idő, mert szól a villamos csengő. Az
öt pernyi szünetnek vége.

(Az interpellációk.)

Jön a második szakasz: A tárgy ugyanaz,
csak a forma más. A felszólalások neve itt sür-
gős interpelláció. De a hangulat sem olyan puska-
poros már. A közbeszólók mintha kifáradtak volna
pedig hát a nagyobb vihar ők fújták.

Barta Odön interpellál elsőnek, utána
Buzáth Ferenc, majd Hentaller Lajos, végül Vi-
sontai Soma. Ezek az interpellációk csak kérdé-
sekbe foglalják mindazt, ami már a napirend előtt
is szóba került. Érdekes valamennyi, de zajosabb
a Buzáth Ferencé. A néppárti patikus ugyanis a
vita hévében azt találja mondani, hogy a *Maros-
vásárhelyen kiöntött vér a kormánypárt lelken szárad*.
Ezért a többség zajosan követeli a rendreutasi-
tást s egész kis fiókvita indul meg azon, hogy
mit is mondott hát Buzáth Ferenc? Az elnök
megkérdezi, de Buzáth maga se akar rá emle-
kezni. Polónyi szerint *nem is kell* rá emlékezni.
Végül is abba kell megnyugodni, hogy majd
nyomra segítenek a gyorsírói följegyzések. Lehet-

séges tehát, hogy Buzáthot még rendreutasítják — holnap.

Egyébként az interpellációkból az a fontos, hogy

1. mi lesz az ártatlan áldozatok családjával?
2. mi lesz a főispánnal?
3. mi lesz a csendőrökkel?
4. mi lesz a jövőben, hogy hasonló eset ne ismétlődhessen?

A kérdésekre Széll Kálmán fog megfelelni. Ma nem volt jelen.

(A pótvihar.)

Egy óra volt. A t. Ház felsóhajtott:

— No, csakhogy vége!

Dehogy volt vége. Az elnök azt indítványozta, hogy ami máról kiszorult, folytatódjék holnap: a földmívelési vita.

Fölpattant azonban az ellenzék:

— Nem tárgyalunk! Semmit sem tárgyalunk, míg a vér megtorolva nincs!

Ezt a friss hangulatot határozati javaslatba is foglalta mindjárt Barta Ödön és nagyon pártolta Polónyi Géza, aki azzal is megtoldotta, hogy nem lehet tárgyalni, ha a főispánt huszonnégy óra alatt el nem csapják s a csendőrhadnagyot ugyancsak huszonnégy óra alatt le nem tartóztatják.

— Ugy van! — kiáltotta az ellenzék.

Darányi Ignác más véleményen volt. Hivatkozott rá: milyen lojálisan engedett a kormány és a többség az ellenzék óhajításának. Lefoglalták a vitára a mai napot: legyen! Mindent szavá tesznek: tegyék! Hiszen a vita elől s a vizsgálat elől nem is akar kitérni senki. De elvégre ha adunk valamit a közszabadságokra, akkor kihallgatás nélkül senkit sem lehet elítélni s lehetlenség az, amit Polónyi követel. Akármilyen sajnálatos tehát, ami történt, de a parlament munkájának mégsem szabad miatta megakadnia.

Igy a miniszter. De közben Barta Ödön írásba foglalta javaslatát, husz ember aláírásával névszerinti szavazást kérték rá s megint csak husz ember aláírásával a szavazás holnapra halasztást is kérték.

— Nesztek! — diadalmaskodott a szélsőbal.

Tallán alelnök azonban félretette az íveket. Felnyitotta az új házszabályokat s egyszerűen konstata, hogy az új szabályok értelmében a napirendet mindig egyszerű szavazással kell megállapítani s itt *ü-játékok* rendezni nem lehet.

Nosza megindult a vita új mederben. Olay Lajos, Polónyi Géza, Györy Elek azt vitatták, hogy itt külön indítványról van szó, mely a napirendet nem érinti. Horánszky Nándor, gróf Tisza István, Gajári Ödön az ellenkezőt bizonyították. S ahogy így folyt a csatapaté, az a pikáns dolog történt, hogy Ugron Gábor is a — többség álláspontját helyeselte. Az elnöknek van igaza, mondta.

— Nincs igaza — ugrott fel újra Polónyi.

És szakadatlan nevetés közben hadakozott Ugron Gáborral, aki csak az ő klasszikus gesztusaival hárította el magától az egykori eltvárt szofizmáit. Ez volt a legderűsebb momentum a mai viharban. A végén aztán, mikor elfogyott minden: szóknak, argumentum, szofizma és idő — végre az elnök szavazás alá akarta bocsátani a maga napirend-javaslatát.

A szélsőbal látta, hogy a vihar hiába volt. Felugrott hát Olay Lajos s elhangzott a rekedt csatakiáltás:

— Hát akkor vonuljunk ki! Nem lesz itt több ürgyalás!

S kivonult az egész szélsőbal. Nem maradt más a balmezőn, csak Ugron Gábor, Visontai Soma és Molnár Jenő. Mind a folyosón volt a többi. S mialatt az elnök kimondta a határozatot, hogy a t. Ház holnap a földmívelési tárcát fogja tárgyalni, a folyosóról behangzott az anti-kórus:

— Semmit se fogunk tárgyalni! Vége a munkának!

Most aztán szépen ki kell várni, tanácskozik-e holnap a parlament, vagy nem tanácskozik? Budapest leszünk-e holnap vagy Bécsben? Az elnök csinál-e napirendet, vagy Olay Lajos? Ámbár hiszen holnapra itthon lesz már a miniszterelnök is, aki egyszer-mászor megmutatta már, hogy mint Wotán, sértetlenül tud átmenni a lángokon...

A képviselőház ülése február 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallán Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László, Darányi Ignác, Pósz Sándor, Wlassics Gyula Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Horánszky Nándor betérjeszti a valutarendezést ellenőrző bizottság 1900. évi működéséről szóló jelentését.

Elnök: Tudatja, hogy a maros-vásárhelyi választás dolgaiban napirend előtt Kossuth Ferenc, Thaly Kálmán, Csávolszky Lajos és Pichler Győző jelentették be főlészalásokat, ugyane tárgyban pedig *sürgős interpelláció* Barta Ödön, Hentaller Lajos, Buzáth Ferenc és Visontai Soma jelentettek be. (Felkiáltások bairól: Hejyes! Hejyes, g! aázat! Gyilkosság történt! Ez aztán jog, törvény és igazság!)

Elnök indítványozza, hogy a sürgős interpellációk előterjesztése 1 órákor kezdődjék.

Madarasz József: Indítványozza, hogy a Ház már 12 órákor kezdje meg az interpellációk tárgyalását. (Altlános helyes-és.)

Elnök: A Ház ilyen értelemben határoz.

A marosvásárhelyi sortü.

Kossuth Ferenc: Marosvásárhelyen a tegnap lefolyt választás alatt a csendőrök három embert és egy gyermeket agyonlőttek, tizet pedig megsebesítettek. Hová jutunk t. Ház? ... Magyarországon magyar emberek, magyar fegyverekkel lövöttek akkor, midőn a polgár legelső jogát, a választói jogot akarják gyakorolni. És e végtelen, e hallatlan botránynak meg kellett történnie ama kormány alatt, amelynek hivatása lenne a jogot nemcsak tisztelni, de közgei által is tiszteltetni; a törvényt nemcsak megtartani, de közgei által is megtartani, az igazságot nemcsak hirdetni, hanem közgei által is alkalmazni.

Figyelmeztetjük a miniszterelnököt számtalanszor, hogy a vidéken mindenütt még mindig erőszak korszakát éljük.

Leszaky Gyula: A miniszterelnök vén asszony! Kossuth Ferenc: A kormány közgei figyelembe sem veszik a miniszterelnöknek a Házban tett nyilatkozatát és sok helyütt ezekről kicsinylőleg beszélnek. És ezt a miniszterelnök türi. Polgárvernek kell folyni, hogy megértse, megássa, hogy a régi rendszeren nem tudott javítani. Miképpen van az hogy Marosvásárhelyen az I. kerületben, hol a kormánypárt győzelme valószínű volt, minden csendben és rendben folyt le. És miképpen van az, hogy a II. kerületben, hol a független párt győzelme biztos volt a legkihívóbb intézkedések és erőltetgatás történt, és végre a polgárok közé löttek.

Fáy István: Majd mi is lövünk!

Kossuth Ferenc: Miképpen van az, hogy már napokkal eze ott pártunk két kiküldöttének Barabás és Pichler képviselőnek, azt kellett jelentenők, hogy a második kerületben a polgárság a legnagyobb erőszakoskodástól tart és sokan félnek még attól is, hogy vér og folyni.

Hentaller Lajos: Nem akarunk szakítani a régi rendszerrel! Most is rendre lövöttek az embereket!

Kossuth Ferenc: Kérdem: hogyan történhetett meg mindez, mit jelent mindez?

T. Ház! A vért nem könnyű lemosni! Ez a párt nem türi el, hogy választói közé lövöldözzenek.

Marjay Péter: Akasztóóra ilyen csendőrökkel!

Kossuth Ferenc: Igazságának tudatában tiltakozik az ellen hogy magyar vért ontsanak. Elég erőt érez magában arra, hogy felelősségre vonja azt a kormányt, amely nem tud véget vetni azon hallatlan állapotoknak, melyek, mint a mult erőszakok maradványai, maig is korlátlanul fennmaradtak a vidéken.

Pichler Győző: Magyarországon hamis bukás miatt vád alá helyezve volt gazembert tesznek meg választás elnöknek! Egyetlen erdélyi képviselő se szorít kezét azzal a vámmal az elnökkel! (Folyton tartó nagy zaj. Elnök egyre csönget.)

Kossuth Ferenc: Oly párt, mely ezt eltűrné, nem érdemelne meg, hogy e házban üljön. És oly kormány, mely igazságot, teljes és példás igazságot nem tudna szolgáltatni, nem érdemelne meg, hogy az ország ügyeit intézhesse. Erős elhatározásunk szigorú vizsgálatot és példás megtorlást követelni, mert az, hogy a választókat lelőjék, semmiesetre sem menthető és körlehetetlen szigorral kell megtorolni e hallatlan botrányn, mert csak akkor lenne a vérontás jogosult, ha a fegyveres erőt életveszélyes tetlegességgel illetnék, amiről szó sem volt.

Bartha Miklós: Hógolyókért, embervér! Hallatlan!

Kossuth Ferenc: Előttünk a magyar vér szent s oly kormányának számolni kellene lelhaborodásunk egész erejével, amelynek kedvesebb lenne a hatalmi erőszak mint a magyar polgárok vére.

Példás büntetést követelünk, nem lesz bökse sem nyugodt tárgyalás, míg azok, akiket a felelősség közevetve és közvetlenül illet, a legszigorúbban meg nem lesznek büntetve.

A mi polgártársaink vére égbe kiált és mi az ő holtstestek nevében követelünk, igen követelünk igazságot!

Thaly Kálmán: Kossuth Ferenc, bár erőskifejezéseket használt, nem volt támadó a személyi iránt. Sőt mentette a kormányt. Hát hova jut a magyar állam tekintélye, ha a kormány a maga tekintélyét így képes csak fenntartani? Vagy 40 év óta ismeri a miniszterelnököt, de olyat nem tételez föl róla, hogy ő adta volna ki a rendeletet a vérontásra. Nagy hibának tartja, hogy a főispán, kinek a lókapitány kinevezése jogkörébe vág, oly lókapitányt nevezett ki, aki elveinek megtagadása árán jutott kormánypárti mandátumhoz. Lám, Debrecenben soha sem kell fegyveres beavatkozás. A marosvásárhelyi népet is okvetlenül

mesterségesen kellett felbujtani. Meglehet, hogy a csendőrpáncsnok is visszaélt hatalmával. Ezt különben a katonai vizsgálatnak kell kiderítenie. Konstataja, hogy a tekete-szaga karabott, mely ellen a volt nemzeti párt is oly lelkesen küzdött hajdan, megtette kötelességét a magyar vér ontásában.

Lehet, hogy Bécsből jött a parancsolat, hogy Magyarországon már nagyon nagy a nyugalom, egy kis mesterséges zavart kell tehát előidézni, hogy itt is osztrák állapotok álljanak elő, mert hiszen Magyarországon nincs rá ok abszoluzizmust, provokiziumot csinálni, mert a legradikálisabb ellenzék is tisztelve tiszteli a törvényeket és meghajol azok előtt. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Tehát mesterségesen kell alkalmakat keríteni és teremteni, a leghiggadtabb népet fel kell bujogatni, hogy alkalom legyen, ha majd Ausztriában felteggessük az alkotmányt, Magyarországon is felteggesszük és a kamarilla régi szerelméhez: a Bach-szisztémához visszatérni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Mozgás jobbról.)

Elegtételt kér a kiontott véért, mert addig nyugalom nem lesz.

Csávolszky Lajos: A marosvásárhelyi gazzett mélységes megbotránkozással tölti el mindenkit. Amítás, hazugság a tiszta választásokkal üzőt sédeleig, mert korrupció folyik most is. Ha nem tudják megvásárolni a választókat lelvők őket. (Nagy mozgás.) Piszkos talajban csak mérgező gomba, penész terem. Ha ez a kormány nem folytatná ugyanazt a rendszert, amit az előbbi, nem történhetnék ilyen gyilkosságok. Két év óta esegnek itt a helyzet megváltoztatásáról. Az első alkalom megmutatta, hogy most is azok a 33 év óta uralkodó aljasságok és gazzások vannak napirenden. Csak az amítás és hazugság lett nagyobb. Ha ez ártatlan emberek véérért nem kapunk gyors fényes oégtételt, olyat, mely időpélda legyen és kiengesztelni képes lesz, akkor esküszünk, hogy csak egy cö-lunk lesz és ez az: Haál erre a kabinetre! (Nagy mozgás.)

Pichler Győző: Amiket most el fog mondani, azért felel Marosvásárhelyt két választás volt. Az egyik mandátum olyan ember lemondása következtében íresedett meg, aki *endur elvóralás* után jutott mandátumhoz. Ezt az ember a főispán makinációi következtében kinevezett most főkapitánynak. E kerületben Bedőházy lépett síkra, aki szembeszállt a főispánnal és Geréb polgármester most megválasztott képviselővel. Minden törekvésük oda irányult, hogy ez az ember ne jöjjön be a Házba, nehogy itt a Házban szemben találja magát Gerébvel.

Milyen t. képviselőház, mikor én legutóbb lenn voltam, minden ember el volt készülv arra, hogy itt borzasztó gazzagra készülnek és a gazzagoknak gazzagát fogja Mikó főispán elkövetni. (Elnök tetszés és szélső baloldalon. Felkiáltások jobbról: Rendre! Zaj.) s akinek erköletelen és jellemtelen... (Elnök nyugtalanság és zaj jobbról.)

Elnök: (Csönget.) Zajos felkiáltások a szélső baloldalon: Mi az? Igaza van! Nagy zaj. Az elnök ismételtlen csönget.) Kérek nyugalmat!

Fáy István: Nem lesz nyugalom! Csináljanak tisztelessé választást! (Folyton tartó nagy zaj.)

Elnök: (Ismételtlen csönget.) Pichler képviselő urat, azért a kijezésért, hogy a főispán gazzagot követte el, *rendreutasitom*. (Elnök helyes és jobbról. Nagy zaj és felkiáltások a szélső baloldalon: Basas-kodás! Nem fogadjuk el! Nincs rá joga! Folyton tartó nagy zaj minden oldalon.)

Fáy István: Nincsen joga az elnöknek! Nem fogadjuk el! (Elnök felkiáltások jobbról! Rendre! Rendre!)

Elnök (csönget): Fáy képviselő urat rendreutasitom! (Megújuló zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Fáy István: Nem hagyom magamat! Visszautasitom! Nincs joga az elnöknek! (Folyton tartó nagy zaj minden oldalról.)

Elnök (csönget): Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy az elnöki figyelmeztetés ellen senkinek nincs joga felszólalni. (Nagy zaj és felkiáltások a szélső baloldalon.)

Fáy István: Tessék igazságosan alkalmazni a figyelmeztetést!

Elnök: Fáy képviselő urat *rendreutasitom*. (Folytonos zaj.)

Pichler Győző: En tisztelettel meghajlom az elnöki rendreutasítás előtt. (Egy hang a szélső baloldalon: En nem!) Azonban azt hiszem, hogy a lármában engem félreértett. (Zaj) En nem azt mondtam, hogy a főispán követte el a gazzagokat. (Felkiáltások jobbról: De igen!) hanem azt mondtam, hogy az *alválo gazz rendszer*, amely mellett olyan gazzagokat lehet inagurálni, mint a hogy azt Mikó főispán is tette. (Derűtség.)

Elnök: A képviselő urat figyelmeztetem, hogy a házszabályok értelmében a sértést ismétetni nem szabad és azért *másodsor is rendreutasitom*. (Zaj a szélső baloldalon.)

Pichler Győző: T. Ház! Azt mondtotta nekünk a miniszterelnök ur, mikor beleült abba a székbe s amikor zászlója alá siettek az addig gondolkodásban és etikai fölfogásban teljesen intakt nemzeti pártiak, hogy megszünteti az ugynevezett hivatalos jelöltek rendszerét, ami nem egyéb, mint a kormánynak a pressziója. Ez egyike volt a sok biztosítéknak, melyet ígért (Ugy van! a szélsőbaloldalon). Geréb Bólat tehát miért hirdették hivatalos jelöltek mindenütt? (Felkiáltások a szélső baloldalon: Tauszigot is!)

Terrorizálták az összes tisztviselőket s minden egyes tisztviselőt külön felszólítottak, hogy ne merjen Geréb ellen szavazni. (Nagy zaj a szélső baloldalon.) Szaválól mondták nekem ezt a tisztviselők. (Mozgás jobbról.) Kérdem a volt nemzeti pártot: nincs elég inkompatibilis ember már itt a képviselőházban, hivatalos jelöltek kellett megint az ottani agrárbank direktora? És ilyen inkompatibilis emberekkel szemben lövik le a magyar népzómet! (Helyeslés a szélső baloldalon. Egy hang: Tauszigot nem is magyar honos!)

Nem akarom tovább elragadtatni magam a hévtől, de kérem az igen t. képviselőházat, hogy aki valamikor lenn volt Marosvásárhelyt és ismeri a népet, mondja meg: van-e komolyabb, becsületesebb, tisztességes magyar nép egész Erdélyben, mint a marosvásárhelyi? (Mozgás jobbfelől.) Azt mondják, hogy lázító esősélek! Amikor lenn voltam társammal és választási gyűlést tartottunk, utána halottínnepélyt tartott ez a nép az elhunyt képviselő emlékére. Most mégis azt állítják, hogy esősélek! Mindenki, aki ismeri a marosvásárhelyi viszonyokat, tudja, hogy ott derék, tisztességes polgárok laknak. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De hiszen előrelátható volt a dolog. Egy ilyen főispán vezetése alatt, egy ilyen polgármester alatt, aki tisztességes úrméltó ide menekszik a képviselőházba és egy főkapitány vezetése alatt, aki elvtagadás és árulás útján jutott a Házbá, méltóztassanak még állítani, hogy ott a jog, törvény és igazságnak valami befolyása van? (Zaj a szélsőbaloldalon.) Nem lehet befolyása. Mert én nem hiszek abban, hogy a jog, törvény és igazság alkalmazatának a választásoknál. Az eddigi választások nagy része egyhangú volt. Hevesebb összeütközés itt volt először és ime már is látjuk a csendőrszuronyokat. (Heylesés a szélső baloldalon.)

Nem akarom tovább olytatni napirend előtti felszólalásokat, csak azt jelentem ki, hogy nagyobbságot, mint a napokkal előbb hirdetett marosvásárhelyi gyűlésságot. Magyarország még nem látott. (Heylesés a szélső baloldalon. Ellentmondás a jobboldalon.)

Szentiványi Kálmán: Nem áll. (Elnök csemet.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hitehagyott renegát!

Fáy István: Az egy volt nemzeti párti ur! (Nagy zaj.)

Műnch Anról: De sokat lármáz Pichler! (Nagy zaj a baloldalon.)

Pichler Győző: Én több jögon beszélek itt, mint ön, mert én nem tantémekekkel, hanem tisztességesen keresem a kenyeremet! (Nagy zaj. Eljenzés a baloldalon.) Az államtitkártól elvárjuk, mint az új rendszernek egyetlen tagjától, hogy megvalósítja volt pártjának elveit. Itt a tűzpróba, tessék bebizonyítani, hogy hű maradt ideáljaihoz.

(A pénzügyminiszter válasza.)

Lukács László pénzügyminiszter: (Szólásra áll fel. Perecek tartó zaj. Közbekiáltások a baloldalon. Elnök csemet.)

Bartha Miklós: Mi történt Egerben? (Felkiáltások balról: Egerről beszéljen!)

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Hosszantartó nagy zaj.)

Elnök: (Csemet.) Méltóztassanak nyugodtan lenni, t. képviselő urak; a miniszter ur választómi kíván. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!) Csemet kérék!

Szabó József: A halottak képviselője megszólalt! (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Elnök: (Csemet.) Csemet kérék, t. képviselő urak! (Méltóztassanak nyugodtan meghallgatni a szónokot!) (Halljuk! Halljuk!)

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Én tökéletesen értem azt a teihaborodást... (Zaj. Egy hang a szélsőbaloldalon: Hogy történt Egerben a választás? Nagy zaj. Elnök csemet. Halljuk! Halljuk!)

Lukács László pénzügyminiszter:... amely a t. képviselő urakon erőt vett azon sajnálatos és szomorú esemény következtében, amelyről tudósítást vetünk és amely a marosvásárhelyi II. választókerületben történt. Méltóztassék meggyőződé lenni, hogy mi is fel vagyunk habordva, mi is a lelkünk mélyéből sajnáljuk (Nagy zaj és nevetés a szélsőbaloldalon) és igen szívesen meg nem történté tennők, ha hatalmunkban állana. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Sőt biztosítom a t. képviselőházat, hogy Széll Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter ur, teielősségének tudatában még sokkal jobban sajnálja ezt az eseményt. (Ugy van! jobbfelől.)

Olay Lajos: Miért nem jött haza? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter: Nem is azért szólalok fel, hogy ebben a tekintetben valami nyilatkozatot tetheték. Kötelességemnek tartom azonban mégis felszólalni, hogy egyrésztől biztosítsam a t. képviselőházat arról, hogy az, amit a t. képviselő urak kívánnak, — ismerve a miniszterelnök ur feloigását — teljesülni fog.

Méltóztassanak tudni, hogy éppen a miniszterelnök ur volt az, aki a békeesség és kiengesztelődés szellemét akarta és akarja meghonosítani az országban és hivatkozhatnám esetekre, amelyekben maguk a képviselő urak is igazságot szolgáltattak a miniszterelnök urnak ebben a tekintetben. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) és elismerték, hogy ezt az irányzatot nemcsak hirdeti, de tényéig meg is akarja valósítani. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.)

Amde, bármennyire elismerem is hitelességét a sürgönyöknek, amelyek alapján a t. ellenzék tudomást nyert a Marosvásárhelyen történtekről, és bár a belügyminiszter t. államtitkáranak is vannak a tekintetben sürgöny-értesítései, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) amelyeket a t. Házzal azonnal közölni fog, mégis azt hiszem, el fogják ismerni a t. képviselő urak, ha higgadtan gondolkoznak, hogy sem az ő sürgönyeik, sem ezek a sürgönyök nem nyújtanak elégséges alapot arra, hogy e sajnós kérdés fölött ma akár így, akár úgy határozzunk, (Élénk heylesés a jobb- és baloldalon.) vagy nyilatkozassunk és akár felmentő, akár elítélő verdikét hozassunk. (Heylesés a jobb- és baloldalon. Felkiáltások: Kormánybiztos tessék kiküldeni és tessék a főispánt felüggeszteni. Nagy zaj.)

Lukács László pénzügyminiszter: Ennélfogva t. Ház...

Pichler Győző: Küldjék ki Horánszky Nándort! (Nagy zaj. Elnök csemet. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ivánka Oszkárt küldjék!)

Elnök: Kérem, méltóztassanak nyugodtan lenni! (Halljuk! Halljuk!)

Lukács László: Ennélfogva, miután az igazságos itélkezésem, — pedig azt hiszem, a t. képviselő urak sem akarnak egyebet, csak igazságos itéletet...

Thaly Kálmán: Megtorlást! (Nagy mozgás.)

Thaly Ferenc: A kiontott vér kéri a megtorlást!

Lukács László: Mivel az igazságos itélkezésem első és nélkülözhetetlen kölléke a higgadság, kérem a képviselőháznak ugy azt a részét, mint ezt a részét, hogy méltóztassék higgadtan pertraktálni e kérdést. méltóztassék megnyugodni abban a nyilatkozatban, amelyet a miniszterelnök ur nevében felhatalmazás nélkül ugyan, de biztosan és bátran tessék, hogy ugyanis az ügy a legszigorubb vizsgálat tárgyát fogja képezni. (Nagy zaj a szélső balon.)

Legyenek meggyőződve a t. képviselő urak, hogy mindenki (Nagy zaj a szélsőbalon. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)... akit bűn terhel ebben a tekintetben... (Nagy zaj.)

Elnök: Csemet kérék!

Lukács László pénzügyminiszter:... méltó büntetést a legközelebbi idő alatt meg fogja kapni. (Élénk heylesés a jobb- és baloldalon.)

Most pedig méltóztassék megengedni, hogy a belügyminiszteriumi államtitkár ur elmondja a tényállást ugy, ahogy megtörtént.

(Az államtitkár beszéde.)

Elnök: Kérdi a Házat: megengedi-e, hogy a belügyminiszter távollétében helyette a belügyminiszterium államtitkára nyilatkozzék? (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: Hát ez megint micsoda osztrák divat?! (Felkiáltások balról: Joga van beszélni bármikor!)

Pichler Győző: a házszabályokhoz szól s azt vitatja, hogy az elnöknek nem is kell kérdést intézni a Házhoz, mert az államtitkár a miniszter nevében amugy is beszélhet.

Lukács László pénzügyminiszter: A házszabályok csak a minisztereknek adják meg ezt a jogot, ha tehát az államtitkár előzetesen nem kért az elnököt engedélyt, akkor most csak a Ház beleegyezésével szólhat napirend előtt. (Általános heylesés. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Gulner Gyula: T. képviselőház! A szózási jogomat illetőleg fölmerült kontroverziára vonatkozólag legyen szabad megjegyeznem, hogy miért kérem a Ház t. elnökét arra, hogy kérem a Háztól engedélyt felszólalásomra. En igazis tudom, t. Ház hogy pl. a költészetes tárgyalás során, a tárgyalásnak rendes menete közt, akkor, mikor a miniszter jelen nem lehet, az államtitkár képviselvény az ő tárcáját a miniszter távollétében nyilatkozhatik. De most napirend előtti felszólalás lévén, melyről világosan rendelkeznek házszabályaink, hogy csak az elnök engedelmével, előzetes bejelentés mellett lehet valakinek felszólalni, máselőlt pedig azt a kivételt, hogy mindenkor szólhat csak a miniszterekre statálják házszabályaink, az államtitkárakra pedig nem: én nem érezhettem magamat jogosítva más jogaimon felszólalni, mint azon, ha a t. Ház nekem kivételesen erre kegyes engedélyt ad. (Általános heylesés.) Ezt a kérelmet közvetítette az elnök ur és innen származik, hogy ő jelen-ette be ezen kérelmet a Házhoz. Ha most már a t. Ház megengedi, magáról a kérdésről kívánok nyilatkozni. Ne méltóztassék válasszatot olyannak tekinteni, mint amely a belügyminiszter ur adandó választás is helyettesítheti, s olyan válassznak tekinteni, amely az interpellációkra is választás szolgálg. Amért én felszólalok, az tisztán és egyedül az, hogy létképpen, mikor azt látom és azt tapasztalom, hogy talán nem egészen helytálló információk alapján a kérdés egyoldalulag itéletik meg akkor azon hivatalos adatok alapján... (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ismerjük azokat.) Még nem tudják a melyen t. képviselő urak: mikre fogunk hivatkozni? Várják meg!... (Élénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: A főispánra!) Lesz más is, nemcsak a főispán.

Hentaller Lajos: Az a főispán ne legyen főispán!

Gulner Gyula: Én nem kérhetem meg Hentaller Lajos képviselő urat, hogy adjon nekem ebben információt, mert ő azt nem fogadta volna el. Én onné vettem az információt, ahonnan az a dolog természeté szerint a miniszteriumba jöhet. Arról biztosítom talán a képviselőházat, hogy azokat az információkat, amelyeket kaptam, híven és ugy adom elő, amint azokat kaptam. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Azt elhiszük!) Ebben a kérdésben legkevesebb van oka tükölnözni a kormánynak, mert ha van valaki, aki mélyen és igazán ószintén sajnálja, hogy az alkotmányos jogok legszentebbikének gyakorlásánál így elhajlások történtek, az bizonyára, legyen a t. képviselő ur meggyőződve, első sorban a kormány, annak élén a kormányelnök ur és oda merem magamat is sorozni azok közé, kik nemcsak sajnálják, hanem felette sajnós és megtorlandó eseménynek tartják. (Heylesés a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!)

Méltóztassanak nekem megengedni, hogy én igazán nem tudom a t. képviselő uraknak, hogy ugy mondjam, nagy teihaborodást az ügy jelen stádiumában... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Hát kell felhaborítók? Hiszen előlték az embereket! Meghaltak!) A t. képviselő urak mindannyian kivétel nélkül úgy beszéltek, hogy én rá az a hatást gyakorolta fölőszólásuk, mint hogy a t. képviselő urak előtt minden részben kifogástalanul bizonyított tényállás fektüdnék, amely vizsgálat eredményeképp rezultál. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Itt vannak a jelentések.)

Pichler Győző: Többet hiszek Kubiknak és Endreynek, mint Mikónak!

Gulner Gyula: En a vizsgálat előtt nem tartozom hinni egyiknek sem! Ezt felelem a képviselő urnak. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Saját embereinek sem hisz!) A t. képviselő urak, kik eddig ezen kérdésben felszóltak, ismételve ugy nyilatkoztak mint hogy ha egy forma szerint minden kifogáson felül álló vizsgálat eredménye fektüdnék a t. képviselő urak előtt. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Három koporsó!) amely vizsgálat eredménye abban rezultál, hogy a kormány utasítására rendeztetett el az a vérengzés Maros-Vásárhelyen. (Ellentmondás a szélsőbaloldalon) Mondatott. (Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem mondatott!)

Kossuth Ferenc: Én nem mondtam!

Gulner Gyula: Mondatott az is, a közegekre vonatkozólag, hogy a törvény nem tudja meggátolni, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hogy közgei ilyen és hasonló cselekményeket követnek el, (Zaj a szélsőbaloldalon.) de nem iekszik a t. képviselő urak előtt még a vizsgálat eredménye! (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Hát a három koporsó!) A tiszta tényállást csak szűkszavú táviratokból és privát előadásokból ismerhetjük.

Thaly Kálmán: Parlamenti vizsgálatot kell kiküldeni.

Gulner Gyula: Nem abból a célből mondom ezeket, hogy az adandó interpellációkra, vagy a most felhözottakra nézve is választul szolgáljon; (Egy hang a szélsőbaloldalon: Nem is lehetne!) csak abból a célből, hogy ezeknek az alapján kérjem a t. képviselőháznak és a t. képviselő urnak nyugodtságát mindaddig, míg ebben a kérdésben teljes világosság lesz. (Zaj a szélsőbaloldalon. Heylesés jobbfelől.)

Kezemben vannak azok a táviratok, amelyekre nézve megjegyzem, nem tartom őket kielégítőeknek, de hozzátesszem, nem is lehetnek, talán az idő rövidsége miatt, mert ezek a táviratok tegnap estig érkeztek. Legyen szabad megjegyeznem, hogy midőn tegnap este erről az esetről értesíttem, azonnal Marosvásárhelyre sürgönyöztem és távirati uton kimerítő jelentést kértem.

Pichler Győző: Küldött volna le valakit! (Élénk derűltsg jobbfelől.)

Gulner Gyula: Tehát azt sürgönyöztem, hogy távirati uton azonnal jelentés tétessék. De már előbb a következő sürgönyök érkeztek... (Halljuk! Halljuk!)

Pichler Győző: Halljuk az aláírásokat is! (Zaj a szélsőbalon.)

Gulner Gyula: Az idő sorrendje szerint olvasom fel őket. (olvassa.)

Öt óra 40 perc este. **Léderer** csendőrszere-des. (Halljuk! Halljuk!) A beérkezett távirat szerint a Marosvásárhelyi képviselőválasztásnál csendőrfegyverek által három egyén meghalt, négy súlyosan megsebesült. vizsgálat iránt intézkedtem. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Pichler Győző: Es helyes! Es korrekt!

Gulner Gyula: Ennek olytán azonnal ment egy sürgöny a polgármesternek:

A választásoknál előfordult zavaroktól, azoknak okairól, a tett intézkedésekről, a sebesülésekről még ma kimerítő jelentést kérék. (Élénk felkiáltások a szélső baloldalon: Ki az? Nevet kérvük! Hiszen az a jelölt!)

Pichler Győző: Es neveléses! (Hosszan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)

Gulner Gyula: Bocsanatot kérék ha a polgármester megválasztatik képviselőnek, ha abból az állásból kimegy, helyettesse van ugy-e bár? (Zaj a szélső baloldalon.) Az íog jelentést tenni, aki a polgármesteri hivatalt elgöglálja. Ez egészen természetes és törvényes dolog. (Nagy zaj a szélső baloldalon. Elnök csemet.)

Fáy István: Akkor nem lehetett helyettese, mikor még meg sem volt a választás! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Gulner Gyula: Sürgöny jött ugyancsak Léderer alezredestől.

„A Maros-Vásárhelyről beérkezett távirati jelentés szerint az országos képviselőválasztás alkalmával egy csendőrszere kódobás által az aróán könnyen megsebesült. A többi csendőrök lefegyverzés céljából megrohanattak.“ (Felkiáltások a szélső baloldalon: De mikor!)

Minek folytán löfegyver használtott, mely után három egyén meghalt! (Zaj a szélső baloldalon.) Négy súlyosan megsebesült. (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Ez az új rendszer! (Zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Gulner Gyula államtitkár: Hadbírói rendeltem ki. (Nagy zaj és nyugtalanság a szélső baloldalon. Elnök csemet.)

Polónyi Géza: Az a csendőrszere a polgárt miért inzultálja? (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Gulner Gyula államtitkár: En addig, t. képviselőház, míg a vizsgálat a büntést ki nem deríti... (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Be van-e csnkva az a csendőrszere? (Nagy zaj.)

Gulner Gyula államtitkár:... addig senki felett itéletet mondani nem tudok, nem tudhatok. (Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

Szalay Károly: De azt tudja, hogy a kormánynak még jelentés sem küldtek, hanem a csendőrszerezesnek! (Zaj.)

Gulner Gyula államtitkár: Van itt attól is! De a t. képviselő urak... (Orsiai zaj és nyugtalanság a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon. Elnök csemet.) Bocsanatot kérék, Pichler, képviselő ur azon a padon ülő t. képviselő urak támo-

gattásával azt követelt, hogy nyilatkozzam, most pedig nem akarom a t. képviselő urak meghallgatni. (Tetszés a jobb- és baloldalon.)

Vérsi József: Az udvariasság parancsolja, hogy meghallgassák! (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Fáy István: Nem tanulunk udvariasságot a képviselő urtól! (Nagy zaj.)

Vérsi József: Mindenkitől lehet tanulni! (Zaj.)

Fáy István: Attól, akitől lehet! (Folkliáltások jobboldalról: Halljuk! Halljuk!)

Vérsi József: Mindenkitől lehet!

Gulner Gyula államtitkár: Van itt egy harmadik sürgöny, t. képviselőház, amelyből kitűnik, hogy hatósági intézkedés nélkül használták a csendőrokat a lövegvet, amelyet kiegészít a csendőrezredesnek ímént felolvasott sürgönye.

Barta Ödön: Kitél van ez a sürgöny?

Gulner Gyula államtitkár: Ezt Mikó főispán küldötte! (Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

Kérem ez nem titok. Ezt a sürgönyt...

Hentaller Lajos: Endrey és Kubik is küldöttek sürgönyt a belügyminiszterumba! Hol van az? (Nagy zaj.)

Gulner Gyula államtitkár: Én nem kaptam, nem láttam és tiltakozom minden inszINUACIO ellen. (Szűnni nem akaró zajos tetszés, helyeslés és taps a jobb- és baloldalon.)

Jegyezze meg magának az a képviselő ur, hogy életében soha sem huzadtam és ezen a helyen sem fogok. (Hosszantartó zajos tetszés, helyeslés és éljenzés a jobb- és baloldalon.)

Elénk felkiáltások a szélső baloldalon: *Hát ki mondja?* Bocsanást kérek, hát egy öndatos és becstelens embernek jellemet nem értem-e az, ha közbeküldtanak: *hát az hol van?*

Es gyanusítás, amelyet én határozottan visszautasítok. (Zajos helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Hentaller Lajos: Szót kérek! (Nagy zaj jobboldalról.)

Elnök: Mikor a szónok beszél, nem lehet másnak szólni! (Helyeslés jobboldalról.) Méltóztassék azért jelentkezni!

Gulner Gyula államtitkár: Én, t. képviselőház, amit tudtam, amit erről a kérdésről e pillanatig tudok hivatalosan, azt minden titkolódzás, minden telermagvasas nélkül közöttem a t. képviselőházzal és pedig azért, hogy arra kérhessem a t. képviselőházat, méltóztassék ebben az ügyben ítéletét fűggeszteni (Zajos helyeslés a jobb- és baloldalon.)

mindaddig, amíg egyfelől méltóztattam látni, hogy a hadbíró mar kiment, másfelől a polgári hatóság részéről is a legszigorubb, fölünk telhetőleg a legpartatlanabb vizsgálat ki fogja deríteni, hogy ki a bűnös, és ha van, akkor méltó, példás büntetést elvegye. (Zajos helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Addig pedig, ismételnem kérem a t. képviselőházat s különösen a t. képviselő urakat, akik eddig felszóltak és azokat, akik ezen felszólalásokat támogatták, legyenek kegyesek ítéletüket arra az időre halasztani, amikor az egész vizsgálati anyag teljesen előttünk lesz. (Elénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Es ehhez fűzöm és ezzel be is fejezem felszólalásomat, bár nem gondoltam volna, hogy erre a kijelentésre is szükségem lesz; de miután Pichler Gyózó t. képviselő ur által egyenesen aposztrofáltattam abban a tekintetben, hogy ez az eset lesz a tűzpróba arra, hogy megmutassam: vajon azok a szent eszmék, amelyek bennem éltek akkor, midőn azokon a padokon ültem, élnek-e még ma is bennem? Hát én arra azt felelem a t. képviselő urnak, hogy az én meggyőződésemet és ideáljambhoz való ragaszkodásomban a helyváltozás változást nem idézett e. (Elénk helyeslés a jobboldalon.)

Amit én igaznak tartottam, amit én tisztességesnek tartottam, amit én becstelensnek tartottam, amit én jónak tartottam azokon a padokon, azokat nem tagadom meg itt sem, (Elénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezeket a padokat is ezek az én ideáljaim és csakis ezeket szolgálom e helyen is! (Elénk éljenzés és helyeslés a jobboldalon.)

(Személyes kérdésben.)

Elnök: Hentaller Lajos képviselő ur személyes kérdésben kíván nyilatkozni.

Hentaller Lajos: T. képviselőház! Az igen t. államtitkár ur beszédébe beleszóltam de nem akartam őt abszolute gyanusítani. (Altaános helyeslés.) En vele régi ismeretségben mondatrám barátságban vagyok és csak azért szóltam közbe, mert a lapokban azt olvastam, hogy a függetlenségi pártnak két ottlévő bizalmi férfa, Kubik Béla és Endrey Gyula, az eset után rögtön sürgönyözött a belügyminiszteriumnak. Ez volt tehát az egyszerű kérdésem és gyanusítani egyáltalán nem akartam. (Altaános helyeslés.)

Elnök: T. Ház! Napirend előtti felszólalás határozat tárgya nem lehet. Mielőtt az interpellációkra áttérnénk, az ülést öt percre felfüggesztem.

Interpellációk.

Barta Ödön: Igyekezni fog lehetőleg nyugodt és tárgyilagos lenni. Nem akarja elporentálni a halottakat, de találja, hogy Magyarországon idáig iuthatnak a dolgok. A választási jog gyakorlata közben mindig embervér foly. Ez most is azzal biztatnak, hogy várjunk, míg a hivatalos vizsgálat be lesz fejezve. Addig a halottak halottak maradnak az árva árva. Így történik ez rendszeren. Nem megnnyugtatóra van szükség, hanem institutiv intézkedések keltenek, hogy ilyesmi ne fordulhasson elő a jövőben. Évtizedek óta látjuk ez eseteket ismétlődni. Gíralt, Nyitra után Maros-Vásárhely. Soha megtörtént nem látunk.

Gulner Gyula: Senki sem kintünk!

Barta Ödön: Meg van győződve, hogy az államtitkár ideáljai nem változtak meg. Az államtitkár felolvasa a csendőrezredes, a polgármester és a főispán táviratát.

Gulner Gyula: A polgármestert nem! Ahhoz én intéztem táviratot!

Barta Ödön: Mindig a választást intéző körök jelentéseit halljuk. Csodálatos, hogy most is még csak a főispán távirata áll rendelkezésre a kormány-

nak és abban is az foglalatik, hogy hivatalos intézkedés nélkül veték igénybe a fegyveres karhatalmat.

Mi címen került a csendőrség a választás színhelyére? Talán statárium volt ott hirdetve? Talán elenségeit vártak? Nem, csak választottak! Miért kellett épp az ellenék kerülésében feltűnő összpontosítani a katonaságot? Mily tüneteket mutatkoztak a koncentráció elrendelésére? Marosvásárhelyen tömeges gyilkosság történt. Szándékos emberölést a magyar büntető-törvénykönyv 10 évi fegyházzal sújt. Ez alól semmitéle egyenruha nem védehet meg a gyilkost. De a csendőrség külön státust képez a státusban. Ez is igazolja a katonai büntető-törvénykönyv reformját. A csendőrség mi jogon használta a fegyverét?

Gulner Gyula: *Le akarék őket fegyverezni!*

Barta Ödön: Mindig ez derül ki a hivatalos vizsgálat eredményeként. A högolyvár való dobálás még nem bántalmazás és még nem ürügy tömeges gyilkosságra. Ki rekviráta oda a csendőrséget? A választási terület szent hely. Ott a csendőrségnek nincs mit keresnie. Mi az amit Mikó főispán sürgönyözött? Miért lehetett a csendőr akkor amikor neki tetszett? Hol volt a választási elnök? Hol volt a rendőrkapitány? A polgári hatóságok hol voltak? A felelősség tehát a legszűleőbb körben alkalmazandó. Meginog az állami rendbe veletl bízalom, ha a csendőrség védelon polgárokat és gyermekeket egyszerűen lepuskázhat. A főispánok, polgármesterek és a csendőrnek halaszta sem fog megröbülni.

Olay Lajos: Gyalázat, szarnokas, disznóság az ilyen eljárás! (Nagy zaj, elnök folyton csenget.)

Barta Ödön: Addig, míg Magyarországon a kormánymint, személyes szabadságot ny gaidul megtpornak, addig ilyen csaták ismétlődni fognak! (Igaz! Ugy van!) Bátorodom a következő interpellációt terjeszteni a belügyminiszter elé (olvassa):

Interpelláció a belügyi és igazságügyi miniszterhez.

1. Tudja-e már hivatalosan; mi történt Maros-Vásárhelyen?

2. Összeegyeztethetőnek tartja-e a miniszter-elnök ur, mint belügyminiszter, az ó kormányzati felszavával a jogzat, a törvényvel és az igazsággal, hogy választó-polgárok legszűleőbb jogok gyakorlása alkalmával csendőrök önkényének, erőszakos és brutális felfogásának legyenek kiszolgáltatva?

3. Tekintve, hogy a választás alkalmával a csendőrség különösen törvényhatósági joggal felruházott városban csak mint kivételesen alkalmazott karhatalom működhetik; szándékozik-e a miniszter-elnök ur, mint belügyminiszter, példás elégtételt szolgáltatni a kötelességeiket hanyagol, vagy éppen nem teljesített választási elnök és hatósági közegekkel szemben, kik az eddig ismert tényállás szornit közvetlen, vagy közvetelt okai annak, hogy a választás napján polgárvér ontatott?

4. Kapott-e az igazságügyminiszter jelentést a többszörös polgár gyilkosság tényállása felől? Folyamatban van-e a büntető eljárás? Ki vezeteti és kik ellen? Le vannak-e már a tettesek tartóztatva?

5. Mivel menti kormány azon mulasztását, melyet az 1891. III. törvények 3. §-ában foglalt megtaggyással szemben elkövetett, elmulasztván a polgárok védelmére elégtelen rendeletet törvényrely pótolni?

6. Mino garanciákat képes a kormány nyujtani hasonló merényletek méltán perhorreszkált ismétlődése ellen?

(II.)

Buzáth Ferenc: Az, ami Marosvásárhely történt, bizonyosságot adja annak, hogy a rendszer nem változott az a régi Gyalázat, hogy mily nyugodtan tiporják lábál a polgári jogokat. Ha a csendőrséget nem tudják másra használni, mint arra, hogy a választó polgárokat leföldölje, akkor tiltakozom az ellen, hogy a csendőrséget a választásnál igénybe vegyék! Kire száll a polgárok kiöntött vére? (A jobboldalra mutat.) Azokra ottan! (Nagy zaj. Helyeslés balról. Igaz! Ugy van! Zaj. Elnök folyton csenget.) A padokat ítke a szélső baloldalon. Jobboldalról azt kiabálják: *Nem igaz! Rendre! Rendre!*

Elnök: Kéri a Házat, hogy nyugodtan hallgassa a szónokot. Felszóltja a szónokot, hogy ismétlje, mit mondott mert a nagy zaban nem hallhatta.

Buzáth Ferenc: Hogy mit mondtam az előbb? azt most nem tudom, - de amit mondtam, fenn tartom. Ausztriában egészen más viszonyok vannak s ott még sem történt annyi verontás az egész választás alatt, mint nálunk, az alkotmányos ország egy kerületében.

Hogy kik és mennvire voltak vétekese? - azt majd a vizsgálat fogja eldönteni. De az államnak kötelessége gondoskodni az *adozatok családjáról.* (Igaz! Ugy van!) a baloldal on.) A következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz és honvédelmi miniszterhez:

1. Miután a belügyminiszter és honvédelmi miniszter uraknak vaósünleég tudomása van arról, hogy a tolvó hó 6-án Marosvásárhely II. kerületében megejtett képviselő-választás alkalmával a rend enntartására kivezényelt csendőrség felmerült incidens folytán, fegyverét használta, sortűzet adott, amelynek azon megdöbent és szomorú következménye volt hogy számos ember életét vesztette, több súlyos s könnyű sebesülés történt?

2. Szándékozik-e a miniszter urak ezen esetet a legszigorubb, legszigorubb és pártatlan vizsgálat tárgyává tenni, ennek eredményéhez képest a legpeldásabb büntetést alkalmazni és az Arvánmaradt adozatok családjáról megfelelő módon gondoskodni?

(III.)

Hentaller Lajos: Minden indokolás nélkül a következő interpellációt nyujtja be a miniszterelnökhöz: Interpelláció a miniszterelnök, mint belügyminiszter urhoz.

Kérem a belügyminiszter urat, hogy a midőn a mult hó utolsó napjaiban Mikó Árpád, maros-tordai főispán, idefőnt járt nála Budapesten a maros-vásárhelyi választások ügyében, adott-e ő Mikó Árpád főispánnak utasítást a megejtendő választásokra vonatkozólag?

Ha adott: kérem, hogy tudja ezt összeegyeztetni azzal a programjával, melyet kormányra lépte alkalmával a Ház elé terjesztett?

Ha nem adott, mit szándékozik tenni Mikó Árpád főispánnal a tegnapi események után?

(IV.)

Visontai Soma: Az egész ország felháborodása jogos, midőn ebben az érában ilyen eset történhetik. Itt ujra feltámadt az a rendszer...

Polonyi Géza: *Meg sem halt!*

Visontai Soma: ... mert csak ez tehetta meg ezt a verontást. Megvan az utítás, de messzebbmőnő óvatossággal, mint ahogyan azt érvényesítik. Hol van az 1848. III. törvények interpretációja? Olyan feltételek, hogy ha a csendőrt bantalmazták, az minden esetben használhatja fegyverét nincs a csendőr szabályzatban sem ilyen utasítása nincs. A csendőrség szabályzata egészen másképpen rendelkezik. Ott negyven mondvá, hogy csak a végső esetben, ha életük veszélyben van, akkor lehet fegyvert használni, de első sorban is kardot. Elyes föltényvel csak akkor lehetnek, ha közvetlen a veszély és akkor is csak azokra lehetnek, akik életük veszélyeztetésének közvetlen okozói. Ez a jelen esetben nem történt így. Marosvásárhelyen nem olyan a viszonyok, hogy ott erre a vérengzésre szükség lett volna. Fegyveres erőnek alkalmazására a választásoknál csak a választási elnök hivattot. Hiába monda a főispán, hogy itt nem történt semmi törvényellenes, ő még a vizsgálat előtt mondhatja, hogy igenis van. A kedélyek lecsillapítására nagyban hozzájárul az államtitkár ur mai felszólalása, aki itt a régi szellemi előtér nyilatkozatot tett, hogy ez oly eset, mely a legmélyebb sajnálkozást kelti. Arra kell törekednie a kormánynak, hogy a hármas jelszó ne csak frázis legyen, hanem érvényesüljön is intézményeinkben. A bűnösök megbüntetése nem adja vissza a nőnek a férjét, a gyermeknek az atyát. Itt általános sőprésre van szükség. A jelenlegi kormányt a büntető tárgyalásoknál felmerülő büntetlen előélet mentheti csak. Várjuk be a vizsgálat eredményét. Előterjeszti a következő interpellációt:

1. Van-e tudomása t. miniszterelnök urnak arról, hogy a Marosvásárhelyen a február 6-ikán lejelt országgyűlési képviselőválasztás alkalmával a rend fenntartására hivattot csendőrség sortűzet adott a népre és ugyanez a fővárosba érkezett hírek szerint ártatlan emberek, sőt gyermekek is, a gyilkos golyók által letörtve, életüket veszítették és számos ember súlyosabban megsebesült?

2. Tekintve, hogy a csendőrokr fegyverhasználatának jogát törvények szabályozzák és a csendőrokr számára kiadott utasítások I. részének II. §-a, sőt a Széll Kálmán miniszterelnök ur belügyminisztersége alatt megalakított II. szolgálati utasításnak a fegyverhasználati jogról szóló szakaszát a csendőrség fegyverhasználatánál kiméletet és a polgárok életének és testi épségének megóvását parancsolják, tekintve, hogy az újabb csendőrségi utasítások a leg részletebb telmeket foglalják magukban éppen oly irányban, hogy a polgárok szabadsága, élete és testi épsége okatlan módon a rend fenntartására hivattot közegek által ne veszélyeztessenek, tekintve, hogy a t. miniszterelnök ur a jog uralkmanak helyreállítását tuzte kormányzatának programjával;

Azt kérem, haillandó-e a marosvásárhelyi választási események kiderítésére a legszigorubb vizsgálatot megindítani, közrehatni, hogy a bűnösök megérdemelt büntetésüket elvegyék, de egy szermind megtörtenteni Magyarországon a törvényes állapotokat és lehetetlen-e tenni, hogy a hivatali erőszak kapcsán minduntalan ártatlan polgárokat csendőrokr jólyója teritson le? (Zajos, hosszantartó helyeslés)

(Napirend.)

Elnök: Az idő előrehaladván, van szerencsem a t. Háznak javasolni, hogy a holnap délelőtt uz órákor kezdődő ülésre a mai napirendet méltóztassék kiúzni. Hozzájárul a t. Ház? (Felkiáltások a szélső balon: Nem tartunk ülést!)

Barta Ödön: A párt nevében, melyhez tartozom, a proponált napirenddel szemben van szerencsem a következő javaslatot tenni.

Minden bővebb indokolás nélkül csak rámutatok a Ház hangulatára, mert nem uszem, hogy egyetlen képviselőtársam legyen, ki szíve mélyében ne lenne felháborítva azon események folytán, melyeknek hatása alatt ma tárgyalunk (Igaz! Ugy van!) a szélső baloldalon.) és azt hiszem, mikor ily eseményekkel állunk szemközt, mindaddig, míg tisztán nem látunk, hogy: a kiöntött polgárvért milyen megtorlást kapunk? addig baromfityesztésről s ilyenkor nyugodtan tárgyalni nem lehet. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.) Azt indítványozom tehát méltóztassék t. Ház tárgyalásait minden egyéb dologra vonatkozólag addig felfüggeszteni, míg a megejtendő kormányelnök urnak módjában lesz a törvénytendő megtorlás iránti intézkedéséről és a bűnösök megnyitése iránt tett első lépésekről jelentést tenni. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Polonyi Géza: A mai vitát nem lehet ad acta

tenni, mint az szokásban volt. Ő nem tartja igazságügyi kérdésnek a marosvásárhelyi esetet. *Tamogatja Barta indítványát.* Köztudomású dolog, hogy a választások a későbbök állanak s most történik ilyen dolog, mikor a Ház együtt ül? Mi történik akkor, ha a Ház feloszlik? Nem szabad tűrni, hogy tovább is igéretnek fejében folyjon embervér. A főispánnak 24 óra alatti felüggasztését követeli, várja azt, hogy az a csendőrhadnagy, aki a fegyver-használatot elrendelte, haladéktalanul letartóztatassék. (Nagy zaj. Helyeslés balról.) A Ház tárgyalásának felüggasztását kéri.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Én azt hiszem, hogy az elől senki sem zárkózik el a Házban, sőt ellenkezőleg, e Házban minden tagja és a kormány is teljességgel kívánja, hogy ezen ügyben a legszigorubb, pártatlan, minden irányban részrehajlatlan vizsgálat tartassék meg. (Tetszés és helyeslés jobbról és a középén.) De hogy ha ellenzéki oldalról is teljes joggal követeltetik ezen pártatlan vizsgálat megejtése (Egy hang a szélsőbaloldalon: Függeszték fel az üléseket!), akkor jogszerűtlen egy kérdésünk, és ez az, hogy ezen vizsgálatnak elébe vágni ne méltóztassék. (Tetszés és helyeslés jobbról és a középén, felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem is akarunk!)

En azt hiszem, ezt a kérést mindenkihez lehet intézni, de kétszeres joggal lehet intézni oly képviselőkhöz, akik egyszerűsmdn jogászok és akik tudják azt, hogy alkotmányos országban meghallgatás nélkül senkit elítélni nem lehet. (Hosszantartó élénk tetszés és helyeslés a jobb- és baloldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: A halottak nem beszélhetnek! (Zaj.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: ... senki felett pálcát törni nem lehet és nem szabad. (Zajos helyeslés a jobb- és a baloldalon.) A t. képviselő urak helyesen tessék, ha a közszabadságra, a közszabadságok sértetlen fenntartására hivatkoznak, de a közszabadság fenntartásának első kelleke, hogy mindenki törvényes jogában, mindenki igazságában, különbség nélkül, vádló vagy vádlott legyen, megvédessék, védekezhessék. (Hosszantartó zajos helyeslés a jobb- és a baloldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Az ellenzék részéről súlyt helyeztek arra, hogy mindenki, akinek e tárgyban mondani-vaója van, azt, amit mondani akart, egész terjedelmében ma el is mondhassa. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Sem a kormány, sem a párt ezt nem akadályozta. (Ugy van! jobbfelől. Zajos felkiáltások a szélső baloldalon: Nem is lehet!)

Barta Ödön: Ezt próbálják meg!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Bocsánatot kérek, az sem felel meg az igazságnak, mert az igen tisztelt előnk ur loyaltit hozzájárult, hogy a napirend előtt e tárgyban négy nyilatkozat történhessék. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Nemkülönben mindnyájan, kormány és párt egyaránt loyaltit hozzájárultunk ahhoz, hogy már 12 órakor az ülés megszűnjék és a napirend félretételével az interpellációkat előterjeszthessék. (Igaz! Ugy van! a jobb- oldalon.)

Mi tehát teljes loyaltitással viseltük magunkat; (Ugy van! jobbfelől.) mi a vita elől elzárkózni egyáltalában nem akartunk. Mi egyáltalán nem akadályoztuk, hogy a mai ülés egészen ezzel az ügyvel teljék el.

De bármennyire nyomása alatt állunk mi is, önök is t. uraim, ennek a szomorú és sajnálatos esetenek, ezen szomorú és sajnálatos eset, melyre nézve, hogy mi történjék, a miniszterelnök ur meg fogja a helyes, az egyenes, a becsületes utat találni... (Zajos helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

Polónyi Géza: Ezt akarjuk! (Zaj.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: ... de bármennyire álljon a t. Ház ezen szomorú eset nyomása alatt; ez nem akadályozhat bennünket abban, hogy dolgozzunk. (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.) Ez nem akadályozhat bennünket abban, hogy az ország iránt elvállalt kötelességet teljesítsük. (Hosszantartó élénk helyeslés és tetszés a jobb- és a baloldalon.) Azért kérem a t. Házát, hogy az előnk ur által előterjesztett napirendet elfogadni méltóztassék. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon.)

Barta Ödön: Személyes aposztrofáltság címén kér szót.

Előnk: Nem volt aposztrofál!

Barta Ödön: A földmívelésügyi miniszter a jogász képviselőket, tehát engem is, aposztrofált. Visszatartítja azt az inszinuációt, hogy ő meghallgatás nélkül itélni akar. Benne van elég jogérzés, hogy ne kérjen jogtalan dolgot. Fenntartja indítványát.

Kossuth Ferenc: Az ellenzék semmiféle szélsőséget nem követett el magaviseletében. Most sem kért helytelen dolgot. A felizgatót kedélyhangulatban nyugodtan tárgyalni nem lehet. A magyar vér nevében tiltakozik az igazságtalanságok ellen. Mig oly intézkedéseket nem látunk, amelyek teljes elégtételére nem szolgálnak, ez a Ház nem log nyugodtan tárgyalni.

Gróf Tisza István: T. képviselőház! Mindaddig, mig a Maros-Vásárhelyt tegnap lefolyt, melyen sajnálatos, incidens összes hiteles adata, a tényállásnak hü előadása, előtűnik nem lesz, egyáltalában nem leszünk abban a helyzetben, hogy ezen sajnálatos incidensnek karaktere, jellege felett véleményét alkothassunk magunknak s abból a konkrekcióval levonhassunk. (Ugy van! jobbfelől.)

Nem kélem, hogy a kormány részéről a lehető legrovidebb idő alatt a legnagyobb objektivitással fog felderített a valóságnak megfelelő tényállás. Akkor leszünk abban a helyzetben, hogy vagy lesújtó kritikát gyakoroljunk azok fölött, akik könnyelműen men-

tek ezen eset feloldozására, vagy ellenkező esetben, a legnagyobb részvétellel viseltessünk a közérdek azon bizomnyosai iránt is. akik ezen nehéz, kellemetlen, ódiózus kötelességteljesítés kényserhelyzetébe jutottak. (Ugy van! jobbfelől.)

Addig, mig a tén állás előtűnik nem fekszik, magam részéről tartózkodni kívánok minden észrevételtől, minden kritikától, ugy magára a tényre, mint azon fellépésre nézve, melyet ezzel kapcsolatban a t. képviselő urak, talán igen érthető felháborodás pillanataiban, elkövettek. (Helyeslés jobbfelől.)

Azonban én azt gondolom, bárhogyn üssön is ki végleges ítéletünk ezen események fölött, semmi körülmények közt nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy hivatásunkat teljesítsük, az ország dolgaival foglalkozzunk és feladatunkat megoldjuk. (Helyeslés jobbfelől.) Én tehát a magam részéről az előnk ur indítványához hozzájárulok. (Helyeslés a jobb- oldalon.)

(Házaszabály-vita.)

Előnk jelenti, hogy névszerint való szavazást és a szavazás holnapra való elhalasztást kérték. A házaszabályok értelmében azonban a napirend megállapítása csak egyszerű szavazással történhetik.

Olaj Lajos a házaszabályokhoz kér szót. Azon kezd, hogy a miniszterelnöknek itt kellene lennie s azt bizonyítja, hogy Barta indítványa önálló és semmi köze sincs a házaszabályoknak a napirend megállapító intézkedéseibez.

Györy Elek: Benne volt annak idején abban a bizottságban, amely a házaszabályok ezen intézkedéseit tárgyalta és megállapította. Ott erről az intézkedésről, ugy, ahogy azt az előnk értelmezi, szó sem volt.

Horánszky Nándor: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) A jelen házaszabályok megalkotásában tisztelt barátommal együtt én is résztvettem és bona fide, jó lelkiismerettel állhatom, hogy éppen az ellenkezője áll annak, amit tisztelt barátom mondott. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélső baloldalon. Előnk cseogt.)

Amire én magam egyszer megállapodászerűleg köteleztem (Zaj), azt én beváltom, ha a nyakam beleszakad is. Ez az én álláspontom, ezt követem ezuttal is teljes loyaltitással. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbalon.) A t. előnk ur a napirendre vonatkozólag előterjesztést tett. Ezen előterjesztéssel szemben Barta Ödön t. képviselőtársam egy módosítást nyújtott be. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Indítványt! Ha indítványt nyújtott be, akkor azt először is a házaszabályok szerint be kell jegyeztetni és külön napirendre tűzteni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Önálló indítványt igen!) Mert vagy az előnk előterjesztéssel szemben tetszett indítványt tenni, vagy nem. Ha azzal szemben, akkor az a napirend megállapítására vonatkozik. Erre nézve pedig a házaszabályok világosan rendelkeznek. A Ház csak akkor jár el helyesen, ha a t. előnk ur indítványa felett, illetőleg az ellenindítvány felett egyszerűen szavaz. (Felkiáltások jobbfelől: Szavazzunk! Halljuk a kérdést! Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Itt két eset foroghat fenn, vagy napirend megállapításáról szóló indítvány a Barta Ödön indítványa vagy önálló indítvány. Ha napirend megállapításáról szóló indítványról van szó, abban az esetben a házaszabályok világosan rendelkeznek akként, hogy azt, ha szavazással döntjük el, annak egyszerűnek kell lenni. Ha pedig önálló indítvány, akkor azt be kell jegyezni az indítvány-könyvbe.

Polónyi Géza is résztvett a házaszabályok megalkotásánál. O a nyakát olyannyit, amit nem kérek tőle, nem adja oda. A jelen esetben nem arról van szó, a mire Ugron Gábor céloz. Lehet oly eset, — nem akarja fel se említeni, — de megeshetik, hogy a magyar király meghalhat, akkor ha igazza volna Ugron Gábornak, nem tehetne indítványt, hogy a Ház függeszse fel üléseit, ha nem volna bejegyezve indítványa. (Ellentmondás minden oldalról.)

Gajari Ödön: Nem vagyok jogász, és így én a dolgokat csak úgy értem és úgy értelmezem, amint megirattak; azokba sem többet magyarázni nem akarok belőlük. A 163. §. világosan azt mondja, hogy a napirend megállapítására vonatkozó előterjesztést vagy indítványt az előnk teszi és a felett ugyanazon ülésben egyszerű szavazással kell dönteni. Már most én nem tudom, az én jogászai elmém nem elég éles arra, hogy megértem azt, hogy miképpen lesz egyszerre önálló indítvány az az ellenindítvány, melyet az előnk előterjesztéssel szemben Barta képviselő ur tett? (Felkiáltások a szélső baloldalon: Nem is az!) Ezt az én egyszerű elmém nem tudja megérteni, valamint Polónyi Géza t. képviselőtársam okoskodását sem. Hiszen itt jogok alakulásáról nincsen szó. Bármilyen 163-ti valaki indítványt akar előterjesztani, annak módja meg van határozva a házaszabályokban és a fölött azután lehet a házaszabályok szerint dönteni. Ezen kérdés fölött azonban, amint azt t. képviselőtársam, Horánszky Nándor és Ugron Gábor már kifejtették, csak egyszerű szavazással lehet dönteni. (Felkiáltások jobbfelől: Szavazzunk!)

(Szavazás.)

Előnk: Szavazásra teszi fel a kérdést. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Akkor kimegyünk! A függetlenségi párti képviselők kivonulnak. Felkiáltások: De akkor holnap nem lesz itt tárgyalás!) A többség az előnk indítványát fogadja el s mellőzi Barta Ödön indítványát. Holnap tehát a földmívelésügyi költségvetés tárgyalásának folytatása lesz napirenden.

Az ülés 1/3 órakor végződik.

BELFÖLD.

A véres választás.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 7.

A marosvásárhelyi véres eset, amint előre volt látható, a politikai életnek eddig csendes folyását alaposan felkavarta. A képviselőház mai ülésén, amint az külön tudósításunkban részletesen meg van írva, roppant viharral tört ki az izgatottság. A politikai körök mind a szörnyű esemény hatása alatt vannak, amely egy időre háttérbe szorította a napi politika minden kérdését.

A tegnapi rövid, hézagos tudósításokat ma már részletekkel egészíthetjük ki, amelyek teljes képét adják a szerencsétlenségnek. Egyik tudósításunk szemtanuktól ered, a másikat a hivatalos értesítések nyomán adjuk. A kettő megegyezik a főbb részletekben, s amiben az egyik különbözik a másiktól, abban nem ellenkezik egymással, hanem kiegészítik egymást. Ezek a tudósítások és az esettel kapcsolatos egyéb közléseink itt következnek:

A marosvásárhelyi véres választás lefolyását Zeyk Gábor és Szentiványi Kálmán országgyűlési képviselők, akik a választásnál bizalmi férflakként szerepeltek s szemtanúi voltak annak a szomorú és megdöbbentő incidensnek, melynek négy emberélet esett áldozatul, a következőképpen mondták el ma lapunk egyik munkatársának:

Hogy a marosvásárhelyi vérontás keletkezését és lefolyását kellőképpen megértse, első sorban meg kell ismertetnem önt annak a helynek a topografiájával, melyen a szomorú incidens történt. Az Iskola-utca keskeny, igazi kisvárosi utca, melynek közepén volt a választás színhelye. Az utca egyik bejárójánál kordon volt állítva, míg a másik oldalon szabadon ki- és bejárt a választóközönség. Ezen a szabadon hagyott utca-nyíláson a szabadelvű párti választók mentek az utca középső részén levő választói épületbe. Erről az oldalról a ki- és bejárást senki nem akadályozta s tény, hogy a szabadelvű választók egy darabig akadály nélkül gyakorolhatták alkotmányos jogaikat. Talán ez indította arra a választási előnköt, hogy az utca e szabad bejárójánál mindössze négy csendőr ügyelt föl a rendre.

Eleinte tehát rendben ment a dolog. A választók, fölvaltva, majd a kordon által elzárt oldalról, majd a szabadon hagyott utca bejárójától indultak az urnához, mignem az ellenzékiek észrevették, hogy a szabadelvűpártiak részén nyitva áll az utca. Odasereglettek tehát s a kocsin érkező szabadelvűpárti választókat, valamint a gyalogszerrel jövőket is abeugolni kezdték. A dolog természetében rejlik, hogy az izgatottság percerőperere növekedett s hogy a kiabálók nem állapotok meg a szerény abeugolásnál, hanem szitkokat, káromló szavakat szórtak az érkező szabadelvűpárti választók felé, majd pedig kövel, hógolyóval kezdték őket dobálni s több választót le is köpdöste. Sokan panasza siettek a hatósághoz s intézkedést kértek, hogy alkotmányos jogaikat háborítlanul gyakorolhassák, de a hatóság, nehogy az amugy is már fölzaklatott kedélyeket ingerelje, fegyveres erőt nem rendelt ki. Az Iskola-utca bejárójánál egyre izgatottabban fogadták az érkező választókat s csak alkalomra kellett várni, hogy a dolgok végképpen elfajuljanak. Ez az alkalom is kinálkozott csakhamar.

Egy kocsin több szabadelvűpárti választó érkezett. Még le sem szállhattak, mikor már durva káromkodás hallatszott s kövek röpültek feléjük. A kocsi megtámadták s hirtelen olyan verekedés támadt, hogy a négy csendőr elérkezettnek látta az időt, hogy közbelépjen. Az egyik harsány hangon szólította föl a verekedőket, hogy oszoljanak szét. Fölszólítására az volt a felelet, hogy a csendőrök is dobálni kezdték. Egy pillanat alatt az egyik csendőrt úgy dobták meg, hogy alsó ajka fölrepedt, a másikat halántékán érte a kö, a harmadiknak pedig bicskával megszurták a lábaszárát. A csendőrök még ekkor sem használták fegyverüket, hanem szoronszegezve indultak a tömeg közé, hogy eloszlassák őket. A vérző csendőrök láttára vérszemet kapott a tömeg, s most már valószínű harcot kezdett a négy csendőr ellen. Az

egyiket sikerült földre teperniök, s a másik háromnak a löfegyvert iparkodtak kezéből kicsavarni. Ekkor érkezett a küzdelem színhelyére a csendőrfőhadnagy, aki látva azt, hogy legényeinek fegyverét akarják elvenni, tüzet vezényelt. A vezényszóra a csendőrök egyszerre lőttek, s egy másodperc alatt négy ember bukott a földre véresen. Kettő ott nyomban meghalt.

Szentiványi Kálmán és Zeyk Gábor egybehangzó előadásából főtáblánul konstatahatók a következők:

Konstataható először is az, hogy a véres eset helyén polgári hatósági közeg nem volt az egész idő alatt, tehát a dologba bele sem avatkozhatott.

Konstataható továbbá, hogy a négy csendőr kevés volt ahhoz, hogy pusztán jelenlétével olyan morális hatást tudott volna előidézni, mely a zavagnak elejét vehette volna, vagyis, hogy az elnök e tekintetben nem fejtett ki elég óvatosságot.

Konstataható végül, hogy a csendőrök, ámbár megsebesítették őket, mindaddig nem használták löfegyvereiket, míg nem a tömeg arra nem vetemedett, hogy fegyvereiktől akarta megfosztani s e célból egyik társukat földre teperte, a többi hármat pedig megragadta.

A tüzelő vezényszó ebben a végső esetben hangzott csak el.

A mai nap folyamán már részletes hivatalos jelentés is érkezett a szomorú eseményről. A jelentés nagyjában meggyező a két jelenlevő képviselő előadásával. A véres esemény közvetlen előzményeire nézve a kétféle közlés teljesen egybehangzó. A választási helyiséghez vivő utca végén, meglehetősen távol a választás színhelyétől történt a dolog. Konstataható van, — amiről a két képviselő elbeszélése szól, — hogy azon a helyen már egész délelőtt forrongott a nép. És noha a zavargás mind nagyobb lett, mindössze öt csendőr állott szemben a folyvást növekvő és egyre ingerültebb tömeggel. Mikor a tömeg egy kormánypárti választókkal érkező kocsit megröhan, s köveket dobált rá, a csendőrök közbeléptek, s előbb távozásra szólították fel a tömeget, majd puskatűzzel kezdték visszazorítani. Erre aztán a csendőrökre is dobálni kezdtek. Ekkor történt a csendőrök megsebesítése, úgy a mint fentebb el van mondva. Az egyik csendőrt legyárték a földre, másik kettőnek a kezéből. A még szabadon maradt két csendőr ekkor használta a fegyverét; az egyik hármat, a másik ötöt lőtt a tömeg közé. A csendőrtűsz csak a lövések után érkezett oda és azonnal megszüntette a tüzelést; egyéb dolga nem akadt.

Igy szól a hivatalos jelentés, amelyből az az impresszió, hogy vétkezes mulasztás csakugyan történt és pedig, ugylátszik, hogy a választási elnök követte el a mulasztást, aki a fenyegető veszedelemről idejekorán értesülhetett, de nem gondoskodott a kellő óvintézkedésekről. Ugy látszik, akkora volt már az izgatottság, hogy a csekély számú csendőr közbelépése nem lehetett elegendő a leküzdésre, hanem még csak olaj volt a tüzre. Mindez természetesen csak impresszió a tényállás végérvényes kiderítéseig; de ez után is aligha fog lényegesen változni.

Félhivatalosan a következő marosvásárhelyi átviratot teszi közzé a Magyar távirati iroda:

A tegnapi történet véres összefutását a csendőrök úgy adják elő, hogy a tömeg részéről folytonos inzultálásnak voltak kitéve. Az egyiket lekötötték, a másikat kődobással megsebesítették. Egy ember a tömegből megfogta az egyik csendőrt a fegyverét és madnem sikerült azt a kezéből kicsavarni. Ez a vállalkozás felbátorította a tömeget, hogy az öt csendőrt megröhanja és lefegyverezze. A szabályzat pedig azt parancsolja, hogy a csendőrök semmi szín alatt sem szabad magukat a lefegyverezés veszélyének kitenni. Minthogy a helyzet kritikus lett, két csendőr lőtt. Összesen nyolc lövést tettek, az egyik csendőr ötöt, a másik hármat. A csendőrfőhadnagy nem adott parancsot a tüzelésre, a csendőrfőhadnagy pedig csak később, a katasztrófa után érkezett oda. A csendőrök parancs nélkül, a veszély pillanatnyi behatása alatt lőttek. A tömegből három ember

rögtön meghalt és pedig **Izsák Mór** szobafestő, **Nagy Dani** molnármester és **Lengyel Pipás István** földműves. Az egyik sebesült, **Simon János** asztalossegéd, ma halt meg. Ezek közül egyik sem volt választó. Az áldozatokat holnap temetik. A sebesültek számát még nem állapították meg, összesen hatra teszik. Ezek közül kettő könnyű szuronysebet kapott.

Szell Kálmán miniszterelnök ma este 7^{1/2} órákor — a vonatnak néhány pernyi késedelme volt — visszerkezett Budapestre.

A miniszterelnök, aki már Bécsben nagy megilletődéssel értesült a marosvásárhelyi szomorú eseményről, még a tegnapi nap folyamán rögtön intézkedett, hogy először is neki az esetről kimerítő jelentés tétessék és másodsor, hogy a legszigorubb vizsgálat haladéktalanul indíttassék meg.

Ma esti megérkezése után még az indóházban (annak egyik hivatalos helyiségében) hosszabban értekezett **Gulner Gyula** államtitkárral és **Sélley Sándor** miniszteri tanácsos, belügyminiszteri osztályfőnökkel, akiktől a marosvásárhelyi esetről szóló jelentéseket átvéve rögtön megtette a kellő intézkedéseket.

A szabadelvű pártkörbe ma nem ment el **Szell Kálmán**, minthogy gróf **Zselenski Róbert**hez volt hivatalos vacsorára. A pártkörben megjelent nagyszámu képviselők tehát **Gulner Gyula** és **Szell Ignác** államtitkárokat ostromolták a marosvásárhelyi esetről szóló hírekért. Természetes, hogy a klubban nem volt mármás témája a társalgásnak, mint ez a tragikus esemény és a nyomában fakadt mai képviselőházi vihar. A Házban lezajlott választásokról meglehetősen nyugodtan beszélgettek s bár el vannak készülve arra, hogy az ellenzék folytatni fogja a megkezdett támadásokat: bizalommal és nyugalommal várják a miniszterelnök holnapi felszólalását, aki általános nézet szerint, meg fogja nyugtatni az ellenzékot is kimerítő felvilágosításaival és minden irányban részrehajlalan eljárásával.

A függetlenségi és 48-as (Kossuth)-párt tagjai ma több ízben tanácskoztak a marosvásárhelyi választás dolgában s elhatározták, hogy a holnapi ülésen teljes számban meg fognak jelenni. A párt este hét órákor értekezletet tartott, amelynek tárgya a marosvásárhelyi esettel kapcsolatos további akció megbeszélése volt. Az értekezlet hangulata az volt, hogy a ma megindított akciót folytatni kell, ameddig azt az elégtételt és megtorlást meg nem kapják, amelyet követelnek. Ebben a hangulatban egyesek jelentkeztek az igaz felháborodás és a véres esemény politikai kihasználására célzó s érthető tendencia. A csatavert az, hogy ismétlik a napirend előtt való felszólalásokat és a sürgős interpellációkat. A holnapi ülésen hír szerint napirend előtt **György Elek** fog felszólalni, azonkívül több függetlenségi-párti képviselő fog ez ügyben sürgős interpellációt intézni a belügyminiszterhez.

A ma esti konferenciáról a következő hivatalos kommunikék adták ki:

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt f. hó 7-ikén este 7 órákor József-körúti helyiségében **Kossuth Ferenc** elnökle mellett értekezletet tartott, melynek tárgyat a marosvásárhelyi képviselőválasztás képezte. Az értekezlet többek hozzájárulása után elhatározta, hogy a párt a mai napon megkezdett eljárását a képviselőházban mindaddig folytatja, míg a közszabadsági jogok sérelme a legerélyesebb megtorlásban nem részeseül. Ez ügyben a függetlenségi párt tagjai holnap, f. hó 8-ikán, délelőtt 9 órákor a képviselőház kistermében értekezletre gyűlnek össze.

Más forrásból ezeket közlik velünk a függetlenségi párt konferenciájáról:

A mai értekezlet nem állapított meg pontosabb időre terjedő végleges programot, csak a holnapi teendőkre nézve állapodott meg, s ezekre nézve sem véglegesen. A továbbiakat pedig a miniszterelnöknek holnap teendő nyilatkozataitól teszik függővé. Egyelőre abban történt megállapodás, hogy holnap a napirend előtt **György Elek** szólal fel és okát adja a párt mai kivonulásának, és pedig azzal, hogy a házszabályok értelmében a névszerint való szavazás elrendelésének és holnapra való halasztásának lett volna helye. Sürgős interpellációt holnap **Lakatos Miklós**, **Fáy István** és **Dienes Márton** fognak előterjeszteni. Ezen kívül holnapra várják haza **Endrey Gyulát** és **Kubik Bélát**, a marosvásárhelyi választásnál működött bizalmi férfiakat, akik, mint szemtanúk, esetleg

szintén napirend előtt szólalnak fel. Egyéb-iránt holnap kilenc órákor a párt a Házban értekezletet tart, amelyen **Endrey** és **Kubik** részletes jelentést tesznek a történetekről.

A marosvásárhelyi első kerületi választópolgárok, mint **Politikai Értesítő**-nek írják, vasárnap gyűlést tartanak, melynek tárgyai a lezajlott választási események lesznek. Itt fogják elhatározni, hogy **Geréb Béla** mandátumát petícióval támadják-e meg. A második kerületi polgárok is népgyűlést fognak tartani a történet vérengzések ügyében, mely után küldöttséget menesztenek a belügyminiszterhez.

Szell Kálmán Bécsben. Bécsből táviratozák: Ó felsége a király **Szell Kálmán** miniszterelnököt ma reggel 9 órákor hosszabb magán-kihallgatásan fogadta. A miniszterelnök később **Koerber** osztrák miniszterelnökkel és **Goluchowski** közös külügyminiszterrel érintkezett, és délután 2 órákor visszautazott Budapestre.

A képviselőház közlekedésügyi bizottsága ma **Szentpály Jenő** közlekedési elnökkel együtt ülést tartott, melyen mindenképp a **Lukács Béla** alhivatalú megüresedett elnöki állást töltötte be. Tizennyolc beadott szavazatból tizenegy **Vörös Lászlóra**, hét **Tolnay Lajosra** esett. A bizottság tehát **Vörös Lászlót**, politikai közéletünk ez előkelő, kitűnő tehetségű munkását választotta meg elnökének, **Vörös** elfoglalván az elnöki székot, meleg szavakkal mondott köszönetet a bizalomért s a bizottságnak és a kereskedelmi miniszternek jóakaratu támogatásába ajánlotta magát. Beszéde így hangzik:

Mély hálával és köszönettel fogadom, ugymond, a megtisztelő bizalmat, melyet irányomban elnökötök történet megválasztásával tanusítani kegyeskedtek. Igyekezni fogok kiérdemelni az előlegezett bizalmat, egyrészt az elnöki tisztelt járó kötelességek lelkiismeretes és részrehajlatlan teljesítése által, másrészt arra való igyekezettel és annak szoros szemmel tartásával, hogy a bizottság tárgyalásainak szívonala lehetőleg emelgetvén, jövőben minden a közlekedési szakhoz tartozó ügy és javaslat a bizottság itélőszéke elé utaltassék. Hogy jelzett céljaimat elérhessem és az elnökléssel járó kötelességeimet teljesíthessem, ehhez szükségem van a bizottság t. tagjainak, valamint a kereskedelmi miniszter urnak jóakaró támogatására, amire a bizottság feladatai teljesítésének sikere érdekében bizon számítok és amit egész tisztelettel kérek is. Az elnöki székot ezzel elfoglalva és az ülést megnyitva, nem oszpan kötelességérzetből, de szíven sugallatát is követve, meg kell emlékeznem azon nagy — majdnem pótoltatlan — veszteségről, amely **Lukács Béla** elhunytával hazánk politikai és közgazdasági életét, de első sorban ezt a bizottságot érte. Ugy is, mint a bizottság tagja, de korábbi hivatalos állásomban is hosszú időn át sürün érintkezésben állottam a megboldogulttal, fájdalommal emlígetve sokkal bensőbb és igazabb s ennok hatása alatt zavam is gyengébb, semhogy ez alkalommal megkísérithetném **Lukács Béla**-nak a haza érdekében tett szolgálatait érdem szerint és kimerítőleg méltatni s éppen azért csak annak indítványozására szorítkozom, hogy **Lukács Béla**nak, mint e bizottság elnökének e minőségében tett kiváló szolgálatait és szerzett nagy érdemeit e bizottság jegyzőkönyvileg örökítse meg, elhunyt felett leg-öszintébb fájdalmanak és részvétenek adjon kifejezést és erről a gyászoló családot is jegyzőkönyvi kivonat alakjában értesítse.

A bizottság az elnök javaslatát egyhangulag magáévá tette és ugyáncsak az 5 indítványára egyhangulag köszönetet szavazott **Tolnay Lajosnak**, amiért a boldogult **Lukács Béla**t hosszabb ideig helyettesítette az elnöki székben. Végül fűdőszölte az elnök a bizottságnak ujonnan választott tagját, **Ráth Pétert**.

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság az **Adria** magyar kir. tengerhajózási társaságát kötött szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. **Major Ferenc**, **Molnár Jenő**, **Pichl Győző** és **Kállay Lipót** megokalták a törvényjavaslat ellen való állásfoglalásukat, **Weisz Berthold** pedig a törvényjavaslat elfogadása mellett nyilatkozott. **Hegedűs Sándor** kereskedelmi miniszter kimerítő részletességgel válaszolt az egyes ellenzéki felszólalók ellenvetéseire és kifogásaira. A bizottság többsége elfogadta a törvényjavaslatot s annak a Házban való képviselősével a maga részéről is a közgazdasági bizottság előadóját bízta meg.

A közoktatásügyi miniszternél. **Wlassics** Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél a mai kihallgatás alkalmával a tanítóképző-intézetek tanárok országos egyesületének küldöttsége is tisztelt **Kovács** János elnök vezetésével. A küldöttség vezetője ualatt az elnöknek a tanítóképző-intézetek részére továbbra is a minisz-

ter jóakarátát. A miniszter a küldöttség tagjaival hosszabb ideig elbeszélgetett a tanítóképzés szakkérdéseiről.

KÜLFÖLD.

A kínai bonyodalom.

Peking, február 7.

A követek és a kínai békebiztosok tegnapi közös ülésén az utóbbiak kijelentették, hogy lehetetlen, hogy Tuán és a többi herceget kivégezzék, mert rokonságban vannak az uralkodó családdal.

Pichon francia követ erre azt jegyezte meg, hogy ötven évvel ezelőt is kivégeztek egy császári herceget, a császári család rokonát, és pedig magának az övegy császárnénak parancsára.

A kínai meghatalmazottak erre azt felelték, hogy az egészen más eset volt, mert a szóban levő herceg fellázadt a kormány ellen.

— Azt akarják önök ezzel mondani, — jegyezte meg Pichon, — hogy Tuán herceg nem követte el ugyanazt a bűnt és hogy azt, amit tett, nem a kormány parancsára tette?

A kínaiak erre a kérdésre adósk maradtak a felelettel. A követek abban az ülésben, amelyet a kínai békebiztosok nélkül tartottak meg, elhatározták, hogy a vádlóiban felsorolt összes kínaiak kivégzéséhez ragaszkodnak; de Tuán és Lán hercegek dolgában kijelentik, hogy az ő elítélésüket is követelik ugyan, de beleegyeznek abba, hogy halállos ítéletüket számúzésre változtassák át. Azt követelik továbbá, hogy három főlkész vezért is halálra ítéljenek, akik már meghaltak. A kínai törvény szerint ezek az emberek ez által elvesztenék az összes állásokat és hivatalokat, amelyeket életükben betöltöttek, vagyonuk az államé lesz és gyermekeik elveszítik polgári jogait.

Peking, február 7.

A kínai meghatalmazottakkal tegnap az angol követéségen folytatott tárgyalások kiűnt, hogy a kínaiak előzőleg jogtalan módon megszerették a megbüntetendő kínai hivatalnokok ellen irányuló vádiratnak egy példányát és már informálva voltak az egyes kormányoknak a büntetések súlyossága tekintetében eltérő nézetei felől. Így előre elkészültek a válaszokra és a halálbüntetés követelésére makacsul kitűrt választ adtak. Az értekezlet ennek következtében eredménytelenül végződött.

London, február 7.

A Timesnak jelentik Pekingből 5-iki kelettel: A követek mostanában a hadi kártérítés kérdéséről tanácskoznak. Legtöbb híve annak a javaslatnak van, hogy általános összeget állapítsanak meg és abból minden kormány utalják ki a maga részét. A követek előirányzata szerint Kína, különös megterhelés nélkül, négy millió font sterlinget fizethetne egy kölcsön törlesztésére, ami 80 millió font sterlingnyi hadi kártérítésnek felel meg.

Berlin, február 7.

Azzal az állítással szemben, hogy a Trotha-féle expedíciót azért küldték ki, hogy az udvart visszakísérje Pekingbe, azt jelenti a Nationalzeitung, hogy ez a feltételek alaptalan, ami már abból is kiűnik, hogy az udvar alig választana ilyen utat a visszatérésre.

Páris, február 7.

Hosszas ellenkezés után a követek gyűlésén Pekingben elfogadták a német követ következő indítványát, amelyhez a kínai megbízottak is hozzájárultak:

A császári udvar a dinasztia érdekében Tuán herceg halállos ítéletét Turkesztánba való száműzésre, Lán herceg halálbüntetését lefokozásra és Mandsuriába való száműzésre változtatta át. Ini-ti halálbüntetésre ítélt, Suán pedig önkézzével hajthatja végre a halállos ítéletet.

Németország megvárja, míg ezeket az ítéleteket végrehajtják s csak azután folytatja a béketárgyalásokat.

New York, február 7.

Egy tegnap feladott pekingi távirat jelenti: Az idegen követek ma reggel nyilvánosságra hozták egy létkos császári rendeletet, amelyet a kínai meghatalmazottak nekik tegnap átadtak. A rendelet különösen arra utal, hogy Tungusziang megbüntetése dolgában nagyon óvatossá kell eljárni és csak alapos megfontolás után, nehogy Szenszi és Kanszu tartományok nyugtalan lakosságát az idegenek és a keresztények ellen felzúgassák. Tungusziang hadseregét — mondja a rendelet — 5000 emberre fogják leszállítani, hogy csökkentse hatalmát arra az esetre, ha majd megbüntetésére kerül a dolog.

Sanghai, február 7.

Egy nemrég ideérkezett császári rendeletben a császárné reformok életbeléptetését rendeli el a kormányzat egyes ágaiban és utasítja a főhivatalnokokat, hogy tanulmányozzák a hazai és az idegen kormányzati rendszerek között való különbségeket és tegyenek megfelelő javaslatokat a kínai kormányzati rendszer esetleges módosításairól és arról, hogy miként lehetne fenntartani Kína integritását. Végül a pénzügyek rendezését, az állami bevételek fokozása nélkül és a honvédelem rendszerének javítását rendeli el a császárné.

Berlin, február 7.

Gróf Waldersee jelenti Pekingből, hogy Trotha tábornok hadosztala tegnap Csangpingosába érkezett.

A délafrikai szabadságharc.

London, február 7.

Hivatalos közlés szerint a kormány elhatározta, hogy Kitchener lordnak, a Fokföldön már partraszállott csapatokon kívül, még 30.000 főnyi lovasságot küld. A kormány számít rá, hogy 10.000 yeomanry fog rendelkezésére állani, továbbá, hogy a dél-afrikai lovasított rendőrsapátok száma, a gyarmatokban toborzott legénységgel együtt, 8000 emberre, a gyarmatokból rendelkezésére bocsátott újabb kontingensek pedig 5000 emberre fognak rugni. A 30.000-hez még hiányzó legénységet az anyaország lovassága és lovasított gyalogsága fogja szolgáltatni. Az első csapat-szállítmány szombaton indul el.

Kápa, február 7.

Leysd ügyvivő azt mondta egy angol újságíróknak, hogy a boerok sohasem fogják magukat megadni s hogy leigázásuk teljesen lehetetlen.

London, február 7.

Roberts tábornagy rendeletet adott ki, hogy az összes hadtestekhez önkénteseket toborozzanak.

Amsterdam, február 7.

Az a hír érkezett itteni boer családokhoz, Pretóriából, hogy Kitchener nagyon levert, az angol tisztek maguk sem bíznak a sikerben. Az egész boer hadsereg létszámát legújabbban 38,000 emberre teszik.

Az angol délafrikai hajóraj éber vigyázata ellenére is a boeroknak összeköttetésük van a tengerrel és ezen az uton már sok fegyvert és lőszert kaptak. Pénzben sem szenvedtek hiányt. Maguk a fokföldi hollandusok két millió frankot gyűjtöttek titokban s sikerült ezt az összeget Botha kezéhez juttatni.

Amsterdam, február 7.

A Handelsblad jelenti: gróf Selir, hágai portugál követ, ismét átvette a követéség ügyeinek intézését, Van Weede lissaboni németalföldi követ pedig legközelebb visszatér Lissabonba. A Poti, lourenço-marquezi konzul, miatt támadt incidens tehát, úgy látszik, el van intézve.

Brüsszel, február 7.

Egy Lourenço-Marquesből érkezett távirat megerősíti, hogy a boerok a Delagoa-vasútvonal egy részét szétrombolták. Az ottani európai lakosság között nagy a félelem, mert a csapatok nem elég erősek a védelemre, s a boerok támadása legközelebb várható. A boerok újabban megint három aranybányát dultak fel.

Berlin, február 7.

Feltűnést kelt, hogy a külügyi hivatalhoz közelálló Berl. Neueste Nachrichten ama hódolatokról írott cikkében, melyben Vilmos császár Angliában részesült, azt tanácsolja az angoloknak, hogy a boerokkal békét kössenek. A félhivatalos lap így ír:

Mig a jogtalan és istentelen boer háború tart, Anglia és Németország közvéleménye közt választásul lesz, melyet egyedül csak Anglia képes eltávolítani. A német nép rokonszenve ez áldatlan háborúban a vitéz boerok részén van. E háború okait az egész művelt világ elítéli és Anglia helyesen tenné, ha a boerokkal egy politikailag, mint katonailag elfogadható békét kötne. Ezzel nagyobb sikert érne el, mintha Kitchener az elenséget teljesen megsemmisíti.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én

új előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

Budapest, február 7.

— Személyi hírek. Frigyes főherceg ma este Csmesből Bécsbe érkezett és rövid ottlét után Pozsonyba utazott — Gróf Szécsén Miklós külügyi osztályfőnök Meránból, ahol hosszabb ideig tartózkodott, visszarokkolt Bécsbe és átvette hivatalát.

— József Ágost főherceg utazása. József Ágost főherceg Voloscából — ahol a telet töltötte — tegnap indult el dél-olaszországi utazására. A főherceg Palermóban több hetet fog tölteni. József Ágost főherceget Unterauer udvari tanácsos kíséri. József Ágost főherceg családja májusig Voloscában marad.

— A király a kiegyezésről. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy a király ma megjelent az iparosok bálján és feltűnő hosszan, közel egy-negyed óráig beszélgetett Koerber miniszterelnökkel. Politikuskok közt hire járt, hogy a felség és az osztrák miniszterelnök közt a politikai helyzet legújabb fejleményeiről, a ma tartott pártkonferenciákról volt szó. Aztán az uralkodó a jelen voltakhoz fordult. Egy tekintélyes gyárosnak, aki megjegyezte, hogy ők aggódba várják, mi lesz a kereskedelmi szerződéseikkel, azt mondotta a király:

— Bizony, nehéz munka lesz nyelbe ütni a kereskedelmi szerződéseket.

Egy másik gyáros, a kitől ipari viszonyok felől tudakozódott az uralkodó, azt mondotta, hogy az iparosok helyzete azon fordul meg, vajjon fennmarad-e Magyarországgal a vámszövettség, a mire a király így szólt:

— Minden bizonynyal együttmaradunk.

Ezt a mondatát később ismételte a király egy ipartelep tulajdonosa előtt.

— Az angol trónörökös párt utazása. London-ból táviratozzák, hogy York és Cornwall hercege, az angol trónörökös, ezidőszent nem utazik Ausztráliába. Az utazás már elő volt készítve s az Ophir nevű gőzös is készen állt már, hogy a trónörökös párt Ausztráliába szállítsa a parlament megnyitására. Az utazás — mint hírlik — nem marad el véglegesen, hanem csak rövid időre elhalasztották.

— Ehből a hadtestparancsnoknál. Herceg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok és neje ma este fél hét órákor ebédet adtak, melyre hivatalosok voltak: Tisza Kálmán, báró Podmaniczky Frigyes, Beniczky Ferenc főispán, Szűgyi Dezso, mádi Kovács György tábornagy, Borovicsy Albert, Vértessy Sándor, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, báró Dániel Ernő, Láng Lajos, báró Woldner Albert, Hammersberg Jenő koronagyász, Szalay Péter min. tanácsos, Grúz Albert min. tanácsos, Jablanczy Sándor atyabarnagy, Szvetics József atyabarnagy, Basler Gusztáv, Schreiber Viktor és Csaldny Géza vezérőrnagyok, Hanskál Sándor tábornok-hadbíró, báró Radócsy Géza, Beniczky Lajos alispán, Kubinyi Árpád országgyűlési képviselő, Szász Károly reit. püspök és Matuska Péter alpolgármester.

— Bécs népessége. Az idei népszámlálásnak még feldolgozatlan adatai szerint, mint nekünk jelentik, Bécs lakosságának száma 1,935,647 vagyis 293,750-nel több, mint az 1890-iki népszámláláskor.

— Nikita részvétele. Nikita montenegrói fejedelem is fájjalja Miletics halálát. Részvétőtáviratot intézett Miletics fiához és ott azt mondja, hogy az elhunytban Montenegro igaz barátját siratja. Nikitáról szüntelen azt halljuk, hogy nem közönséges költői tehetséggel áldotta meg a sors, de magyar földre küldött táviratában még sem az érző poéta szóval meg, hanem a délszláv álom apostola, aki nagyzási hőbortjában, a legenyhébben szólva nagyon tapintatlan is. Elvégre ő királyi fensége tudhatná, hogy Miletics egész pályája pártütés volt a magyar nemzeti állam ellen és mert tudja, fojtja magába részvevő érzelmait és vigye a piacra majd akkor, ha már nem kell semmit sem kikunyorálnia a magyar királytól.

— Közigazgatási bíráskodás vasúti ügyekben. A Magyar Jogászegyesület e hó 9-én, szombaton, délután hat órákor az ügyvédi kamara helyiségében teljes ülést tart. Az ülés tárgya dr. Baumgarten Nándor előadása: Közigazgatási bíráskodás vasúti ügyekben. Az előadáson vendégeket szívesen lát az egyesület.

— A legújabb tengerközi csatorna. Megírtuk, minő hatalmas műszaki tervvel foglalkozik az orosz kormány: összeköti csatornával a Balti- és Fehér-tengert. A 963 kilométer hosszú csatorna építéséhez, amely hadihajók számára is járható lesz, már e tavasszal fognak. A tervet Timótov mérnök készítette. Ez az új hatalmas vízi-ut egyenest a Jéges-tengerrel köti össze a Finn-öblöt s kényelmes utat nyit az orosz hajóknak Khina felé.

— Királylátás. A paddingtoni vasúti állomásra kísérték ki császári rokonát, Vilmost az új angol király, mikor a királyoni temetése után hazafelé utazott. Közvetlenül a vonat elindulása előtt leszállt a perront fedő üvegtető. Egy nagyon is lojális és kíváncsi emberugyanis felkapaszkodott az üvegtetőre, hogy új királyát láthassa. De az üvegtető nem bírta meg a nagy terhet és az alattvaló lezuhant a perron kövezetére, éppen ő felségei lábai elé. Az uralkodókat nagyon kinosan

érintette a váratlan incidens, de a kíváncsi embernek szerencsére baja nem esett.

— **A spanyol-olasz rendjel-konfliktus.** Hónapokkal ezelőtt nagy botrány történt egy madridi udvari bálon. Gróf Colobiano olasz nagykövet megpillantotta ott az asturiai hercegnő jegyesét, Caserta grófját, aki a rég eltörtől napolyi királyság rendjével jelent meg az ünnepségen. Colobiano nagykövet az olasz királyság ellen való tüntetésnek vette ezt s egy mellette álló diplomatahoz hangosan így szólt:

— Ki ez az ur itt, hogy ilyen ismeretlen rendjelt visel?

A herceg rá akart rohanni a nagykövetre és csak ügyfél-bajjal tudták elejét venni a páratlan botránynak.

Most azonban már szent a béke a két ország s a spanyol udvar és gróf Colobiano közt. A kibékülés aktsa így történt:

Az elmúlt hó 23-án a régens királyné nagy diplomáciai ebédet adott és úgy intézkedett, hogy az olasz nagykövet közvetlen mellette üljön. A régens királyné az egész ebéd alatt vele foglalkozott, az ebéd végével pedig a nagykövettel, Mercedes és Mária Terézia hercegnőkkel és Izabella infánsnővel visszavonult egy mellékterembe. A régenskirályné maga csukta be a terem ajtaját és minden bevezetés nélkül így szólt a grófnak:

— Nos, meg van elégedve excellenciád velem, amiért Mercedes vőlegényét, Károly Bourbon herceget nem hívtam meg az ebédhez? Csakis Olaszország iránt való tekintetből tettem.

A nagykövet erre a következőképp válaszolt:

— Szíven mélyből mondom köszönetet felségednek ezért a gyöngödségért és figyelemért, amellyel kitüntetett. Egyidejűleg van szerencsém királyom és a magam nevében szerencsekívánataimat kifejezni felségednek, a fenséges menyasszonynak és Károly hercegnek. Miután a herceg spanyol állampolgár lett, semmi akadály sem fog lenni többé, hogy ezt meg ne tehessem és felséged kétségkívül méltányolni tudja azokat az okokat, amiért a hercegnek eddig ki nem fejezhettem legszívélyesebb jó kívánságaimat.

— Teljesen értem az ön álláspontját, — felelt a királyné, — és az államraison szempontjából tudom is méltányolni, — de most már szent a béke, ugy-e?

A királyné mosolyogva nézett a nagykövetre, a nagykövet mélyen meghajtotta magát és kezét csókolta a menyasszonynak, Mercedes hercegnőnek.

Ez a kezesök volt a békeszerződés pecsétje.

— **Schratt Katalin válása.** Rómától jelentik hogy Schratt Katalin, a Burgszínház volt tagja nemrég Rómában járt, ahol a pápa kihallgatáson fogadta. A művész arra kérte a pápát, hogy adja meg neki az engedélyt, hogy elváltan élő férjétől, Kiss Ferenctől végleg elválhasson. A pápa megadta a művésznek ezt az engedélyt.

— **Szeptember huszonegödikén esküvő lesz.** Budapestnek a többek között van egy Karolin-alapítványa, amelynek kamataiért budapesti illetőségű szegény menyasszonyok pályázhatnak. Az alapító levélnek az egyetlen kikötése van, hogy a házasság szeptember huszonegödikén kötendő meg. A tanács ma írta ki a pályázatot az ezidei kamatra — s szeptember huszonegödikén esküvőre megy az a boldog menyasszony leány, akit az alapítvány jótevékenysége juttat be a házasság révébe.

— **A Dunáról.** A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a víz átlag apadóban van. Budapestén a vizmagasság 9 centiméternyi emelkedés mellett 165 centiméteren áll, a jégviszonyok változatlanok. — Megemlítjük itt, hogy a Tisza Csongrádnál zajlik, míg Szegeden hatalmasan eltorlaszkodott s ennek következtében némely helyen óriási duzzadás van. Így Mákon tegnap óta 2 méterrel emelkedett a víz, de sehol eddig veszedelemtől tartani nem kell.

— **Letartóztatott ezredes.** Bécsből jelentik, hogy a Penzingben lakó báró Gehring Hellmuth nyugalmazott ezredeset ma letartóztatták, mert egy nőt hamis tanúságra csábított.

— **Halálozás.** Marinovics Marcell ügyalmazott pénzügyi közigazgatási ítélobíró, a Lipót-rend lovagkeresete, tegnap 79 éves korában elhunyt. Temetése holnap, e hó 8-án délután 3 órakor lesz a Disz-tér 11. számú házból.

Györi Ferenc szentesi városi főszámvévo február 5-én 43 éves korában Szentesen elhunyt.

Abelas Leonini kisasszony, Abelas Zsigmond magyar államasviti felügyelő leánya, e hó 6-án rövid szenvedés után elhunyt.

— **Egy elbocsátott hivatalnok merénylete.** Pétervárról írják, hogy Masloff orosz tábornok és hadbírósi elnök ellen merényletet követtek el. A merénylet elkövetője Pavloff, a katonai intendantus elbocsátott hivatalnok. Pavloffot Arkangelosz tartományba száműzték, de onnan visszazökött, hogy a tábornokot lelője. Kétszer lőtt a tábornokra, de egyszer sem talált. A zajra összesereglettek s kicsavarták Pavloff kezéből a revolvert.

— **Házasság.** Weitzenfeld Lajos szabadkai kereskedő eljegyezte Réaner Kornélia kisasszonyt, Réaner Sámuel budapesti nagyiparos leányát.

— **Hetvenötezer forintos lopás.** Fiuméből jelentik, hogy a napokban egy bécsi bankár, aki a mult héten érkezett Abbaziába, különös magatartásával és viselkedésével mindenkinek a figyelmét magára vonta. Tegnapelőtt azután, mikor bizonyossá vált, hogy a szerencsétlen ember örült, Fiuméba vitték és a városi kórházba szállították. Tegnap odaérkezett a bankár unokaöccse és elmondotta, hogy nagybátyja százötvenezer koronát vitt magával. Miután a kérdéses összeg eltűnt a voloscai hatóság azonnal intézkedett az esetleges tettesek kézrekerítésére. A vizsgálat folyamatban van, de eddigelő még semmi sem vezetett a litokatos lopás felderítésére.

— **Beszámíthatatlan.** Tvaly nevezetes gyilkosság történt Zarskoje-Szeloban, Oroszországban. Egy Wrangel nevezetű báró gyönyörű szép felesége agyonlőtte a saját tizenkilenc esztendőes testvérét. A gyilkosságnak persze a nagy szerelem volt az oka. Az asszony régen észrevette már, hogy az ura elhanyagolja és a testvére pazarolja gyöngödségét. Megunt a feleségét és szeretőt keresett magának a sógoronban. A féltékeny asszony, aki különben spanyol leány volt, mindent elkövetett ugyan, hogy eltávolítsa a házból a testvérét, de nem sikerültek a kísérletei. Végre is úgy segített magán, ahogy tudott. Míg az ura Pétervárra utazott, egy revolvérrel megölte a testvérét s aztán maga jelentkezett a rendőrségnek. Fogtságban is tartották mostanáig s a város népe szenzációs végtárgyalásra készült. Abból azonban nem lesz semmi, mert a szép asszony a napokban kiszabadult a börtönből. A vizsgálóbíró tudniillik kisütötte, hogy olyan állapotban kivette el a gyilkosságot, ami kizárja a beszámíthatóságot. Tuldságosan szerelmes volt az urába.

— **Erzsébetek tragédiája.** Két Erzsébetet találtak ma halva a Nefelets-utca egyik házában második emeletén. A szoba kis kályhája feketén bánta a két fehér holttestre. A tűz rég kihavadt belőle s nyitott ajtaja olyan volt, mint a halál kapuja, melyből az enyészett szele fúj. Ezen a kis ajtón jött ki a halál, a szemből kiszabadult gyilkos gőz s megfojtotta a szerelme naív kis galambjait, melyek ott heverték a padlón, egymást átölelve, leányos barátsággal.

A két Erzsébet kereste a halált. Czigány Erzsébetnek hívták az egyiket, Kovács Erzsébetnek a másikat s mégis mindketten amaz öt Margitok közül valók voltak, akik meghaltak mert szerettek. Kettő szerettek egyet. Egy valakit, akit nem is ismertek, csak egyszer láttak futólag, egy pár szót szóltak vele s aztán megszerették. Az egyik leány a varrógép mellett ábrándozott róla, a másik a kávéház trónusán. Egyszer aztán megtudták felőle, hogy nem szereti őket, nem is gondol rájuk. Még csak annyit juttat sem formálhatnak hozzá, hogy gyűlöljék, mert megcsalta őket. Ők nem is voltak neki a világon, mert az ember a levegőt épp annyira becsülte, mint őket. Itt aztán végképpen megszakad a leányszív, nincs más mód a menekülésre mint a halál. S így tett a két Erzsébet. Megölte magát. Három napig feküdtek holtan a kis szobában, melyet végre ma nyitottak föl a rendőrség. Két Erzsébet így halt meg, tétlen szerelemben, küzdelem nélkül, az a férfiert, aki nekik csak ideál volt s semmi egyéb...

— **Vonatkiaklás.** Az államvasutak igazgatósága a következők közölte adta ki:

Az e hó 6-án közlekedett és Tokod állomásról este 6 óra 5 perckor elindított 4314. számú vegyesvontat mozdonya és három első szénszállító kocsija Tokod rakodó és Ebszóny között szintörés következtében kisklott. A kiskilák folytán a mozdonyvezető és a tüzelő csekélyebb tüteket szenvedett; a vonat többi személyzete és a vonaton volt két utas közül baja senkinek sem történt. A kiskilott járművek a pályát annyira eltorlaszolták, hogy az akadály elhárításáig a mintegy nyolc kilométer hosszú szárnyvonalon az összes forgalom szünetel.

— **Megcsipelt kivándorlási ügynök.** Krebs György heidesheimi németországi kivándorlási ügynök 61 bácsmezei földművest, köztük sok nőt és gyermeket is, Németországba akart szállítani mezei munkára. Minthogy Krebsnek a kivándorlás közvetítésére engedélye nincs és a munkások felfogadása a hatóságok tudomása nélkül szabályellenesen történt, a rendőrség őket Budapestben feltartóztatta. A földműveseket még ma vasuton hazaszállítja. Krebs ellen pedig engedelem nélkül üzött kivándorlás közvetítése miatt a kihágási eljárást megindította.

— **Megyanusított hivatalnoka.** Westheinkel Antalról, a földművelési minisztérium szolgájaról azt írják a lapok, hogy a rábizott 730 koronával megszökött. Ezzel szemben a rendőrség ma arról értesült, hogy Westheinkel, amikor tegnapelőtt hivatalát a reá bízott pénz kézbesítése céljából elhagyta, az utóan összeesett és eszméletlen állapotban a Rökus-kórházba került ahol még ma is betegnek tekinik. A pénzt nála megtalálták és rendeltetése helyére juttatták.

— **Uj táviróhivatalok.** A posta- és táviróigazgatóság Dorog és Tokod községekben (Esztergom-megyében) a postahivataloknál táviró-hivatalokat rendezett be, amelyek e hó 5-én már meg is kezdtek működésüket.

— **Tomszkból-Irkutskba négy hónap az ut.** Egy tomszki újság azt írja, hogy egy onnan augusztus huszonegyedikén elindított teherkocsi csak december harmincegyedikén érkezett meg Irkutskba. Ez bizony négy hónap s a lassu utazásnak az az oka, hogy a szibériai vasut bajban van. A szokatlanul kemény hideg megbénítja a forgalmat. A Baikal tavat olyan vastag jégkéreg borítja, hogy a nagy hajók se képesek megbirkózni vele. A jégtörő gépek hasznavehetetlennek bizonyultak s a közlekedésügyi minisztérium képtelen volt új átjáró vonalat létesíteni. Az új vonalat távirópóznák szegélyezik s kiegészítették a telefonhálózatot is. Ez azonban mind nem jelenti azt, hogy zavartalanul van téve a közlekedés. A nagy hidegben kevesebb kocsival közlekednek a vonatok s így eshetett meg az, hogy Tomszkból-Irkutskba négy hónapig utazott egy kocsi.

— **A bandisták.** E címen megirtuk a napokban, hogy Kövesi Ferenc karmester bepanaszolta Bachó Istvánt, a honvédek karmesterét a katonai hatóságnál, de ez a hatóság nem találta alaposnak a Kövesi ur panaszát s elutasította. Most Kövesi Ferenc terjedelmes levélben magyarázza meg panaszát s annak indokait s hangsúlyozza, hogy panaszokadásának nem egyéni érdekek, hanem több száz család érdeke az indító oka. A zenekarok ügyeit jól ismerő karmester csakugyan elfogadható okokkal áll elő s kimutatja, hogy a katonazenekarok teljesen keresetképtelenné teszik a polgári zenekarokat melyek pedig adót is fizetnek, s nincs is olyan tartalékalapjuk, mint a katonai zenekaroknak. Budapestben összesen nyolc katonabanda van ugyan, de mindegyik a saját kebelében még hármat alakít, úgy hogy huszonegy katonazenekar áll szemben a polgári zenekarokkal. Ebben a világításban természetesen jogos törekvése az a polgári zenekaroknak, hogy iparkodnak kiszorítani a katonazenekarokat.

— **Kérdezzék meg a lovát.** Komikus hátrásértés esett meg a napokban Németország és Franciaország határán. Egy porosz gyalogsági hadnagy kocsin indult a St-Mariean Chanes melletti országúton. Aubon mellett, a francia határhoz egy-két kilométernyire, valamitől megvadult a lova, s örült vágatással rohant az országúton előre. A hadnagy megakart fekézni, de nem sikerült neki a nagy munka — s a nekivadult ló elkövette azt a törvénytelenséget, hogy nem respektálta a francia határ sorompóját se. Átrohant a francia területre. A pénzügyőrök persze utánavevették magukat, s mivelhogy fáradt volt már a ló is, beférték a kocsi. A hadnagyot lezártították az úlsőről, bevitték a hivatalba s valatára fogták. Az volt persze a legfontosabb kérdés, hogy miért ment át a határon:

— **Kérdezzék meg a lovat.** Ez volt a hadnagy felelete, s ezzel meg is kellett elégedni, mert nyilvánossá vált, hogy a ló a bűnös és nem a hadnagy. Azért jegyzőkönyv készült az esetről, s a hadnagnak meg kell még jelenni egy-két kellemetlen törvényes aktuson, míg a lova rovására teljesen kitisztazza magát a határsértési konfliktusból.

— **Vasuti baleset.** New-Yorkból jelentik, hogy Pittsburg mellett vonatösszeütközés történt. A távirat csak egyetlen részletet említ: azt, hogy az utasok közt lévő Strausz Ede, bécsi szerencsérző is, könnyű sérülést szenvedett. Strausz Ede fia az öreg Strausz Jánosnak, a keringő-hercegnek és évek óta a bécsi udvari bálók zenekari igazgatója. Néhány héttel ezelőtt művészi körutrá ment ki Amerikába, ahonnan most egy kellemetlen kaland emlékével kell visszatérnie.

— **Segítség a szegényeknek.** Oblath Lipót Ó-Moraviciáról egy kártyakérdéséhez egy koronát mellette az ingyen kenyér javára. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Abituriensek szövetsége.** Neumann Sándor felkéri a VI. kerületi felső kereskedelmi iskola 1899/1900-ban érettségizett tanulóit, hogy az abiturientsek szövetsége megalakulása céljából 9-én, szombaton este 8 órakor az intézet kénia magyarázótermében jelenjenek meg.

— **Az osztályorsjártek háza.** Az osztályorsjártek mai huszán harmincezer koronát nyert 5274, tízezer koronát 1205, ötezer koronát 89083, kétezer koronát 5240 93082 87646, ezer koronát 57605, ötszáz koronát 72309 45102 8820 53699 19564 79002 461 29927 44524 87600 73502 26979 39088 8714.

— **Nyilatkozat Dr. Szaláyi Aurél, az Első cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság felügyelője, a következő nyilatkozat közlésekor kér fel bennünket:**
Szabó Géza úrtól segédeim által í. hó 5-én és 6-án fegyveres elégteltel kértém azért a durva sértést, mely egy ánevű „szerkesztő” vezetés alatt és Szabó Géza ur társas kiadásában megjelenő hetilapban, bár csak kérdő és feltehető alakban intézettel jelenem. Tettem ezt annak dacára, hogy segédeim a f. hó 4-én kelt í. hó 5-én közléstelt jegyzőkönyvi nyilatkozatukban kifejtették, miszerint az új ügyet, melyre e sértés vonatkozik, már mult év október hónapban, éppen Szabó Géza urral bukészen elintézték tekintik, s tettem anélkül, hogy a párbaj jogosultságát ily ügyekre nézve elvileg elismerem, — pusztán csak társadalmi tekintetből, illetve azért,

hogy személyes bátorságom kérdése ne jöhesse. Szabó Géza ur azonban az ő és az én segédeim által 1. hó 6-án közösen felvett jegyzőkönyv szerint — nem vállalta el a kérdéses sértésért a felelősséget, annak dacára, hogy a az ő lapjában az ő nevének kezdőbetűire és a oskák közte és köztem tenntörölt egyéni viszonyokra, sőt egyenesen az ő írásbeli közléseire való utalással történt, és annak dacára, hogy hirlapi nyilatkozatainkkal szemben egy szóval sem meri tagadni, miszerint a kérdéses sértés tőle származik. Ennek folytán s nem lévén semmi kedvem lovagias ügyeket — strohmannal elintézni, az egész ügyet most már minden társadalmi skrupulus nélkül — a büntető törvényszék elé terjeszttem valódi ellenfeleim személyazonosságának megállapítása és a továbbiak időntése végett. Természetesen így fogok elbánni az e tárgyban néln meg bekövetkezendő többi sértéssel is. A kérdés lovagias részét pedig egy becsületbírósg ítélete alá óhajtom bocsátani. Végül nem mellőzhetem annak kijelentését, hogy jövőre is meglesz a bátorságom nemesak fegyver elő állani, ha az ügy komolysága úgy kívánja, hanem vissza is utasítani a párbajra való nógatást, ha azt nevelésnek és feleslegesnek találom.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!

A hágai nász.

— A *Budaepsti Napló* táviratai. —

Hága, február 7.

Hollandia egész népe és főként Hága közönsége örömmármorban uszott ma, hogy közvetlen tanuja volt Vilma királynő esküvőjének a daliás német fejedelmi sarjjal, Henrik mecklenburg-schwerini herceggel. Hága városát gyönyörűen feldisznítették polgárai, nagy szerepet juttatva a disznítésben az orániai és mecklenburgi színeknek. Tegnap este óriási néptömeg járta be jó kedvvel, dalolva az ünnepiesen disznített város utcáit. Sok épület ki volt világítva. Több helyen nyilvános kinematográf-eladások voltak. A királyi palotában estély volt, amelyen a hölgyek grande toiletteben, az urak nagyobbára egyenruhában jelentek meg. Az estélyen a következő élőképeket mutatták be: „Hollandia nagy emberei“, „A Mecklenburg-ház“, „A jeggyürü“, „A lakodalom Dieppeben“. Ma déln volt az esküvő. Már kora reggel nagy néptömeg várakozott azokon az utcákon, amelyeken a nászmenet el fog haladni és különösen a királyi palota környékén. A kastély előtt gránátosok álltak disznorséget zenekarral. A kastélytól a templomig katonák álltak sorfalat. A templom előtt a nemzetörség szolgáltatta a disznorséget. A tribünök, az ablakok, az erkélyek, de még a háztetők is zsufolva voltak nézőkkel. Délelőtt tizenkettőfél óra tájban a királyi és a hercegi család tagjai az esketés tanuikkal a kastély fehér termében gyűltek össze. Mikor a mátkapár is megjelent, az igazságügy-miniszter elvégezte a polgári házasságkötés aktusát. Fölolvasta a házassági oklevelet és beszédet intézett Vilma királynőhöz és Henrik hercegehez.

Henrik hercegehez így szölt a miniszter:

— Királyi menyasszonya iránt való szeretetből elhagyta drága mecklenburgi hazáját és megfogadta, hogy hű lesz a királynőhöz. A németalföldi nép szeretetéről és hálájáról bizonyos lehet.

Azután a királynőhöz fordult a miniszter és azt mondta:

— A németalföldi nép a bölcsőtől fogva látta Önt felnövekedni, hódolt Önnek a koronázáskor, ma pedig osztozik örömben és kéri az Istent, hogy adjon meg Önnek mindent, ami boldoggá teheti és hogy házassága a hazának üdvére és áldására váljék.

Miután a királynő és Henrik herceg kimondta az igen-t, a törvény értelmében megkötöttnek nyilvánította a házasságot. Nemsokára azután a nászmenet nyole hatfogatu disznitásban megindult a templom felé. A királynő és férje abban a díszes aranyozott kocsiban ült, amelyet Amsterdam lakossága adott neki ajándékkul. A királynő kocsiját németalföldi nemesek kísérték. A közönség az új házaspár láttára dörgő éljenzésbe tört ki. A sorfalat álló csapatok dobpergés mellett tisztelegtek. Mikor a menet a templom elé ért, az orgona Händel Sanctum-át játszotta. Amint az új házaspár és a vendégek a templomban elhelyezkedtek, Van der Flier udvari lelkész beszédet mondott, amelynek tárgya a 4. zsoltár 8. versét választotta.

Az esküvő után a királyi kastélyban reggeli volt. Az anyakirályné felköszöntötte az új házaspárt, amit Henrik herceg megköszönt. Kévéssel

4 óra után az ifju pár Hetlooba utazott. Az anyakirályné a kocsii kísérté az új házasságot. Mikor a kocsii elrobogott, a vendégek mind összegyűltek az erkélyen; a királynő és férje bucsut intett nekik és a palota előtti téren lévő néptömegnek, amely lelkes óvációkban részletté az ifju házaspárt. Az egész uton a pályaudvarig folyton ismétlődtek a tüntetések.

A királynő esküvője alkalmából *Okolicsányi* osztrák-magyar követnek, gróf *Pourtales* német követnek és *Losonics* szorb követnek az *orániai-nassaui érdemrend nagykeresztjét* adományozta.

Hága, február 7.

Hir szerint a királynő esküvőjét azért tüzték ki február 7-ikére, mert a királynő anyja, Emma özvegy királyné, súlyos operációnak veti magát alá. Hogy baja milyen természetű, nem tudni, de az ő akarata volt az, hogy leánya férjnéln legyen, mielőtt az operációnak aláveti magát.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint Henrik mecklenburg-schwerini herceg a *Németalföld hercege* címét kapta.

Hága, február 7.

Vilma királynő férjhez menése alkalmából amnesztiát adott, amelynél fogva háromszázhatvan-negy elítélt bűnösnek engedék el egészen, vagy részben büntetését.

Utrecht, február 7.

Vilma királynő lakodalmi alkalmából itt ma disznélvonulást rendeztek. A „Hotel de Pays Bas“ előtt, ahol Krüger elnök lakik, a menet megállott és az ezt kísérő hét zenekar a transvaali himnuszot játszotta. Krüger elnök megjelent az ablaknál és a tömeg zajosn éltette.

Schwerin, február 7.

Henrik herceg esküvője alkalmából a várost fényesen föllobogózták. Az iskolák zárva vannak. Sok egyesület üdvözlő táviratot küldött Hágába. A herceg új címei: „Németalföld hercege, mecklenburgi herceg, királyi fenség.“ Vilma királynő nevéhez fölvetta a „Mecklenburgi hercegné“ címet.

Bécs, február 7.

A Wiener *Abendpost* meleg szavakkal emlékezik meg a hágai nászról és azt mondja, hogy a királynő mindenütt tisztelettel és rokonszennvel találkozott. Monarkiánk szives és barátságos viszonyban van Németalfölddel. Öszintén óhajtk nálunk is, hogy a ma kötött irigy a legtisztább boldogság forrása legyen a mátkapár számára és boldog jövő záloga a királyság és derék törekvő népe számára.

(Vilma királynő életéből.)

A lapok kifogyhatatlanok a kedves epizódok elbeszélésében, amelyeket Vilma királynőről gyermek-kora óta szeretettel ad szájról-szájra a holland nép.

Még egészen kis leány volt Vilma királynő, amikor séta közben zápor lepte meg. Az emberek rohantak a körüti kocsiba. Amikor ezt látta, maga is velük akart tartani, de az udvarhölgy, aki kísérté, megmagyarázta, hogy ez nem lehetséges, egy hercegnő nem lehet másokkal egy lovasúti kocsiban.

— Hát akkor szálljanak le a többiek.

A kis királynő rendszeren a városhoz tartozó ligetben sétált. Egy napon, amikor estére gyermekből volt készülöben a palotában, a kis Vilma két játszó fiúcskát pillantott meg a ligetben. Megszölitotta őket és csakhamar megkérdezte, nem jönnek-e el este a gyermek-bába. A fiúcskák lélenken mondták, hogy nincsenek meghíva. A kis királynő rögtön felíratta a nevüket az udvarhölgyével s még a nap folyamán elküldte a meghívókat. Este pedig a vendégek között megpillantotta a fiúkat, akiket rögtön felszölitott, hogy táncoljanak vele. Az egyik azonban nem akart. Vilma csaka bepanaszolta őket az édes anyjánál. Ez pedig azt felelte neki, hogy a fiuk a maguk mulatságáért is jöttek s nemesak azért, hogy őt szórakoztassák.

Néha annyira megunta az utca nél való ide-oda köszönet, hogy amikor hazajött, egészen komolyan megényegette a babáit, hogy ha nem viselik jól magukat, vele jönnek és nekik kell majd jobbra-balra köszönni.

Egyszer az utca nél két síró fiúcskát pillantott meg. Megkérdezte tőlük, mi bajuk van. Elmondták nagy zokogva, hogy anyjuk nincsen, az apjuk pedig kizavarta őket az utcára. Vilma királynő fölvette őket a kocsijába és elvitte őket egy árvaházba, ahol fölnevelték őket.

Ugyanabban az időben a fővárosban valami alapkötletélnél kellett szerepelnie. Előtte való este a polgármester megkérdezte tőle, nem fél-e egy kicsit ettől az ünneptől.

— Ó nem félek — felelte a királynő — hiszen tudom, hogyan kell csinálni.

Aztán, mikor másnap roppant bájosan és ügyesen elintézte a dolgát, átadta az ezüst szerszámot a polgármesternek és szinte diadalmasan nézett körül, mintha csak azt akarta volna mondani:

— No ugy-e, jól végeztem a dolgomat?

Kévéssel azután Rotterdamban is volt egy ilyen alapkötletélni ünneptés, csak hogy ezuttal a kő nagyon nagy volt S ezuttal a királynő meg is ijedt, s amikor felszölitották, hogy vakolja be a követ, azt kérdezte:

— Az egész követ?

— Nem felség! — felelte a polgármester. — Csak egy kis részét.

— Vagy ugy! — mondotta a királynő és épp olyan jól végezte a dolgát, mint az előző alkalommal.

A királynő rendkívül szeret korcsolyázni. Egy ízben a korcsolyázásról lévén szó, egy magas állású férfit, akit éppen bemutatnak neki, azt kérdezte, vajjon nem esett-e el még a jégen.

— Nem! — felelte büszkén a királynő.

De még azon a télen megjött erre a büszke állításra a felelet. Vilma királynő ugyanis a hágai liget elkerített jégén, ahol nagy közönség nézte korcsolyázását, egyszer csak elesett. Hanem hirtelen felpattant, úgy hogy a baleset alig tartott egy-két pillanatig. Vilma királynőnek egyébként szük volt a liget jégpályája s akkor volt csak igazán boldog, amikor a befagyott esatornákon korcsolyázhatott. És legnagyobb öröme az volt, ha az emberek, akik ugyancsak korcsolyán siklottak el mellette a vásárra menet, nem ismerték meg, s csak egyszerűen köszöntek neki:

— Jó reggelt!

Amit ő a legnagyobbabban viszonozott.

Beszélik, hogy első trónbeszédét szokás szerint a miniszterek a leggondosabban elkészítették, de amikor jóváhagyás végett Vilma királynőnek és anyjának elterjesztették, a királynő a jelen voltak legnagyobb ámulatára azt mondotta, hogy a beszéd neki egyáltalában nem tetszik. Hanem olvassák el azt, amit ő csinált. A miniszterek aztán elolvasták ezt a beszédet és nyugancsak ámulattal konstalták, hogy semmit se kell rajta változtatni.

A koronázás előtt való napon jelentették a királynőnek, hogy tanuja be az eskümintát. Erre azt mondta, hogy az eskü a lelkiismeret dolga s azt be tanulni nem lehet.

A királynő sokat utazott Európában, volt Bécsben is s egy időben két hétig az angol királynő vendége volt. Mikor hazament, husz oldalas levélben hálálkodott Viktóriának. Az elhunyt királynő többször is elolvastatta magának a levelet és elragadtatva erősítette családjának és udvarhölgyeinek, hogy kevés abban a korban lévő fiatal királynő tud úgy írni.

— Kincesim közt ez a levél újabb kincs! — kiáltott fel végül lelkesen.

Amikor Vilma királynő Viktória királynő haláláról értesült, könnyekben tört ki és arra kérte az udvarhölgyeket, hogy hagyják magára.

Az akasztófa.

— Jelenet. —

A newmarki hóhérnak ismeretlen tettesek ellopták az akasztófáját.

A hóhér: Ki hitte volna ezt!

A feleség: Mily nagy csapás...

A hóhér: Es éppen most, amikor házbérnegyed van, a ruhabérletet kell fizetni és lejár a háromszázforintos váltóm! Most vegyek új akasztófát!

A feleség: Bizony ez szomorú. (Mélankódiával.)

Pedig milyen szép akasztófa volt. Emlékszem, édes öregem, amikor házasságunk második napján bevezettél a kis kamrába és így szölitál hozzám: „Édes Annie, nézz ide be, itt van a te férjcskéd hű szerzőm, ez fog nekünk kenyeret szerezni, ez gondoskodik leendő gyermekeink jövőjéről, ez vigasztal meg a szomorúságban s velünk örönd, ha vigak vagyunk...“

A hóhér (elmélázva): Emlékszem...

A feleség: Es a félhomályban ott állt a régi jó akasztófa, a kötelekkel... (elérzékenyül)... előtte a kis hágcsó... óh, milyen kedves kis hágcsó volt...

A hóhér: Husz évig tartott ki mellettünk, mint hű barát, mint odaadó rokon... belőle éltünk...

A feleség: S emlékszel-e az első évek kis megtakarításaira? Minden kivégzésnél félretettünk egy kis pénz s ebből mily csinos hozományá lett Kettynek!

A hóhér: S most elhagyott bennünket a hűden. Ellopták. Most új akasztófát kell vennem, ki tudja, kapok-e olyat, aminő a régi volt? Azon ugy játszotam, mint hangszeren a művész... milyen fogása volt! Milyen édes volt az a kis görbülés a végén: (sírva); nem, nem, sohla többé az nem lesz nekem ilyen szép akasztófám!

A felesége: És a szomszédok! Ma reggel, hogy a piacra mentem, megszólított Jacksonné: „Hallom — mondta szomorúan — hogy ellopták az éjjel az akasztófájukat. Mily csapás, hóhérné asszonyosság, mily csapás!”

A hóhér: Ez a Jacksonné mindig jó volt hozzánk.

A felesége: És a többiek is láttam az igaz részvétet.

A hóhér: Nos, és most megyek, édes. (Kifelé indul): Megyek a városba, szerezek egy kis pénzt... (elmegy az úres kamra előtt. Busan): Itt állt mindig... olyan szeliden, olyan hínen... (elpityeredve)... szegény, jó kis akasztófám!

A felesége: Bátorság, Jakab.

A hóhér: Magok. Isten veled. Veszek ma új akasztófát... úgy érzem magamat, mintha újra kezdeném az életemet!...

-0.-

FŐVÁROS.

(*) **A lencház ügye.** Sok buza-vona után a kormány állapontja győzött ma abban a konfliktusban, amely az országos lencház ügyében a belügyminiszter és a kormány közt felmerült. A fővárosi törvényhatóság bizottságának mai közgyűlése előbbi határozatát eljévre, minden kikötés nélkül átengedte a már felajánlott ingyentelket a lencház intézmény céljaira. A kérdés körül lefolyt vitában Horváth János tanácsos a tanács álláspontját védelmezte, amely az előbbi határozat fenntartását kívánta, míg Morssányi Károly, Polónyi Géza, Ballagi Aladár, Sipőcz László és maga a polgármester is a kikötött feltétel eljézésére kérte a közgyűlést. A többség a tanács javaslatának mellőzésével minden kikötés nélkül átengedte a telket a kormánynak, de Polónyi indítványára egy feltételt mégis kikötött a közgyűlés, azt, hogy a gyermekek kizárólag magyar nevelésben részesüljenek.

A népszínházi alapokra vonatkozó 1901. évi költségvetés tárgyalása alkalmából Rácz Károly ajánlja, hogy a legközelebbi évben lejáró népszínházi bérleti szerződést a fővárosra nézve előnyösebb feltételekkel kössék meg. Ez idő szerint ugyanis a népszínháznál évről-évre előforduló reparációkat; maga a főváros teljesíteti s arra reá meg az egész bérösszeg, úgy, hogy az alapnak semmije sem marad a jövődelemből. A dolog így van s ez azt jelenti, hogy a népszínházi alap semmit sem jövedelmez. Kéri tehát a polgármestert, mint a népszínházi bizottság elnökét, hogy erre a körülményre terjeszse ki a figyelmét.

Halmos János polgármester a népszínházi alapítványt nem akarja jövedelmező befektetésnek tekinteni. Nagy annak az eszközös jövedelme, mert fényes hatással van a főváros lakosságának a magyarosodására, sőt a józólésre is sokkal jobb, ugyan, a polgármester, ha tíz színházigazgató meggazdagszik, mintha egy megbukik, mert ez az utóbbi a magyar társadalom műérkének a hanyatlását jelentené. Ha elfogadná is a közgyűlés Rácz Károly kérését, akkor sem jövedelmezne a színház többet, mint most, mert a bérli bizonyára kevesebbet adna, ha a javító munkálatokat neki kellene teljesítenie.

A közgyűlés Rácz Károly indítványának a mellőzésével, tudomásul vette, a népszínházi költségvetésre vonatkozó jelentést.

A továbbiak során fölolvasta Földváry Antal helyettes főjegyző Schubert Sándor bizottsági tagnak azt az indítványát, hogy a főváros a régi országház-épületet tarissa fenn közgyűlési terem céljaira, továbbá a főpolgármesteri hivatal elhelyezésére. Schubert indítványát kiadta a közgyűlés a tanácsnak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Ney Dávid.** A mi szeretett és tisztelt mesterdalmokunknak nevét hosszabb idő óta nem olvashattuk az Operaház színlapján: nagyon hiányzott a közönségnek is, a műintézetnek is. Nagy komoly influenza döntötte az ágyba és most, a baj elmúltával, bevallhatjuk, hogy a kitűnő művész egészségi állapotáról bizony elszomorító hírek keringtek. A minden aggodalomtól megváltott szeretet intenzív melegével üdvözölte ma este a közönség Ney Dávidot, aki *Hunyady Lászlóban*, mint Gara nádor lépett ismét a lámpák elé, visszahozván nekünk csodás orgánumának fényét és művészetének teljes ragyogását.

**** A színház Pozsonyban.** Pozsonyban táviratkozzák: A városi polgáregyesület, melynek tagjait a törvényhatósági bizottság nagy többsége szolgáltatja, ma esti gyűléseben állást foglalt a színházkérdésben. A minap Budapesten tartott színiügyi anket magatartása felett elégedettségüket fejezték ki, mert „de nobis sine nobis” határozott, illetve preokkupálta a minisztert a pozsonyi színház ügyében. Kimondták, hogy a városi közgyűlésen védeni fogják azt az álláspontot, hogy a színház bérbeadásáról határozni a városnak törvényes joga. A téli szezon teljes megmagyarosítása mellett Kramoln Viktor főjegyzőhelyettes szólt fel de nagy többséggel lezavarták.

**** Hírek az Operaházról.** Az Operaházban folyó hó 14-ikén tartják meg Donizetti: *Don Pasquale* című háromfelvonásos vig operájának a jelmezes próbáját. A felrészített darabnak újdonságzásba emelt előadása folyó hó 15-ikén lesz, P. Bianchi Bianca feljéptével Norina szerepében. — Párhuzamosan a *Don Pasquale* előkészületeivel serényen folynak a próbák Wagner: *Siegfriedjéből*, melyet még február hó folyamán fognak szíre hozni és Charpentier: *Luzja* című négyfelvonásos zenedramájából, melynek bemutatóját március hó közepére tervezik.

**** Operett a Vigaszínházban?** A bécsi *Reichswehr* című lapnak a következőket írják *Budapestről*:

A budapesti *Vigaszínház* a jövő őszől fogva az operettet is besorozza műsorába s az idevaló színpadok kiváló operett-nagyságainak már eddig csábító ajánlatokat tett. Mint hogy ennek a színháznak — alapszabályszerűleg hatvan idegen nyelvű (ezek közt husz német) előadást szabad évenként rendezni, ide való német körökben (?) azt reménylik, hogy a jövő őszől a már egy évtized óta nélkülözött (!) bécsi operett szóhoz fog jutni.

A magunk részéről nem igen tudjuk, hogy az operettnek a *Vigaszínház*ba való bevonulása olyan nagyon elhatározott dolog volna, mint azt a bécsi újság *budapesti* levelezője írja, — de, hogy értesülésének második részében, hogy t. i. az operettnek a *Vigaszínház*ba való bevonulása esetén, ebbe a színházba a bécsi operett-társulat betehetné a lábát, csalódik, azt egész bizonyosan tudjuk.

**** Réthy Laura Pécsen.** R. Réthy Laura asszony e héten Pécsen fog vendégzerzeleni. Első feljépte pénteken lesz Hoffmann meséjében. Innen visszamegy *Debreceenre*, ahol most oly nagy sikerrel szerepelt.

**** A kolozsvári színház** új igazgatója szerződött Pécsi Aranka kisasszonnyal, egy kiválóan talentumos, bájos ifjú leánnyal, aki a nyáron egy vendégzerzelenés alkalmával készülvén el és hivatottságával nagyon meglepte a fővárosi közönséget is. Pécsi Aranka időközben több vidéki városban vendégzerzelenés volt a közönség is, a kritika is, komoly elismeréssel volt ambíciója, igyekezete és tehetsége iránt, amelynek kifejtésére bő alkalmát lesz Kolozsvár előkelő színpadán.

**** Magyar színészeti almanach.** Dr. Ince Henrik egy igen becses kézikönyvet állított össze az 1901-iki évre színészek, színgazgatók és a színművészet iránt érdeklődők használatára. A könyv szövegrészén kívül színészkalendárium is az összes magyar színtársulatok tagjainak jegyzéke van az almanachban, amelynek 1 korona 50 fillér az ára. Az értékes munkának, amely érdemes az érdekeltek pártfogására, bizonyára nagy lesz a kelendősege.

**** A Poliklinika javára.** A Poliklinikai-Egyesület e hó 27-én nagyszabású hangversenyt rendez kórháza javára. A hangversenyen közreműködik Sanderson Sybille, a párisi nagyopera első drámai énekesnője is, aki most elismert kritikuskok szerint a legelső énekesnő a kontinensen. Sanderson Sybille nemrégiben a newyorki nagyoperában vendégzerzelenés volt és remek hangjával és művészi játékkal roppant feltűnést keltett.

**** Négy menyasszony.** Ez lesz a címe a *Magyar Színház* legközelebbi operett-udonságának. Az operettből, amelynek főszerepét Ledofsky Gizella fogja kreálni, ma tartották meg az olvasó próbát.

**** Nagy művészestély a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó szerkesztősege és hangversenyigazgatósega ma este fél 9 órakor nagy művészestélyt rendez előfizetőinek és hallgatóinak. Közreműködőket a következő művésznők és művészek ígérték meg: Hecsey Laura és Kézseri Irén a Nemzeti Színház tagjai, Kiss Ilonka, Szentgyörgyi Miklósné és Zilahy Gyuláné dalénekesnő urnök, dr. Hódj Lajos, Kiss Béla, Oáry Zsuzs, Scandrol Lajos, Török István és Zöldi Marci urak. Hangverseny után 10 óráig a legújabb értesüléseit olvastatja fel a Hírmondó, majd 10 órától 11 óráig még cigányzene lesz hallható a Telefon Hírmondó kagylóin keresztül.

Amerika.

— Bemutató az Uránia Színházban. —

Budapest, február 7.

A csodás újjilág rajza diszes közönséget vonzott ma az Uránia Színházba. Igazi premier-hangulat volt a pazar aranyozású színházban. A politikai és társadalmi élet előkelőségei lesték páholyaikkól, hogy mikor megy ketté az előtűgöny és lelkes biztató taps köszöntötte ifjú Hegedűs Sándort, a fiatal szerzőt. A szeretettel teli üdvözölés részolgált a szerző, biztatásra azonban nem volt szüksége. Közvetlen tapasztalatait az írő biztos színeivel, a világot látott ember judiciumával és a poéta kedves subjektivitásaival örökítette meg. Es csupa érdekes, káprázatos képeket válogatott össze az élő szó kommentálására. Figyelmes érdeklődés kísérte végig a szerző fölolvását s gyakran hangzott föl a taps és az éljenzés. A tetszett lelkesen nyilvántolta a közönség, csak két páholyban nem tapsoltak. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter, a kegyelmes asszony s a leánya az egyikben a másikban Hegedűs Loránt országgyűlési képviselő és a felesége, ók is kivették a részüket a premier sajátos izalmából. Így a tetszésnyilvánítások egy része feljűk is fordult s a miniszter családja boldogan vett részt ifjú Hegedűs Sándor nagy és őszinte sikerében.

A munka s a nagyratörő buzgósság apoteózisára ifjú Hegedűs Sándor utleírása. Az idegen országot járó ember élénk impressziói meglevőeneknek ebben a darabban s a szerző glóriás fényt von minden körül, amiben az emberi elme diadala, a munkásköz akadályt győző eredménye nyilvánul. Gyönyörűség hallgatni a dithirambjait, amelyek a munkát dicsőítik és az ambícióit magasztalják. Három felvonásra osztotta ifjú Hegedűs Sándor a darabját. Mintán a hosszú tengeri utazáson átésztünk, New-York utóán járunk, megismerjük az utcai és az üzleti életet, a technika csodáit, a versenyeket, a színházakat. A kivándorlók életébe is bepillantunk. Ezer kivándorló érkezik naponként New-Yorkba.

— Ha azt kérdezi valaki az amerikaiaktól, nem-e sok ez az ezer ember-többslet naponta, rögtön ezt feleli: „Szükség is van rájuk, mert lássa csak vasutjaink negyvenezer embert fogyasztanak a szerenősségek révén évenként!”

Edison laboratóriumát is látjuk és a mozgó fényképek hűségezen mutatják, hogyan dolgozik a föltalálók királya. A színházba megyünk később. A plakát a szíre kerülő darabot így hirdeti: *Modern dráma a mai társadalomból, hatvan idomított föl felléptével.* Azonban műsorváltozás van, meg kell elégednünk egy kis vigjátékkal, amely tárgyát a „szalonéletből veszi” s a címe *A tavasi esirke*. Szerelmi történet, mely a szalonban és étkezőben játszik, s melyben a tavasi esirke nyeli le a szerelmes levelet és az sült alakban kerül a leányos apa elé. Erre elkezdődik a cselekvény gyors lebonyolítása revolverlövésekkel, melyekkel egymás kezéből a sétapálát lövik ki. A lövésere besiető leány szerelmese elő veti magát, ki erre, hogy szerelmét bebizonyítsa, oigánykerék- és bukfenetéshez kezd. A leány követi legénye példáját s ime bebizonyítja, hogy ók mennyire értik egymást. Az apa puhulni kezd s az anyós pedig, hogy beleegyezését mutassa, hat légbukfencsel vonul át a színpadon. Ez megtöri a jeget és a keményszívű apát is elragadja a többiek heve és jongieur-mutatványokba kezd, mialatt a fiatalok szerelmi éneke hallatszik: — Óh, te tavasi esirke... s a függöny legördül.

A második felvonásban Philadelphia, Washington, Pittsburg, Boston és Chicago megbámulásra merítő látványosságaihoz kalauzol bennünket a szerző. Philadelphában az amerikai magyarok negyedével, Washingtonban az újvilági parlamenti élet csöndjével, Pittsburgban az amerikai gyáripár és munka óriási méreteivel, Bostonban az amerikai szabad egyetemekkel, a modern tudomány fejlesztésével, végül Chicagóban az amerikai mezőgazdaság nagy arányú kihazsálásával ismerkedünk meg.

A harmadik felvonásban a Prairiek, a Colorado és a Sierra Nevada gyönyörű tájképei szórakoztatnak bennünket. Utolsó állomásunk itt California aranybányái és Florida tündéerkertjei. Magunk előtt látjuk a Broadway nyüzsgő utcai életét, Chicagóban egy kakas- és egy box-viadalt izgató küzdelmet nézünk végig, míg végül a prairieken az amerikai oskók száguldanak előttünk a kinematograf révén.

Százhetvenkét kép élénkíti ezt a költői leírást, amelyben a színek mellett a humor csillogásának is jut tere. A szerző vidám, talpraesett ötleteinek se szeri, se száma. A csodálkozás moráját gyakran nyíharos kacagás váltotta föl, amely különösen nagy volt mikor a szerző a kényelmes lassúságot „államhivatalnokai tempónak” nevezte. . . . Az Amerika, mint az Uránia Színház egyik legvonzóbb darabja, kezdte meg ma a sikereiben gazdagnak ígérkező pályáját. A lelkes tetszésnyilvánítás érdemes méltánylása volt ifjú Hegedűs Sándor érdemes munkájának.

FARSANG.

(*) **Az Otthon-estély.** Abból a nagy érdeklődésből, amely az Otthon február tizediki estélye iránt mindenfelől nyilvánul, következtetni lehet a fényesnek ígérkező mulatság rendkívüli sikerére. Az eddigiekből ítélve különösen az egri dalárda előadása fog tetszeni, amelynek a hangversenyek megszokott szenzációi után valami, egészen különös, finom és zamatos hatása lesz. De ott szerepel a műsoron — ahogy már megemlítettük — Willmann tanár is, a jelenkor legérdekesebb hipnotikus médiuma, akinek produkciója is olyan lesz, amilyenben még nem igen volt része a főváros közönségének. A körtagok és vendégek hoinapóli kezdte már átvehetik jegyeiket az Otthonban, délután 2—3 óra között.

(*) **A kenyérből,** melyet kedden, február hó 12-én tartanak meg a fővárosi Vigadó összes termeiben igen fényesnek ígérkezik. A nagybizottság ma este 8 órakor dr. Wekerle Sándor elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelentést tettek az eddigi eredményekről, s kitűnt, hogy bálly jegyekért máris 12.000 korona folyt be. A felkért száz lady patroness egytől-egyik elfogadta a bálanyai tisztelet s megjelenésüket valamennyien biztos kilátásba helyezték.

(*) **A kelenföldi II. Rákóczi Ferenc asztaltársaság** hangversenyenél egybekötött táncmulatságra szépen sikerült. A kelenföldi vasuti tisztak a főnök ve-

zetése alatt valamennyien résztvettek az estén. A hangversenyen közreműködtek Racsó Pál, Hegyi Aranka színészkolájának tehetséges növendéke, Erdélyi Emil, Halasi Aladár, Rózsa Tivadar, Abraham Irma s Gondos Frida. Valamennyien szép sikert arattak produkcióikkal.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Taaffe grófnő válik.** Ha a törvénykezés oly gyors tempóban száguldana, mint a riporterek fantáziája, akkor *Taaffe* Ilona grófnő már rég dr. Feldmann Sámuel felesége lenne. Egyelőre azonban csak válogatott indított a budapesti törvényesknél férje, báró *Mattenloitt* ellen. A fiatal gróf, ki a magyar állampolgárság kötelekébe lépett, keserű dolgokat beszélt férjéről, báró *Mattenloitt*-ról a beadott vádlókeresetben. Elpanaszolja, hogy házassága valóságos mártíromság volt. Férje lelkiismeretlenül bánt vele s utóbb, mikor férjének becelegésével Bécsbe költözött, a tébolyháza akarta csuktatni. Csak *Sauregg-Wagner* tanárnak, az alsó-ausztriai országos tébolyház igazgatója lelkiismeretességének köszönhető azt, hogy nem nyilvánították örültnék. A grófnőnek ebből az áldatlan frigyből három leány gyermeke született. Ezeket férje tőle elvette s erkölcsileg kényeztetette, hogy nagyerőlték magyarországi birtokait férjének felelősen átengedje s a vétélár felét a gyermekek részére lekötse. Mindezek alapján a grófnő arra kéri a törvényszéket, hogy a házasságot férje vétékéből bontsa fel s kötelezze őt, hogy a leánygyermekait adja vissza neki. A törvényszék kinevezte házasságvédőnek dr. *Glazner* Samut s a békítetést február 26-ikára tűzte ki. Ha akkor a békítetésnek nem lenne sikere, február 27-én érdemben fogják tárgyalni az érdekes válpört.

§§ **Krivány bűnpör.** A tárgyalás érdekessége végre elposványosodott. A rommá összeomlott hűdéses vádlott még egykedvűbben viselkedik, mint az első napokban. A ma délutáni rövid tárgyalás számvizsgálói kérdések feleletével telt el. Mindjárt az elején *Nemess* védőnek azt a minap illohozott vádját tisztázták, hogy a gyámpénztári számadásba kétszáz-ezer forintos leírásiba csuszott bele, amelyet a minisztérium a jóváhagyáskor nem vett észre.

Mészáros ügyész kimutatja, hogy a védő alaposan tévedett, mert a minisztérium igenis észrevette a hibát s négyszer küldte vissza a számadást a megváltoztatásáig.

Taszler szakértő bebizonyítja, hogy a minisztérium alaposan megvizsgálta a számadásokat s föl-szólította a megyét, hogy a leírás hibát javítsa ki. Nem áll tehát az, hogy slendriánul dolgoznak.

Nemess védő most is föntartja állításait s elvállalja érte a felelősséget.

Füldes elnök jegyzőkönyvileg megállapítja, hogy a minisztérium revidálta s észrevétellel és utasítással ellátva visszaküldte a számadást a megyéhez, tehát az ellenőrzés nem volt hiányos.

A leírás hiba kérdésének tisztázása után a bíróság rátér a következő szikkasztási esetekre. Krivány épp egy, mint tegnap, unottan felelget s mindenre azt mondja:

— Nem emlékszem. Ha a vizsgálókat beismertem, akkor egy van.

A tárgyalást tízenegy órakor az új királyi ügyész ünnepies fölésketése miatt délutánra halasztották.

Délután a 84-ik vádponttal folytatták a tárgyalást. Az elnök figyelmezteti Kriványt, hogy fejtsen ki érveit, mert konok hallgatásával csak önmagának árt. A vádlott unott egykedvűséggel ismételi újból:

— Nem emlékszem semmire; vizsgálói vallomásokon igaz.

A védő beigazolja, hogy Krivány a nagy bizalom következtében hozzájárult a naplókhoz, azokat kivakarhatta a felülvizsgálat után is. Mikor Kriványt az elnök egy könyvelési adatra vonatkozólag megkérdezte, azt feleli:

— Nem tudom, nem értek hozzá.

Ma még tárgyalnak egy 23.000 forintos szikkasztást. Holnap a negyvenötödik vádponttal folytatják a tárgyalást.

§§ **Hamis váltók.** *Szilády* László halasi magánzórnak tavaly pénzre volt szüksége s átadott egy 5500 forintos és egy 5000 forintos váltót *Brick* Dávid budapesti pénzügyosknak. A váltókat egy *Gross* Zsigmond nevű ember beváltotta 2500 forintért, egyúttal értesítette *Szilády* László anyját, *Szilády* Áronnét, hogy az ő neve mint kibocsátó szerepel a váltókon. *Szilády* nyíltan kijelentte, hogy nem írta alá a váltókat. *Gross* erre bünyvdi följelentést tett *Brick* Dávid és *Szilády* László ellen. Eördög bíró elnöklésével ma tárgyalják ezt a bűnyvet. Vádlott csak egy volt: *Szilády* László, mert *Brick* Amerikába szökött. A panaszost dr. *Kaldor* Gyula képviselte, a vádlottat dr. *Nagy* Dezső védte. *Szilády* László az elnök kérdéseire kijelenti, hogy mit sem tudott arról, hogy a váltókon édesanyja neve is rajta van s a hamisított *Brick* követte el. A pénzügyosk meg is vallotta ezt neki, mielőtt Amerikába vándorolt. A törvényszék föl is mentette *Szilády*-t a rettenetes vád alól.

TÁVIRATOK.

Az osztrák szavakok.

Bécs, február 7. A nagynémet szövetség, mint egy kommunikéje jelenti, elhatározta, hogy támogatni fogja a német pártok valamely tagjának a képviselőház elnökvé választását, feltéve, hogy az illető annak idején nem mozdította elő a *lex Falkenhayn*. Az elnökkonferencián való képviseltesére nézve a párt csak a képviselőház elnökségének megválasztása után fog határozni.

Bécs, február 7. A német pártok egyik tagjoknak az elnökségbe való belépéséhez azt a feltételt fűzik, hogy a lengyelek és a centrum-párt beolegyezzenek abba, hogy az elnökség keményebben bánjon el a osehkekkel s hogy különösen ne tőrjék, hogy a osehkek a parlamentben osehül beszéhesenek. A németek elnökléltje *Prade*, a lengyeleké *Bärenweither* vagy gróf *Vetter von der Lillie*.

Bécs, február 7. A *Slavische Corresp.* jelenti: A szláv centrum-klub ma tartotta első ülését és elhatározta, hogy egy agrár-programm megvalósítása végett a parasztlakosság érdekében az indítványok egész sorát fogja előterjeszteni. A klubba felvették még *Szajer*, *Bomba*, *Wilf*, *Piják* és *Kubik* képviselőket. A pártnak ma huszonegy tagja van. Még többen is be fognak iratkozni. A klub holnap végleg megalakul.

Bécs, február 7. Valószínű, hogy nem holnap lesz az elnökválasztás, mert a német pártok és a lengyelek között megakadtak a tárgyalások. A baloldali pártok elnökeinek konferenciáján nagy megütközést keltett, hogy *Wolf* elhagyta az ülést s nem is tért többé vissza.

A lengyel-klub a centrum feltételeire valószínűleg hadüzenetlel felelt. Kimondotta, hogy ellen-szerű *Prade* alelnöklé választásának, nem engedi, hogy német pártbeli kerüljön az elnökségre és provokációnak tekinti a németeknek azt a kíván-ságát, hogy tekintsenek el a cseh nyelvű kérvény-nyek felolvasásától.

Ebben a vitában részt vettek: *Pientak*, *Bilinski*, *Czartoriski*, *Zaleski* és *Gnievost*, aki hangsúlyozta, hogy a németek részéről az is kihívás, ha *Fuchs*-ot ajánlják az elnökségre.

A lengyel-klub nem hozott határozatot, de annyi bizonyos, hogy holnap indítványozni fogja az elnökválasztásnak a napirendről való le-vételét.

Vilmos császár és Anglia.

Berlin, február 7. Diplomáciai körökben az a vélemény, hogy *Vilmos* császár angolországi utazásának, amelynek eredetileg nem volt politikai célja, váratlanul messzemenő politikai következményei lesznek. Az a fogadtatás, amelyben *Edvárd* király a császárt részesítette, eloszlatta Angolországban a németellenes hangulatot s a császár ellenfeleinek a kezéből kicsavarta a német-angol ellenszenvből kovacsolt fegyvert.

Berlin, február 7. A német sajtó *felhőborodással* szól *Lord* Robertnek a iekete sasrenddel való kitüntetéséről. A *Deutsche Zeitung* azt írja, hogy ez a kitüntetés kinosan és fájdalmasan érinti a német nemzetet. A *Tägliche Rundschau* hasonlóképpen nyilatkozik. A *Vornwärts* szerint ez a kitüntetés nem egyeztethető össze Németország semlegességével.

Összeesküvés az abruzzói herceg ellen.

Róma, február 7. A *Fanfulla* jelenti: Egy Avellino-ban elfogott anarchista iratok találtak, amelyek állítolag azt bizonyítják, hogy az abruzzói herceg ellen összeesküvést szöttek. Az anarchisták Rómába hozták és itt a főállamügyész kihallgatta. A hatóság az ügyet szigorúan titokban tartja.

Waldeck-Rousseau beteg.

Páris, február 7. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök, mikor a kamara épületét elhagyta, hirtelen rosszul lett és ezért nem is vehetett részt az Elyséében adott banketten. A megbetegedés, hír szerint, nem komoly természetű, de valószínű, hogy a miniszterelnök a kamara holnapi ülésén nem lehet jelen.

Az olasz kormányválság.

Róma, február 7. A Stefani-ügynökség jelenti: A képviselőház tegnapi szavazásának eredménye következtében *Saracco* miniszterelnök ma délután átadta a királynak a kabinet lemondását. A király még nem határozott. A mai és a holnapi nap folyamán a király tanácskoznai fog a parlament kiválóbb tagjaival, különösen a szenátus és a képviselőház elnököivel.

A képviselőház mai ülésén *Saracco* miniszterelnök bejelentette, hogy a kabinet beadta lemondását és hogy a király később tartotta fenn döntését. A minisztérium az új kabinet kinevezéséig helyén marad a folyó ügyek elintézése és a köz-

rend fenntartása végett. A miniszterelnök kívánságára a ház bizonytalan időre elnapolta ülését.

Róma, február 7. Ugy hírlik, hogy a király ismét *Saracco* fogja megbízni az új kabinet megalakításával. *Saracco* már tárgyalta is *Giuliotivel*, *Zanardellivel* és *Sonninoval* a kabinet megalakítására vonatkozólag.

Róma, február 7. A király ma délután *Villa* képviselőházi elnökkel és *Comisaroval*, a szenátus elnökével, tanácskozt a helyzetéről.

Róma, február 7. A lapok valószínűnek tartják, hogy az új kabinet alakításával *Villa* képviselőházi elnököt vagy *Saracco*t bízzák meg.

Bülow és az agráriusok.

Berlin, február 7. Gróf *Bülow* tegnap a gazdák tanácsában az egybegyűlt birtokosoknak beszédet tartott, melyben biztosította őket a gazdák iránt táplált rokonszenvéről és általános lelkesedés közt kijelentette, hogy a gazdák követeléseiert mindig kész sorompóba állni. A beszéd Berlinben nagy feltűnést kelt.

VII. Edvárd koronázása.

London, február 7. *Edvárd* királyt hir szerint szeptemberben fogják megkoronázni.

A porosz csatornájavaslat.

Berlin, február 7. A porosz képviselőház ma befejezte a csatornájavaslat általános tárgyalását.

Saldern (konzervatív) által kéri a kormányt, hogy jobb ármentesítési tervet készítsen az Elbára nézve.

Schultz miniszteri osztályigazgató azt válaszolja, hogy a kormány elismeri, hogy az Elbe árvízviszonyait javítani kell és már meg is kezdte az előmunkálatokat egy nagy árvízszabályozó terv kidolgozására. A kormány reméli, hogy a jövő évben bemutat-hatja az országgyűlésnek ezt a tervezetet.

A vita folyamán *Brefeld* kereskedelmi miniszter azt mondta: Nyugati közlételeink oly hatalmasak, hogy Franciaországnak és Belgiumnak már régen nem lesz közsene, mikor Németország meg el fogja láthatni a világot szénnel.

Hosszabb vita után a csatornájavaslatot 28 tagu bizottsághoz utasították.

Berlin, február 7. Hir szerint *Brefeld* kereskedelmi miniszter beadta lemondását. Utója valószínűleg *Neuhaus* kereskedelmi tanácsos lesz.

Vasuti szerencsétlenség Monte-Carlóban.

Nizza, február 7. A montecarlói közúti vilamos vasut egy kocsija a völgyi út közben kialsiklott és egy falba ütközve összeeszedott. Három ember meghalt és többen megsebesültek.

Sztrájk.

Triest február 7. A *Stabilimento Tecnico* Triestino san-marói hajógyrában tegnap 180 szüges-cselő munkás és 60 fiatal segédmunkás abbahagyta a munkát, mert az igazgatóság nem akart elbocsátani 30 génuai munkást, akiknek elküldését követelték.

A bakui tüzvesz.

Pétóvár, február 7. A kereskedelmi miniszterium lapja jelenti Bakuból tegnapelőtti kelettel, hogy a Kaspai és Fekete-tengeri Társaság tárházai teljesen elpusztultak. Egy északnyugtára eső náftarakár még ég, de az messze van a gyáratól. Ha újabb robbanás nem történik, a veszély megszűntnek tekinthető. Az áldozatok száma még ismeretlen. Azt hiszik, hogy néhány száz ember vesztette életét.

Közgazdasági táviratok.

New York, február 7. (Terménybörze.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9¼ (9¼). Márciusra 9.29 (9.24). Májusra 9.25 (9.23). *New-Orleansban* helyben 9¼ (9¼). — *Pétóvár:* Stand white New Yorkban 7.70 (7.65). Stand white Philadelphában 7.65 (7.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.23 (1.23). — *Zsír:* Western steam 7.80 (7.75). *Robe* és *Brothers* 7.95 (7.95). — *Tengeri irányzata* állandó. — Február — (—). — Májusra 44¼ (44¼). *Juliusra* 43¼ (43¼). — *Buza* irányzata szilárd. *Piros* ószi helyben 80¼ (80¼). Február — (—). — Márciusra 79¼ (79¼). Májusra 79¼ (79¼). *Juliusra* 79¼ (79¼). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1¼ (2¼). — *Kávé:* *snir Rio* 7. sz. 7¼ (6¼). Feb.-ra 5.65 (5.50). Májusra 5.75 (5.60). — *Liszt:* *Spring Wheat* clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3¼ (3¼). — *On:* 26.25 (26.42). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, február 7. (Terménybörze.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. Febr.-ra 73.— (72¼). Májusra 75¼ (74¼). *Tengeri irányzata* szilárd. — Február 36¼ (37¼). — *Zsír:* Február 7.42 (7.40). *Juliusra* — (—). — *Szalonna* short clear 7.25 (7.20). — *Sertészsír:* Február 18.80 (18.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

Margit. Fogas kérdés. Nem is értjük különben egészen, hogy miről van szó. Ön fiatal leány, aki olvas, gondolkodni is tud — és unatkozik. A zsúr nem eleme s undorodik attól a pajtáskodó hangtól, amely ezeken az összejöveteleken járja. Szeretne magának társaságot, önhöz valót. Hát miért nem keres? Budapest már elég nagy város arra, hogy mindenki találhat benne két-három olyan embert vagy asszonyt — vagy lányt — akinek a társaságában jól érzi magát s akik viszont jól érzik magukat ő vele. Persze csak úgy belecseppenni az ilyen társaságba nem lehet, lassan keresik össze egymásnak egymást az emberek s végül együtt vannak. Hogy önhöz hasonlóan gondolkozó lány akad még Budapesten, annak egyebek közt az is a jele, hogy az ön levele nem az első olyan levél ami postaszekrényünkben, amely a társaságon, a hangon a modoron s egyéb eljámulásokon panaszkodik. Ami a fiatal embereket illeti, akik elhúzódnak a szegény lány mellől, hát csak hagyja őket elhúzódnia. Majd jön olyan is, aki leszámol avval a kellemetlenséggel, hogy nincs hozomány s ráhatározza magát arra, hogy a maga keresményével tartsa el azt, akit szeret. Ilyen embereket is ismerünk. Bőven vannak.

K. S. Bánhida. 1. A hadügyminiszter rendelete csak arra vonatkozik, hogy az ilyen folyamodványokat lehetőleg tekintetbe kell venni. A vonatkozó körlevél az illetékes közigazgatási hatóság útján a kerületi hadkiegészítő parancsnoksághoz intézendő. 2. Az iránt nem rendel, hanem törvény intézkedik. 3. Hét volt az, nem tíz. 4. Sorsjegyeiről a napokban ugyanezen a helyen kap hírt.

Egy régi előzetes. Nem látnak egyéb módot arra, hogy a gavallérral szemben érvényesíthesse a leány a jogait, mint a pört. Ha az ő igazságérzete nem diktálja neki, hogy mi a kötelessége, akkor rászorítja annak a teljesítésére a törvényt. Ilyen gavallér különben sok létezik ebben a nagy városban és mind kifogástalanok ugy frakk, mint jellem dolgában, sőt tevékeny párbajsegédek és becsületbírák is akadnak közöttük főlős számban. Még azt is megmondhatja a pártfogoltjának, hogy csak kérjen a leveleiben, ha ugyan még ir annak az urnak. Nehogy fenyegetésre vetemedjék, mert a gavallér panaszt tehet ellene zsarolás miatt. Volt már erre is eset. Ha azonban egy ügyvéddhez fordulnak, az talán talál majd módot az ügy eredményesebb lebonyolítására.

Hadbíró. 1. Jogrézsétséget követelnek. 2. A gyakorlatot mint hadbíró-gyakornok szerzheti meg. 3. Két-három évig kell gyakorolnod ki az idő alatt 1000—1200 korona évi segélyt kap. 4. Gyakorlókoból a onnal főhadnagy-hadbíróvá lép elő. 5. Négy-öt évi időközökben emelkedik. 6. Nem okoz nehézséget. 7. Nem pályázhat csak katonai szolgálatainak befejezése vagy az utolsó korszaltában történt soroztatása után, még ha nem is volna alkalmas katonának. 8. Mind a két hadseregnél egyformán kedvező az előléptetés, mert mindenütt nagy a hiány hadbírákban.

Z. S. Riese. Angolországban csak toborzott, illetőleg zsoldos hadserege van, állandó szárazföldi hadereje nincsen. A déli-rikai háborúban résztvevő katonák naponként 5 shilling = 3 frt = 6 korona zsoldot kapnak, azonkívül teljes ölszerelést és ellátást. Másik kérdésére már válaszoltunk.

Sp. A. Miskolc. 1. Lelkes buzgalomát mi is méltányoljuk s hazafias nézetét a kérdéses ügyben teljesen osztjuk. Ha levélét közzé nem tesszük, ez csak azért történik, mert az egyesület felhívását csak nemrégiben közzöltük. Ami az ívet illeti, az február végéig is önnél maradt. Az egyesületi hírlás lesz érte, ha eredménytelenné küldi vissza. 2. Multikori kérdéseire — amelyekre ma már nem emlékezünk tisztán — válaszoltunk. Ha megismétli, szívesen válaszolunk másodsor is. 3. Utalványon elismerésként.

L. D. Ó-Beszterce. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület területén nem tartanók indokoltak az erők széllőrgőcsölését. Lépjének be testületileg a F. M. K. E.-be s alakuljanak meg ott, mint a F. M. K. E. helyi osztálya. Az egyesület elnöksége, mely Nyitrán székel, bizonyára szívesen fog önkönek e tekintetben segítségükre lenni.

Pesti Lloyd-Casino. Mindenütt megkövetelik annak a beigazolását, hogy legalább egy hónapig kezeset nélkül is fenn tudja tartani magát. Ezt a rendelkezést azonban a kivándorlási ügynökségek rendszerint kijátszák.

Vidéki előzetes. Sürgesse meg a belépési bizonyítványt ajánlott levélben s ha nem kapja meg, forduljon panaszával egyenesen a belügyminisztériumhoz. Bécsben több magyar gyalogezred van, akármelyikhez kérheti a beosztását.

D. V. Nagy-Kanizsa. 1. Négy gimnáziumot kell végeztetnie. 2. Ha jó bizonyítványai vannak és szegénységét hivatalos okmányokkal bizonyíthatja, esetleg főlévél. 3. Három év a tanfolyam, amelyet ott egészen elvégezhet.

P. S. Kolozsvár. Triesztből Lloyd-gőzösön mehet Alexandrián, a Szuez-csatorná és a Vörös-tengeren át Laurenzo-Marquezzig, onnan Komádi-Portba s ugy vasuton Pretóriába. Az ut mintegy 35 napot vesz igénybe s 600—1200 koronába kerül.

Ha olvasó. Minden leány átmegeg azon, hogy imádja a holdvilágos estét, a szerelem keserű liráját és sóhajtozásai közben vágyakozó sejtéssel gondol az elmulásra, a halálra. Átmeneti állapot ez a leánylételeben s rendszeren nem is veszedelmes. Az ellenkező végtelenség sem rejti magában valami katasztrófa esiráját, de látszólag veszedelmesebb. Önt az ellenkező végtelenség tartja hatalmában. Pesszimizista szemüvegen át néz mindent és a legsötétebb színekkel festi le a jövőt, amely a leány előtt áll. Tagadhatatlan hogy van egy kis igazság is a leveleiben, amely még — a kihagyandók kihagyása után is — érdekes Kontempláló elme megnyilatkozása. és érdemes megballgatni a keserű életigazságait.

Husz éves lány vagyok — olvassuk a leveleiben — hozományom nincs, mégis akadt már négy-öt kérésem. De nem bírom magam elhatározni a férjhezmenetelre. Valószínűleg bennem van a hiba, mert rendkívül szeretek megfigyelni embereket, különösen férfiakat. S ez a megfigyelés nagyon kedvezőtlen eredményre vezetett.

Miért van az, hogy a nagy, forró szerelem a vőlegény részéről, a házasság első hetei után leohad? A férfi érzékei — gondolom — erősebbek, brutálisabbak, mint a nőé. Egy-két év múlva, néha előbb is a férfi nagy szerelme leohad. A nőknél ez nincs így. A férfiaknak halvány sejtelmük sincs arról, hogy mit áldoz fel egy nő, mikor férjhez megy. De ez a világ rendje, s ez nem is volna baj; más az, amivel sehogysem tudok megbáratolni. Miért van az, hogy a férfi csak másodsorban veszi a lélek tiszta szerelmét? Ha ez nem így volna, akkor sűrű tartana a szerelem, s nem válnék soha szeretetté. — Hiszen leggyakrabban csak egymással élnek szokásból, vagy mert az anyakönyvvezető összeadta őket, mikor még szerelmes volt a férfi. Azért maradandó a nő hűsége, mer: a szerelme, szeretete nem olyan heves, mint a férfé, de állhatatosabb, tisztább, őszintébb. Őn a legboldogtalanabb teremtés lenné a világon, ha a férjemmel csak a legcsekélyebb jelét észlelném az elhagyulásnak; s ez az oka annak, amiért nem bírom elhatározni magam a férjhezmenetelre. Pénzem nincs, szépségem nem vagyok, még csak szép alakom sincsen, mert kicsi vagyok s mégis majdnem minden fiatal ember, kivel többet foglalkoztam, el akart venni. Miért? Erre szeretnék feleletet.

A utolsó kérdésére a legkönnyebb válaszolni. Nem szép, vagyontalan s mégis feleséggé akarják venni. Miért? Mert szép, ha nem is a tükör, de az illető urak szemében és a szellem vagyona is értékelhető. Egyébként valószínű, hogy mint minden egyebet, a külsőségeket önmagán is sötétlen látja. Ami a kifakadásait illeti, sok túlzás van azokban. Igaz azonban, hogy a szerelemben az idő pusztítást visz végbe, de nemcsak a férfé, hanem a nő révén is. A fiatal leány ne nézze e távol jövő természetes fejleményeit, inkább a közeli boldogság vesztégesse meg. Az életben ugyanis részről, romján sok illúzióknak, a reális szemlélet hiánya. Ezt az időt pedig mesterségesen siettetni hiábavalóság.

P. J. Eger. 1. A különbözeti tárgyakból a gimnázium VI. osztályáról vizsgálatot kell tenni, azután három évig gyakorolnod ki egy gyógyszerártában. gyakorolni vizsgát tenni, azután kétféle egyetemi kurzust hallgattani és a gyógyszerkészítési szigorlatot letenni. 2. A királyi József-műegyetem kell elvégeztetnie.

G. A. Szeferin. A keresztnév nem változatható meg, de anyakönyvi bejegyzésének kiigazítását kivételesen elrendelik, ha tanuk eskü alatti vallomással és egyéb okmányokkal be tudja igazolni, hogy az anyakönyvi bejegyzés hibásan történt s gyermekkorra óta más nevet használt.

B. J. Szeged. Női posta- és táviratvizszi tanfolyam az időszertint nincsen, de egy a posta-, mint a táviratkezelést megtanulhatja, az illetékes kerületi posta- és távirat-igazgatóság engedélyével, akármely postahivatalnál. Az engedélyt csak az kaphatja meg, akinek négy polgári osztály végzettsége van.

M. M. 1. Kaphat e csak soroztatásáig. Árra okvetlen haza kell jönnie, különben katonaszökevénynek jelentik ki. 2. Az utlevelet az illetékes közigazgatási hatóságnál személyesen kell kérni. 3. Tudori vizsgát sehol sem tehet, ha nincs érettségi bizonyítványa. 4. Rendkívüli egyetemi hallgató nálunk is lehet érettségi nélkül. 5. Meg kell várnia, míg az idősebb vagy előkelőbb társadalmi állású egyén nyújt kezét. 6. Senkit sem lehet arra kötelezni.

Szorgalmas olvasó. 1. Mindenesetre kockáztatja az első évet, mert ott néméleti követelik a tisztá vizsga letételét. 2. Budapesten minden gyalogezrednél vizsgáthat magyarul. 3. Az összes tárgyakból, amit a tisztá kurzuson előadnak. 4. Kérheti, de nem biztos, hogy oda is osztják be.

Postatízst. A posta- és táviratvizszi-tanfolyam Budapesten, VIII. Luther-utca 3. sz. a. van. Igazgatója Zay Adolf, miniszteri tanácsos. A tanfolyam egy évre terjed, s ha sikerrel elvégzi, alkalmazást nyerhet, mint posta- és távirat-gyakornok. A tanfolyamra rendszerint június, vagy július folyamán írják ki a pályázatokat, augusztus 20-iki zárónappal. A folyamodványhoz mellékelni kell a születési és tanulmányi bizonyítványokat, valamint a szülői beleegyezést.

B. K. Magyar Kereskedők Lapja. Közelebbi címzés nélkül is megtalálja a posta.

G. V. Munkács. Hogy kuruzslással ne változtassunk, mielőtt a kért recipét megírnók, a diagnózist el kell mondanunk. Elmondjuk ezt pedig a legnagyobb hitelességgel, lázas szövegeztelen hibákkal tele, ugy ahogy a páciens, ön, — boldogtalan iju, — megírta panaszos levelében.

Egy szép, fiatal, tizenhat éves leányt nagyon, de nagyon szeretek. Csak hogy viszontszerelemre ög nem tudom rábírní. Pedig ő is szeretne, nincs oka ellene, csak hogy szive nem bir szerelemmel, sokféle orvosságot próbáltam s nem használt. Egy jó eszmém támadt, hogy ez ellen orvosságot a tekintetes szerkesztő úrtól kérek. Ime fölkerem, méltóztassék fenti kérésre felelni s a legközelebb megjelenő lapjába, a szerkesztői üzenetek rovatóba közzé tenni s ha orvossága használna, hálával fogom tartozni.

A baj komoly, igen komoly. És óhajtható, hogy mentől előbb elmúljk, mert szörnyen fenyegeti önt a veszedelem, hogy a boldogtalan szerelem miatt nem fog állandó ismeretséget kötni a grammatikával s a stílisztikával. Amitől isten óvja önt, reménylenül teljes gimnazista barátunk. Ime, a legnagyobb lelkiismeretességgel elkészített recept az ön bájja ellen:

Rp.

Arithmetik.

Horas duas (2,0)

Grammaticae.

Horas tres (3,0)

Syntax.

Horas tres et sem. (3,50)

Physicae.

Hor. sem. (0,50)

Gymnast.

Hor. sem. (0,50)

M. D. S. Rendelet szerint.

Dr. *+*

A gimnázista, aki tul van a latin nyelv elemein, megérti ezt a receptet. Ha ön még sem értené meg, kérjen meg egy doktor bácsit, aki meg fogja magyarázni a dolgot. Az esetről kár lenne azonban a szép, tizenhat éves leány előtt beszélni.

W. K. Nagy-Mákya. 1. Szives kívánságát annak idején lehetőleg figyelembe fogjuk venni. 2. A magyar államvasutak gépgyáranak igazgatóságához kell folyamodni. Ha kitünő bizonyítványai vannak, ugy mint azt a leveleiben írja, akkor nem kell proteciók hogy bejusson.

Bányai F. Székely. Abdul Kerim pasa török hadvezér 1876-ban olyan nagy szerencsével küzdött a szerbek ellen (Stolac, Alekszinovác, Gyunisz), hogy a magyar egyetemi fiatalság díszkarddal ajándékozta meg. Másik kívánságát a kiadóhivatal intézi el.

O. L. Ó-Moravica. Önnék van igaza. A kontrakasszát csak az mondhatja be, akinek kezében van a bella.

S. E. Belcsa. A zeneműkereskedések szívesen megküldik az ujdonságok jegyzékét, az emittelt folyóiraton kívül más nincs, amely csupán kótákat közöl.

M. H. Kisvárd. Attól függ, hogy az illető milyen föltételek mellett szerződött a hűközséggel.

S. E. Már az igazolással is elkészett s így nem marad más hátra, mint lefizetni vagy leülni a büntetést.

B. A. Fiume. Most már okvetlenül az illetőségre helyén kell soroztatnia magát, különben alaposan megbüntetik. Felfolyamodásnak ilyen esetekben nincs helye.

F. L. Máramaros-Sziget. Egyelőre nem módosítják.

R. H. Szeged. Eredparancsnokságához kell folyamodni. Mellékelendők: a születési és tanulmányi bizonyítványok és a katonakönyv.

Kivánsók. Német-Eszka. 1. A kereskedelmi miniszterlet esetleg megkaphatja, de jogos igénye nincs hozzá. Kérvényét a vármegyei kir. tanfelügyelő útján adja be. 2. Arra a vasutára nem kaphat kedvezményt. 3. Sorsjegyre a napokban kap választ.

F. M. Vinkovca. 1. Született Biedermann leány. 2. Ausztriában el egy szanatóriumban, súlyos beteg. 3. Ugy van, amint írja. 4. A kiadóhivatal gondoskodott róla, hogy a kért mutatványszámot megkapja.

152.369. sz. előzetes. Bárnikor folyamodhatik, de legrájlátosabb, ha a tanév kezdetén teszi meg a szükséges lépéseket.

F. S. Békés-Csaba. Hiába változtatja a vallását, új házasságot mindaddig nem köthet, míg első házasságát a törvény föl nem bontja.

Gazdász. Műtőm intézete dr. Lendl Adolf műegyetemi magántanárnak van, Budapesten, II. Dónát-utca 8. sz. a.

M. S. Budapest. A püspököt a kormány és a római kuria hármas jelölése alapján, a király nevezi ki.

Szorgalmas. Országos központi m. kir. statisztikai hivatal, Budapest, II. kerület. Saját ház.

Régi előzetes. Méltóztassék figyelemmel kísérni a pályázatokat és a hirdetéseket s ha megtelelő állást talál, folyamodjék érte.

V. Gy. Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete, VII. Erzsébet-körút, Royal nagyszálló.

Antonómista. Fiume. Névmagyarosító-Társaság: Budapest, I. Attila-utca 137. sz.

156.065. sz. előzetes. Csak az alsó kar egy része van meg, valamivel felül a csuklón.

K. Budapest. Szent-Endrén van a szerkesztősége.

KÜLÖNFÉLEK.

Farsang.

I.

Mi történt, mi történt,
A szívem úgy remeg?
S szűz ember-árba
Egy helket se látva
Előne törtetek.

Mi történt, mi történt,
Hogy én nem eszmélék?
S míg egy újságlapot
Vadul szorongatok
Merő lázban égök.

Pedég mi sem történt,
Csupán bábla' voltál,
Fényes bábla' voltál,
Te is vigadoztál,
Te is vigadoztál!

II.

A téli éj kibontja fátylát,
S én búsan ballagok,
A büszke, fényes palotának
Ablak-sora ragyog.

Mű bál van, ott fenn vigadoznak,
S én is velök mulat,
Előg valami mondhatatlan
Késérő hangulat.

A zene hangja kiszűrődik,
S bolyongok hajnalig,
Emésztő, sóvár álmodásban
Mia várok valakit.

Itt jön, ijedten reám pillant
A drága, drága lány,
Még a fal is remeg előttem —
Oh, bárcsak dölne rám!

III.

Nem fáj, hogy érted fölálodtam
Virágzó ifjúságomat,
Nem fáj, hogy nem jutalmazott meg
Egyetlen édes pillanatot.

Nem fáj, hogy sóvár lángolástól
Nyomorult lettem és beteg,
Nem fáj, hogy hosszú évek óta
Egyedül értem szenvedek.

Nem fáj, hogy ledöntetlen áll még
A régi, régi akadály,
Nem fáj, hogy soha nem szeretted,
De, hogy félsz tőlem — oh, de fáj!

Budapest, február 7.

Herezeg János.

A régi erdélyi lakodalom.

(A kolozsvári lakodalmi mulatság.)

Az E. M. K. E. február 18-án rendkívül érdekes bált rendez, amelynek keretében régi magyar főúri esküvőt mutatnak majd be Kolozsvár előkelő közönségének tagjai. A kolozsvári lakodalmi mulatság teljesen a régi erdélyi lakodalom mintájára lesz, úgy, amint az báró Apor Péter: *Metamorphosis Transsilvanica* című híres történelmi munkájában van megírva s amelyet most minden meghívott megkap a régies stílusban nyomott *Invitáló Levélben*. A ritka érdekességű leírás ekképp szól:

Leányvétel.

Mikor valamely legény meg akart házasodni, az leánynak az apját anyját megjártatták alattomban, hogy van-e kedve leányokat azon ifjú legénynek adni vagy nincsen. Ha volt kedve, napot tettek, hogy mely nap menjen az ifjú leányt nézni... Asztalnál az legényt és az leányt egymás elleniben ültették szemben; erősen ittak, vacsora után éjtélég s tovább is táncoltanak...

Leánykérés.

Aztán a legény leánykérőket küldött. Ha az leányt odaigérték, elment kézfogásra...

Kézfogás.

A legény az leányhoz ment és mintha kézfogással az következő házasságra kötelezték volna magokat, a legény szép gyengén az kezeinek első ujjai végével megütötte a leányasszony keze ujjainak a végét.

Gyűrűváltás.

A kézfogás után az leány atyafiától a jegyesgyűrűt béküldötte... a leány a magától skóthummal varrott keszkenyőre akasztva küldötte.

Esküvés.

Aztán az legény hitre kikérte és az pap ott a leányos házban őket megeskette. A lakodalomra napot tüztek.

Az előköszöntők.

A legény atyafiai közül hívott magának násznagyot, nyoszolyó asszonyt, vőfélyt és kis nyoszolyó-leányt. Mikor a násznép megindult, két urfiat előre küldöttek, azokat előköszöntőknek hitták. Azok a menyasszony gazdáját felköszöntötték. A gazda megköszöntötte és viszontag köszöntötte az násznagyot s megizente, hogy jó szíveit várják a násznépet. Egy selleg bort az előköszöntőkre köszöntött, azután ezek hármat táncoltanak s miát örömondók visszamenek...

A főgazdának nagy hosszú aranyos pálcája volt, annak vicegazdái voltak, hosszú zöldre festett pálcákkal...

A násznép érkezése.

Legelő ment bé a lakodalmas helyre az nász: nagy, utána a vőlegény, azután az vőfély, azután a nyoszolyó-asszony, nyoszolyó-kisasszony. A leány apja vendégeivel, előbb a férfakkal, azután a nőkkel kezelt fogtak. Azután a násznagy előállt és az örömatyát és örömanytát, egész házát és vendégét köszöntötte és feláldotta, s a leányt kikérte.

Leánykérés.

A főgazda felelt s valami tisztességes, uri tréfiát igyekezett a násznagyon, vőlegényen ejteni. Azután a leányt kiadta. A vőfély, nyoszolyó-asszony és nyoszolyó-kisasszonya menyasszonyt az örömatya vendégei közül elvitte, a vőlegény asszonyvendégei előtt legelőt állította.

Nászlakoma.

A gazdák a vendégeket asztalhoz ültették, külön a vőlegény vendégit, külön az örömatyát. A vőlegény mellett ült a menyasszony. A vőlegény után a násznagy, vőfély s rendre a férfiak; a menyasszony után a nyoszolyó-asszony, kisasszony és rendre az asszonyok. Két muzsikáló székéről muzsikáltak a vőlegény és az örömatya hegedűsei. Az étkeket nagy muzikaszóval behozták, a pap az asztalt feláldotta.

A köszöntők.

Az első selleget a főgazda köszöntötte a násznagy egészségéért, másodikat a vőlegény s menyasszonyra, harmadikat s a többi a vőfélyre, nászasszonyra, kisasszonyra, s a vőlegény vendégeire. Azután a násznagy, vőlegény és vőfély felköltönek és az örömatya háta megá mentenek s egy kupa bort elköszöntönek a főgazdára, az örömatya és örömanya egészségéért...

Mikor az asztaltól felköltönek, a főgazda szép ceremóniákkal, tőrhatással, táncot kezdett osztani.

Násztánc.

Az első táncot járták a násznagy a nyoszolyó-asszonnyal, a vőlegény a menyasszonnyal a vőfély a nyoszolyó-kisasszonnyal. Mikor ezek hármat táncoltanak vala, a második tánc volt az örömatya tánc a örömanyaival s még két pár gyermekeivel vagy atyafiával. Azután a vendégek rendre táncoltanak lengyel változót, egeres, süveges, lapockás, palotás és egyéb táncokat.

Menyasszonytánc.

A menyasszonyt átöltöztették tiszta fehér köntösbe, haját kifonták s virágkoszorút tettek a fejére. Mikor kibozták, a hegedűsök vonni kezdték a menyasszonyt táncát.

Menyasszony-elkapás.

A násznagy 2-3-at került vele s aztán elbucszattatta apjától, anyjától. Azután a vőfély kezire

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Ira: STEPNJÁK.

(65)

Az övé ez a vakító, kápráztató szépség, az övé ez a harmónikus szellem, övék a kincsek, melyeket egyedül ő ismer, mind az övé, egyedül s mindörökké! A világ körülötte, a többi emberek, ő maga — minden csodálatosan megváltozott, megújult, s felindult; lelkének legmélyéről egy ujjongó hang diashimnusz zengett a személytelen, elvont lénynek fölöttünk, közös áhitatuk céljához, amely most mint élő lény jelent meg neki, akihez beszélhetett, aki meghaligatta szenvedélyes vallomásait.

Gondolatai Györgyre tértek s egész szívét bűnbánó gyöngédség töltötte el. Milyen durván viselkedel iránta; milyen csúnyán fogadta jóságát. Hozzá kell mennie, mindent elmondania s szólni hozzá: Testvér, vétkeztem az ég előtt és ellened!

György otthon volt, könyvei és kéziratai közé eltemetve. Amint meglátta Andrej arcát, szonnan kitalálta, hogy mi jártaban van. Úgy látszott, hogy régóta elkészült Andrej mondókájára.

Az első két szónál elvágta Andrej nehézkes s bonyolodott vallomását, odanyújtotta neki kezét s jó szerencsét, sok boldogságot kívánt barátjának. Nagy kék szemében a feltékenység legesekélyebb nyoma se látszott. Ez nem lepte meg ugyan Andrejt, jól tudta, hogy így lesz. Mégis különösnek találta, hogy György az egész dolgot olyan természetesen tartja.

— Hónapok óta tudtam, hogy szeret, szólit György nyugodtan.

— Tudatod? de hogy lehetséges ez? — kérdezte Andrej.

— A lehető legegyszerűbb módon; Tania maga mondta meg egy ízben.

— Egy percre megállt s gondolatai ki tudja hol kószáltak.

— S éppen ezért, folytatta, kénytelen voltam hallgatni. Külömben beszéltem volna.

— Kivel?

— Hát veled. Kivel mással?

— Kérlek György, ne mond el mindezt egy csapásra, ha nem akarsz egészen szétzuzni irtozatos erényeidet, — szólit Andrej.

Tréfás hang alá igyekezett elrejtetni zavarát. György vállalt vont.

— Mit felelgesz itt erényekről. Szeretlek téged, szeretem Taniát; mi egyebet tehettem volna boldogságokra? Te nem úgy tettél volna hasonló esetben? — szólit, hamis pillantást vetve barátjára.

Andrejnek a szegény arcába kergette a vért. Tudta, hogy nem lett volna képes erre s fájt bevallania lelki durvaságát.

György, látván mennyire fején találta a szegyet, hangos, jószívű kacajba tört ki, amely végre Andrejre is áttragadt.

Megint csak Györgynek jött meg előbb az esze s egész komolysággal kérdezte:

— Remélem, most már nem leszel feltékeny, ha én kísérem el Taniát Moszkvába?

— Nem, ilyen durva feltékenységre mégsem sülyedtem s remélem, sohasem fogok, — szólit Andrej mosolyogva. — Ne nézz még rosszabbnak, mint a milyen vagyok!

KILENCEDIK FEJEZET.

Vihar előtt.

Tania megígerte, hogy nemokára visszatér s meg is tartotta a szavát. Andrej két hét múlva ismét az állomáson volt, a karjaiba zárhatta menyasszonyát. Nemokára meg is volt az esküvő. Sem rendőrt, sem papot nem hívtak meg. Az egybekeles az ő világának törvényei szerint tör-

tént meg azáltal, hogy szándékukat nyilvánosságra hozták.

A házasság legkevésbé sem változtatta meg külső életüket. Folytatták a régi munkát, csak-hogy most a főváros másik végén kellett telepedniök. A régi kerület nagyon veszélyes volt már. A Kroverszki közelében találtak megfelelő lakást. Két szoba és konyha, amelyben Tania főzött. A szobák kicsinyek voltak, s nagyon nyomorúságosan burtozva. A kis ablakokat egészen eltorzította a homályos jégvirág, jóllehet már igen közel járt a tavasz. Semmi költői, semmi telemelő sem volt a környékben, az egész szinte lehangoló volt a maga meddő komorságában. Mégis ez a hely volt az ő paradicsomuk, ha ugyan ismer ilyet az új emberiség józan szótára.

Az első örült szenvedélyi ideje csakhamar elmúlt, nem felelt meg annak az életnek, amelyet éltek s maguk körül láttak. Csakhamar helyt adott a gondolatok és érzések közösségének, a közös tudás kiapadhatatlan élvezetének.

Tökéletesen boldogok voltak...

Négy hónapig tartott ez a boldogság.

Egy reggel Tania rosszkedvű és szomorú volt.

— Mi bánt fim? — kérde Andrej aggódva. Oly különösen komolynak látszól.

Tania nem tudta, mi baja van. Semmi különös, valami lelki lehangoltság.

A karosszéken ült íróasztala mellett... Andrej lábánál, a földre telepedett le. Ez volt a legkedvesebb helye.

— Mondd, miről gondolkoztál s majd kitalálom, hogy mi bánt.

— Ne is törődj vele, felelt, a lehangoltság majd csak elmúlik magától.

— De én tudni akarom, miért vagy lehangolta. Talán én miattam? Akkor kér gondoskodnod, hiszen lámpással sem találhatsz nálam jobb férjet.

(Folytatása következik.)

adta, és egyet került vele. Azonban eleiben állottak rendszerint hat forgós ifju legények, kinek-kinek egy napszámot, vőfélyt, nyoszolyó-asszonyt, kisasszonyt s 3 pár táncot jártanak. A harmadik fordulónál az ajtó felé kezdettek nagy hamarsággal menni — s a menyasszonyt elkapták. A vőfély az ajtónál a karddal a menyasszonyt fejtől a koszorút levette s négyfelé vágta. A vőfély a nyoszolyó-kisasszonnyal visszafutva 3-4-et fordult.

As leánykapás rendszerint hajnal felé volt. Mikor a menyasszonyt elkapták, az ágyőkből, szakállasokból erősen lötteknek.

+ Királyi kincsek. A windsori királyi palota két szobájában annyi arany- és ezüst-edény és egyéb aranytárgy van felhalmozva, hogy megérne legalább is két millió font sterlinget; csak egyetlen százötven személyre szóló ebédlő-készletnek huszezer korona az értéke, egy arany pávát, amelynek teste ékkövekkel van kirakva, egy millió koronára becsülnék. A remeknél remekbbr ötvösmunkájú arany és ezüst serlegeknek, tálaknak se szeri se száma. Viktória királynő porcellán tárgyai legalább hat millió koronáértéket képviselnek. Érdekes, hogy a sahkincstárának két darabja is felülmúlja az angol királyi család kincseinek az értékét. Van ugyanis *Muzoffer ed Dinak* egy aranyból készült földgömbje, amelyen az egyes világrészek, országok a leggyönyörűbb gyémántokkal, rubinokkal, szafírokkal, smaragdokkal és egyéb nagyértékű drágakövekkel vannak kijelölve, s maga a földgömb tömör aranyból való állványon nyugszik. Ez a földgömb huszöt millió forintba került. Van továbbá a perzsa sahnak egy két láb hosszú másfél láb széles és magas üvegszekrénye, amely kétharmadrészig telve van a legtrikább igaz gyöngyökkel, amiket évszázadok óta gyűjtenek már a legnagyobbakkal; ennek az igazgyöngy-gyűjteménynek az értékét még csak megközelítőleg sem tudják meghatározni, de annyi bizonyos, hogy nincs az egész világon hozzáfogható.

Az orosz cárnak is rendkívüli nagy értékes drágakövei, ékszerai vannak. A cári koronáról azt mondják, hogy hatvan milliót ér, s a Kremben található kincseknek akkora az értéke, hogy az angol államkincstár egy esztendői jövedelméért lehetne csak azokat megvásárolni, ha egyáltalában eladók volnának. A török szultánnak is óriási becsű ékkövei, arany és ezüst edényei vannak, s nem egy indiai rajzsátnak van ritkább értékű ékkö- és mesés szőnyeg-gyűjteménye.

+ Lábfürdők. Egy német orvos lábfürdőt rendel a szervezet edzésére a megbülés ellen s eljárása, amely az év bármely szakában végezhető, semmi különös előkészületet sem igényel. Mindenféle oly nagy teknyő, amely a két lábnak elég helyet ad, alkalmas e célra; este megtöltjük annyira, hogy a víz bokáig érjen. Bizonyos szabályok betartásával a legérzékenyebb bőr is megedzhető; nem kell mindjárt hideg vízzel kezdeni. 20, 22 vagy 24 fokos vízzel kezdjük és fokozatosan lehűtjük 16 fokra. Minden esetben azonban a néhány másodpercig tartó lábfürdő után gyorsan fel kell a lábakat melegíteni; ezt úgy érjük el legjobban, hogy az ágyba fekszünk; lezárt után dörzsölés felesleges mert néhány perc alatt a lábak teljesen megszáradnak. Elgyengült és öreg egyéneknek óvakodjanak a lábfürdő túlságosan alacsony hőmérsékétől. 13-20 foknál hidegebb lábfürdő náluk ártalmassá válhatik.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

As árvízveszedelem megállítás. Darányi Ignác földmiveltésügyi miniszter az árvízáradások idejének közelségére való tekintettel körrendeletet intézett a vármegyékhez és városokhoz, melyben elrendeli, hogy az árvédekezés sikerének biztosítására haladéktalanul megtegyék a szükséges intézkedéseket. Egyben a miniszter elkérte a helyi önkormányzatoktól a csendőrség, valamint a honvédelmi minisztertől a honvédségnek az árvédelmi munkálatok körül való közreműködésének elrendelésére, nemkülönben az árvízmentesítő- és szabályozó társulatokat is megkereste, hogy a szükséges intézkedéseket tegyék meg, egyben eme társulatokhoz kirendelt miniszteri megbízottakat utasította, hogy a társulati védőmunkákat február folyamán utazzák be és tapasztalataikról tegyenek sürgősen jelentést.

A Pesti Hengermalom-Társaság igazgatósága mai ülésében elhatározta, hogy a folyó évi közgyűlésén az 1900. üzleti év után részvényenkint 40 korona, azaz 5% osztalék kifizetését fogja javaslatba hozni.

As Általános Bank Részvénytársaság igazgatósága legutóbbi ülésén Pető Mór főkönyvelőnek a cégjegyzés jogosultságát megadta.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület jubileuma. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület e tavasszal tölti be fennállásának negyvenedik esztendőjét s ugyanekkor lesz harminc éve, hogy gróf Pálffy István mint elnök áll az egyesület élén. Ez alkalomból a gazdasági egyesület jubileumot rendez, amelyet összeköt a pozsonyi agrárállal és a művelt gazdák számára Pozsonyban rendezendő három napos előadási ciklussal. Február 14-ikén az előadási ciklust befejezik és az egyesület déli 12 órakor a vármegye-ház nagytermében rendkívüli összejűlést tart. A diszközgyűlésen Bartal Aurél másodeinők ismerteti az egyesület eddigi működését és leleplezik gróf Pálffy István ez alkalomra megíestett arcképét. A jubileumra meghívják az összes magyarországi gazdasági egyesületeket és a földmiveltésügyi miniszter, dr. Darányi Ignác is kitiltásba helyezte megjelenését. Ugyanez nap este tartják meg a pozsonyi agrárballt.

Hajóáratok indítása. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság a rendes hajóáratokat Mitrovica és Sabac között február 7-ikén a következő menetrend szerint indítja meg: Felfelé: indulás Sabacról reggel 7 órakor. Erkezés Mitrovicára délelőt 10 órakor. Lefelé: Indulás Mitrovicáról délután 2 órakor. Erkezés Sabacra délután 4 óra 30 perckor.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Kohn Róza Gross-Siegharis, Matzke Alois Sternberg, Lanzer Adolf kereskedő Pozsony, Duckes Manó kereskedő Érsekújvár, Fodor Armin kereskedő Cegléd, Neumann Armin kereskedő Rimaszombat, Krizanic Luka Petrinja, Bergstein Jakob kereskedő Janosháza, Wurzel Ignác Morva-Osztrau.

Vásárcsarnok (Vámos és Brust hatósági közvetítők üzleti jelentése.) Üzleti forgalmunk csendes mederben mozogott.

Eladtunk vidéki jó minőségű marhahús hátulját 76-88 fillérrel, elejét 64-76 fillérrel kékent. Borju hosszan levonas nélkül 80-96 fillérrel kelt minőség szerint. Hízott sertések jó kereset mellett szalonastól 80-84 fillérrel jegyeznek kilónként. Südlők állandóan igen gyengén fogynak. Birkák egészben 40-50 fillérrel kékint, bárányok darabonként 6.-9.- koronával kelnek.

Vadak közül miniszteri engedéllyel elejtett szarvasok kilóját 60-64 fillérrel, vadsertések kilóját 60-100 fillérrel, nyulak darabját 2.10-2.20 koronával adtuk el.

A vajban előzőleg jelentett javulás most is érvényben van, s 1.60-2.- koronás árakon iriss teavaját nagytelekben helyeztünk el. Fűzövaj mai jegyzése 1.20-1.40 korona, tehénturóé 14-20 fillér kékint.

Tojásban a nagy hozatalok és az ezzel szemben mutatók csekély kereset olytán ma az árak hirtelen hanyatlának, úgy, hogy la árúért sem érhetünk el többet 84-86 koronánál. A vétélkévd gyenge, a vevők nagyobb vételektől tartózkodnak.

Vagott baromfiban a tegnap jelentett jó árak a gyenge hozatalok olytán most is érvényben vannak. Elsőrendű vagott lud kilójáért most is 110-118 fillér, másodrendű árúért 100-110 fillért, vagott pulykákért 100-120 fillért fizettek.

Elő baromfiak tegnap jelentett áraikat tartják.

Szarvasmarhavasár. (A budapesti marhavasártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökr 1354 darab, magyar tehén 542 darab, szerbiai ökr 425 darab, szerbiai tehén 10 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 49 drb, bika 120 darab, összesen 2500 drb. Gazdasági marhák: igás- és hizalmi való ökr 12 darab, fejős tehén 125 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, iszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 60.- K-tól 63.- K-ig, kivételesen — K. 100 kilónként 65 sulyban. Középmínőségű 52.- K-tól 58.- K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-tól 54.- K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 42 K-tól 46 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 60 K-tól 67.- K-ig, kivételesen — K-ig. Középmínőségű 54 K-tól 58.- K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 52 K-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőségű 48 K-tól 56.- K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40.- K-tól 46.- K-ig. Bika jobb minőségű 60 K-tól 62.- K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 48.- K-tól 48.- K-ig. Bivaly 3° K-tól 44 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 40.- K-tól 54.- K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 42.- K-tól 63.- K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-tól — K-ig, kivételesen — K-ig métermázsnakint, — K-tól — K-ig páronkint, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként — K-tól — K-ig páronkint, silányabb minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronkint. Hizalmi való ökr fehér 100 kg-kint — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztzett szines 160 K-tól 220 K-ig darabonkint, bonyhádi fat 230 K-tól 320 K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronkint. Vágómarhából felhajtás 200 darabnál nagyobb volt, mint a mult hetén, de mivel ideáren verők némileg többen vettek részt a bevásárlásban, az árakban változás nem történt. Jó minőségű fiatal tarka marhák iránt az érdeklődés nagyobb volt, mert külföldi vevők ilyeneket kerestek. Fejős tehenekre az üzlet javult. Kézvervelőokra a bevásárlás 1. hó 21-én veszi kezdetét.

Borjuvásár. 1901. évi február hó 7-én. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belföldi élő borju 191 drb, leölt borju 68 db, bécsi borju — db — db, horvát, nővendékmarna 55 darab, bárány élő 18 darab, leölt bárány 864 darab. Argyezések. — Belföldi élő borju I. rendű 82-88 l-ig, kivételes 90 l., II. rendű 76-80 l-ig, I. kilónkint leölt borju I. r. 84-98 l-ig, II. r. — l-40 l-ig, kivét. — l. kilónkint levonas nélkül. Bécsi leölt borju — l-ig. Növendék marha 50 l-től 53 l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű 44-48 l-ig, alárendelt 38-41 l-ig, I. kilónkint. Bárány élő 8.-17.20 k., leölt bárány —. —. —. K. kivételes ár — k-ig páronkint. — Váltakozan árak mellett az irányzat élénk volt, bárányok iránt az érdeklődés szintén kielégítő; a készlet elfogyott.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővőrsírt sertés-konzumvásár argyezése 1901. évi február 7. Készlet 944 darab. Erkezett 1541 darab. Összesen 2485 darab. Eladatok 1737 darab. Maradt 748 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 80-84 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 82-86 koronáig, 320-380 klg. sulyban 84-88 K-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 76-86 koronáig, Malac 50-100 kgrig — korona. A vásár lanyha.

Bécsi szuromarhavasár, február 5. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhöztek: 3600 drb borjut, 1711 drb élő sertést, 2760 drb levágot sertést, 525 drb levágot juhot, 1068 drb bárányt. Borju élénk farsangi szükségletre, sertés szilárd, a többi változatlan.

Eladási árak: Levágot borju 80-92 fillér, elsőrendű 94-110 l., legeleje 112-120 l. élő borju — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 52-74 fillér, kivételesen — l., levágot nehéz sertés 84-96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 80-92 fillér, elsőrendű süldő 92-104 fillér, élő juh — fillér, levágot juh 56-76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10-24 korona, kivételesen — korona páronként.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 1689 darab juh volt. Kisebb felhajtás, élénk az üzlet. Arak 2-4 fillérrel emelkedtek. — Arak kilónként: kivitel juh 42-46 fillér, kiv. — fillér, selejtes juh 36-40 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 7.

Mérsékelt kereslet és lanyha irányzat mellett 9000 métermázsa változatlan áron került eladásra. Egyéb gabonamémbekben mérsékelt volt a forgalom. Rozs némány fillérrel alacsonyabb.

Eladatok:

Buza: Tiszavideki: 400 mm. 78.5 k. 7 K. 75 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 l., 500 mm. 78.3 k. 7 K. 72 1/2 l., 100 mm. 77.8 k. 7 K. 60 l., 400 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 l.

Pestvidéki: 700 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 l., 300 mm. 77.8 k. 7 K. 72 1/2 l., 100 mm. 77.3 k. 7 K. 42 1/2 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 30 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 l., 100 mm. 74.5 k. 7 K. 17 1/2 l.

Mészteri: 700 mm. 77.5 k. 7 K. 72 1/2 l. Raktáraru: 1000 mm. 75 k. 7 K. 17 1/2 l., 1350 mm. 77.5 k. 7 K. 70 l.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 15 l.

Késpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokási szerint, késpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	0	70	7.18	70	7.68	7.78
		75	7.18	75	7.68	7.78
		77	7.43	78	7.68	7.78
		77	7.43	81	7.68	7.78
		77	7.43	82	7.68	7.78
Fehérmegyei		75	7.18	75	7.48	7.58
		77	7.18	75	7.48	7.58
		77	7.43	78	7.48	7.58
		77	7.43	81	7.48	7.58
		77	7.43	82	7.48	7.58
Pestvidéki		75	7.18	75	7.48	7.58
		77	7.18	75	7.48	7.58
		77	7.43	78	7.48	7.58
		77	7.43	81	7.48	7.58
		77	7.43	82	7.48	7.58
Bánási		74	7.13	75	7.48	7.58
		75	7.13	75	7.48	7.58
		75	7.38	78	7.48	7.58
		75	7.38	81	7.48	7.58
		75	7.38	82	7.48	7.58
Bácsai		74	7.08	75	7.48	7.58
		74	7.08	79	7.48	7.58
		75	7.33	78	7.48	7.58
		75	7.33	81	7.48	7.58

Egyéb gabonamémbek	Kiló	Kilogramm ára		
		K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj elsőrendű	70-72	7.15	7.3
	uj másodrendű	—	7.15	7.3
Arpa	uj ákmány	60-62	6.10	6.20
	érett való	—	5.95	6.10
	szőrfőzete való.	64-66	6.10	6.20
Zab	—	30-41	6.10	6.18
Tengeri	uj búzacsíra	—	6.95	6.1
	másodcsíra	—	6.10	6.20
Repce	uj káposzta	—	6.10	6.20
	bánási	—	—	—
Köles	—	—	5.10	6.30

A határidőüzlet folyamán a következő koteések történtek: Buza áprilisra . . . 7.42-7.43-7.48-7.47-7.46 Buza októberre . . . 7.42-7.59-7.58-7.59 Rozs áprilisra . . . 7.30-7.31 Rozs októberre . . . — Zab áprilisra . . . 6.13-6.15-6.16 Tengeri májusra . . . 5.08-5.09-5.10 Tengeri júliusra . . . 5.20-5.21 Repce augusztusra . . . —

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza áprilisra	7.44	pénz	7.45	áru
Buza októberre	7.58	"	7.59	"
Rozs áprilisra	7.31	"	7.33	"
Rozs októberre	6.52	"	6.53	"
Zab áprilisra	6.15	"	6.16	"
Tengeri májusra	5.09	"	5.10	"
Tengeri júliusra	5.21	"	5.22	"
Repece augusztusra	12.50	"	12.60	"

Délután fél 8 órákor zárul:

Buza áprilisra	7.43	—	7.44	
Buza 1901. októberre	7.57	—	7.58	
Rozs áprilisra	7.31	—	7.32	
Rozs októberre	6.52	—	6.53	
Zab 1901. áprilisra	6.13	—	6.15	
Tengeri májusra	5.09	—	5.10	
Repece augusztusra	12.50	—	12.60	

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén magasabb külföldi jegyzésekre a forgalomba került értékek megszárdultak és emelkedő irányzattal zárultak. Az üzlet azonban mérsékelt maradt.

A valuták és érovaltók olcsóbbak. **Eldőzsde.** Szilárd irányzattal nyílt meg és zárulást kedvező maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 666.25—667.—. Magyar hitelrészvény 670.25—671.25. Osztrák-Magyar Államvasutó részvény 666.25—667.25. Magyar koronajáradék 93.10—93.17 1/2. korona.

Déli tőzsde. Berlini jegyzésekre csekély üzlet mellett az értékek szilárdan zárultak.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 666.60—667.—. 666.50. Magyar hitelrészvény 671.—671.25. Osztrák Magyar Államvasutó 666.50. Déli vasutó 108.—. Rimamurányi vasúti 461.50. Közúti vasút 581.—581.50. Városi villamos vasutó részvény 282.—. Magyar koronajáradék 93.20—93.25—93.10. korona.

A helyi értékek piacán a két villamos vasúti részvény javult.

Forgalomba került: Magyar aszfalt 300.—. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 632.—. korona.

Ülőzsde. A 4 órai záratok maradt:

Osztrák hitelrészvény 668.25. Magyar hitelrészvény 671.75. Leszámitoló bank részvény 419.—. Rimamurányi vasútrészvény 461.50. Osztrák-Magyar államvasutó 667.25. Közúti vasutó részvény 581.—. Városi villamos vasutó részvény 282.—. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártályokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.—48.—. korona. vörös aprószemű 48.—50.—. korona. vörös erdői korona. vörös bánsgyi korona. középszemű 55.—58.—. korona. nagyszemű 61.—65.—. korona. Disznózsir: budapesti: 55.50—56.—. korona. vidéki korona. Táblaszalonna: jegenszártott vidéki korona. városi 4 darabos 42.—43.—. korona. 3 darabos 45.—46.—. korona. füstölt korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.50. korona. 120 darabos korona. 100 darabos 16.25—16.50. korona. 85 darabos 17.—17.50. korona. a-onnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75. korona. 100 darabos 15.50—15.75. korona. 85 darabos 15.50—16.75. korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.25—19.50. korona. szerbiai 17.75—18.—. korona. azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, február 7. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A készárú piacán az üzlet majdnem egészen szünetelt. Kötötték: buza tavaszra 7.78—7.74, rozs tavaszra 7.76—7.76, zab tavaszra 6.47—6.48, tengeri május—júniusra 5.40, repece augusztus—szeptemberre 12.95—13.05. Magasabb Berlinre a tőzsde szilárdult. Záratok maradtak: buza tavaszra 7.87 1/2, rozs tavaszra 7.76, zab tavaszra 6.51, tengeri május—júniusra 5.53 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

Külföldi tőzsdék hatása alatt **előzsde** szilárd. **Déli tőzsde** az üzlet megoszlott.

Zárul szilárd londoni bankamatláb leszállítására. **Bécs, február 7. (Magyar értékek zárlata.)** 4%-os aranyjáradék 117.90. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegyei 141.—. Magyar vasúti kölcson ezüsten 100.60. Magyar keleti vasúti állami kölcson 119.—. Magyar leszámítók- és pénzváltóbank 419.—. Rimamurányi vasútrészvény 461.—. Magyar koronajáradék 93.10. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.20. Magyar hitelbank részvény 670.—. Magyar nyerevény kölcson sorsjegye 166.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 357.—. Magyar kereskedelmi bank 25.45 Magyar koricupár 1893.

Bécs, február 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.45. 4%-os osztr. aranyjáradék 117.85. 1890-iki sorsjegye 135.80. Osztrák hitelrészvény 387.—. Angol-osztrák bank 269.—. Bécsi bankjegyek 459.50. Osztrák-magyar bank 1685.—. Déli vasutó 108.—. Dunagőzhajózási részvény 740.—. Dohányrészvény 291.50. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.50. 4 2/3%-os ezüst járadék 98.35. Osztrák koronajáradék 98.15. 1864-iki sorsjegye 199.—.

Osztrák hitelintézeti részvény 667.50. Unionbank 534.—. Osztrák Länderbank 406.50. Osztrák-magyar államvasutó 667.—. Elbavölgyi vasutó 468.—. Alpesi bányarészvény 432.—. 20 frank. arany 19.13. Londoni váltóár 240.62. Bécsi tramway Lít B. 274.—. Bécsi tramway Lít A. 277.—. Lipót kohó 335.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, február 7. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 668.—. Magyar hitelrészvény 671.—. Angol-Osztrák bank 269.50. Bécsi bankjegyek 460.—. Union bank 534.50. Länderbank 406.—. Osztrák-magyar államvasutó részvény 667.50. Lombard 108.—. Elbavölgyi vasutó 462.50. Északnyugati vasutó részvény 459.—. Dohányrészvény 292.—. Rimamurányi vasúti 463.—. Alpesi bányarészvény 432.50. Május járadék 98.45. Magyar koronajáradék 93.10. Török sorsjegyek 104.75. Német birodalmi márká 117.51. Napoleon d'or 19.13. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 7. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde megnyitáskor ma is a new-yorki és a nyugati tőzsdék tegnapi szilárd irányzata után indult. A bányarészek jelentékeny emelkedését úgy a Hörber-óg 1900. évi kedvező kimutatása, mint a gelsenkircheni-társaság zárszámadása és 18%-os osztaléka okozta. Bankok ártartók. Idegen és belföldi befektetési papírok szilárdak, különösen 3 szalékok kölcson. Vasutak csendesek, csak Kanada- és Northern-Pacific szilárdak New-Yorkra és transvaliak a spekuláció vételeire. Később bank-értékek csöndesek, bányarészek szabálytalanok voltak. Egyébként változatlan volt az irányzat. Még később a bányarészek ismét javultak. Magánleszámitolási kamat-láb 3%.

Berlin, február 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.40. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.25. Elbavölgyi vasutó —. Magyar koronajáradék 93.90. Osztrák-magyar államvasutó —. Kassa-oderbergi vasutó 85.—. Bécsi váltóár 102.10. Magyar vasúti beruházási kölcson —. Alpesi bányarészvény 130.75. Disconto-Comandit 209.—. Általános vállamosági Edison 169.50. Gelsenkircheni —. Laura-kohó 195.—. 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.30. 4%-os magyar aranyjáradék 99.25. Osztrák hitelrészvény 210.25. Déli vasutó 25.75. Károlyi Lajos vasutó —. Orosz bankjegyek 162.25. 4%-os új orosz kölcson 98.30. Török dohányrészvény —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 152.—. Harpeni 165.40. Az irányzat szilárd.

Berlin, február 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalmak 4%-os magyar aranyjáradék 172.—. Magyar koronajáradék 167.50. Osztrák hitelrészvény 173.—. Osztrák-magyar államvasutó 95.90. Déli vasutó —. Északnyugati vasutó —. Elbavölgyi vasutó —. Orosz bankjegyek —. Buschthorndri —. Orosz bankjegyei —. (Ültimo) Lombard —. Szilárd.

Frankfurt, február 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 98.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.10. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák-magyar bank 121.90. Déli vasutó 25.70. Elbavölgyi vasutó —. Londoni váltóár 204.50. Bécsi bankjegyek 115.—. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcson 83.80. 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.30. 4%-os magyar aranyjáradék 99.—. Osztrák hitelrészvény 209.70. Osztrák-magyar államvasutó 145.00. Északnyugati vasutó 112.30. Bécsi váltóár 849.75. Párisi váltóár 813.50. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 214.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arányok január. Esti forgalmak Osztrák hitelrészvény 210.50. Osztrák-magyar államvasutó 142.75. Déli vasutó 25.75. Osztrák aranyjáradék 205.—. Olasz járadék —. Laura-kohó —. Harpeni 180.75. Disconto 125.25. Alpesi 150.40. Bécsi bankjegyek —.

Hamburg, február 7. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüstjáradék 98.10. 1860. sorsjegye 136.—. Déli vasutó 25.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 210.30. Osztrák-magyar államvasutó 142.25. Olasz járadék 95.80. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.45. Az irányzat szilárd.

Páris, február 7. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasutó —. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.95. Osztrák Länderbank 445.—. 3%-os francia járadék 102.25. Ottoman-bank 544.—. 3 1/2%-os francia járadék 102.95. Alpesi bányarészvény —. Déli vasutó 140.—. 4%-os magyar aranyjáradék 99.75. Párisi bankrészvény 1058.—. Olasz járadék 95.75. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 315.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéseszkedelmi csarnok jelentése.

Február 7. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. **A Hízott sertések ára:** I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88—92 fillérg. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98— fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 94—96— fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 90—92— fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — 92—94 fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérg.

Sertéselészám 1901. február 5. napján volt készlet 29.871 darab. — 1901. február 6. napján felhajtott — darab. 1901. február 6. napján elszállított 108 darab. 1901. február 7. napjára maradt készletben 29.763 darab.

Napirend.

Napló. Péntek, február 8. — Római katolikus: Math. János p. — Protestáns: Salomon. — Görög-orosz: (január 28.) Xenophon. — Zsidó: Scheb. 19. — Nap két 7 óra 2 percre. — Nyuszták 4 óra 55 percre. — Hold két délután 10 óra 21 percre. — Nyuszták délelőtt 8 óra 32 percre. **A kereskedelmi miniszter** fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Régiségtára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi terei 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Hoffmann-kilállítás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődíj 40 fillér. **Országos Képtár és Dürer-kilállítás** az Akadémiában d. e. 9—1-ig. **Iparművészeti társulat** délelőtt 9 órától délután 1 óráig. **Technológiai Iparmúzeum** nyitva van délelőtt 9 órától 12 óráig. délután 2—5-ig. **Mezőgazdasági Múzeum** (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. **Földtani intézet múzeuma** zárva. **Magyar kereskedelmi múzeum és házipar-kilállítás** a városligeti iparsarnokban délelőtt 9 órától 12 óráig. **Közelékesi múzeum** a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig. **Szabadalmi levéltár** (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. **Goethe-szoba** az Akadémiában d. e. 10—12-ig. **Múzeum könyvtár** nyitva d. e. 9—1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délután 3—7-ig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órától 12 óráig és este fél 7-ől fél 9-ig. **Magy. kir. statisztikai hivatal nyilvános könyvtára** és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. **Az új Országpház kupolacsarnoka** és lépcsőháza reggel 9 órától este 6-ig. Belépődíj 1 korona. **Mentőegyesület helyiségei** reggel 8 órától este 6-ig. **Állatkerti a Városligetben** nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatója: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. kerületi út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek általános kiállítása, (a Keleti mautár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házipari kiállítás, melyben az üzletvezetés ágazatának is eszközöl) a városligeti iparsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltékek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 7. —

Kinevezés, áthelyezés, kirendelés. Az igazságügyminiszter dr. Moskovitz Iván, a kassai ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt jelenlegi alkalmazása helyén bírósági aljegyzővé nevezte ki, Hrabák Károly nagykikötői törvényszéki imoget a szegedi törvényszékhez helyezte át; — a kereskedelemügyi miniszter Gerhardt Sándor főmérnököt az erjesi államipéztési hivataltól, Schwarz Gyula segédmérnököt a dévai államipéztési hivataltól a s.-a-ugyeji államipéztési hivatalhoz, Molnár Antal mérnököt a dícsőszentmártoni hivataltól az erjesi államipéztési hivatalhoz, Barna Bértaian segédmérnököt pedig a dévai államipéztési hivatalhoz helyezte át, végül pedig Moister János mérnököt központi szolgálat-teleire rendelte be.

Pályázatok. Díjnoki állásra a szolnoki kir. ügyészségnél február 20-ig; — aljegyzői állásra a szegedi kir. törvényszékénél 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a vágyhegyi kir. járásbírósnál 2 hét alatt; — növekedési kihasználásra a fővárosi tanácsa március 15-ig; — ellenőri állásra a debreceni közvágóhíznál február 28-ig; — albírói állásra a huszti kir. járásbírósnál 2 hét alatt; — polgármester kihasználására a fővárosi tanácsa március 15-ig; — hivatalosigai állásra a nagykaposi kir. járásbírósnál 4 hét alatt; — albírói állásra a felső-vissói járásbírósnál 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a zalaegerszegi kir. törvényszékénél 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a szegedi kir. törvényszékénél 2 hét alatt; — királyi ügyési állásra a csik-szeredai kir. ügyészségnél 2 hét alatt; — tki ataloktól díjnoki állásra az ugyeházi kir. járásbírósnál 2 hét alatt; — jegyzői, esetleg aljegyzői állásra a nagy-szebeni kir. törvényszékénél 2 hét alatt; — irnoki állásra a halmi kir. járásbírósnál 4 hét alatt; — végrehajtói állásra a dévai kir. pénzügyigóságánál 2 hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
Budapest, február 7.

A közép-európai depresszió északrafelé húzódtól el és Kelet-Európában szélesítette a légnymórt, úgy hogy a keleti maximum ma nem ismerhető fel. A nyugati maximum erősebben előre nyomult, délen pedig a genouai öböl s tyrtiheni tördere felett egy depresszió képződött. Az idő eurázsiai változókéony; csapadékok csak elvétve és jobbra is megenszergetten volt. A hőmérséklet északra tovább süllyedt. Nálunk az idő jobbra derült. Csapadékok csak az Alföld keleti határain és északrafelé volt. A hőmérséklet az éjei órákban süllyedt. **Kilátás.** Tulnyomában száraz idő várható, — legfeljebb az ország déli részén csapadékkal és a hőmérséklet süllyedésével.

Viz állás.

	Febr. Febr. 6. 7. méter	Febr. Febr. 6. 7. méter	
Ión	Schärding 0.68 0.4	Tisza	M.-Sziget 0.45 0.45
Duna	Pannó 1.19 1.10		V-Narany 1.19 1.19
	Ióna 1.45 1.33		Tokaj 1.24 1.64
	Bécs 1.51 1.47		Tisza-Füred 1.00 0.00
	Pozsony 0.80 0.78		Északon 0.19 0.03
	Komárom 1.86 1.86		Szeged 0.28 0.39
	Budapest 1.53 1.66		Csongrád 0.22 0.25
	Faka 2.97 3.18		Szeged 0.11 0.73
	Mohács 3.12 3.18		Török-Bocsa 0.27 0.04
	Gombóvár 3.92 3.58		Csanca 0.10 0.00
	Újvidék 1.80 1.54	Ónóva	Bárfa 0.34 0.43
	Pancsova 2.09 2.30	Topolya	Hód 0.41 0.23
	Orsova 2.33 2.82	Bodrog	Zemplén 2.18 2.41
Morva	Magyarfalva 1.38 0.4	Baja	Zachána 1.39 1.39
Vág	Zalona 1.00 0.72	Hernád	H-Nemősi 0.62 0.50
	Trencsén 0.47 0.53	Bereetty	Margita 1.14 1.14
	Szeged 0.86 1.14		B-Ujvári 1.15 1.78
Rába	Gombóvár 1.38 0.4	Körös	Csanca 0.10 0.00
	Sárvár 0.21 0.46		N-Várd 0.11 0.30
	Győr 1.76 1.50		Balsay 0.12 1.14
Dráva	Pettán 0.00 2.20		Trakó 0.64 1.19
	Zala 0.32 0.14		Gurshona 0.36 0.78
	Boros 0.17 0.33		Boronyon 1.24 1.24
	Eszék 0.00 1.11		Héhes 4.41 4.41
Szura	M.-Szerdah 0.10 0.70		Gyoma 0.43 4.62
	Zágráb 0.02 0.90	Morva	Gy-Fabvar 0.40 0.63
	Szeicz 0.32 4.07		Braycsicska 0.36 0.78
	Mitrovia 4.50 4.40		Soborsán 0.00 0.00
Szamos	Dobs 0.32 0.40		Arad 0.62 0.76
	Szamos 1.55 1.61		Máró 0.74 0.74
Körös	N.-Majány 1.39 1.46	Temes	Kis-Köztöl 1.49 1.39
Latorca	Munkács 0.36 0.61		Rikszó 2.81 1.43
Laborca	Homonna 0.54 0.63	Béga	Temesvár 0.00 0.22
Ung	Ugvár 0.44 1.02		Kecskelak 0.90 0.69

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 8-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ,
Péntek, 1901. február hó 8-án.
Rablélek.

Dráma 3 felvonásban. Irtá Ferenczy Ferenc.
Személyek:
Szentmiklósy G. Vizvári Csathó Alán Beregi
Fábián Ella Márkus Téry István Náday B.
Mariska Ligeti Kiss Kálmán Rózsahegyí
Anna Györgyné Jónás Gabányi
Utána:
Barátságból.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. február hó 8-án.
A postás fu.
(The messenger boy).

Operett 5 képbén. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merki) Adolf. Zenéjét szerették: Ivan Caryll és Lionel Monckton.
Személyek:
Punchestown Mátraí Bang, postásfu Sziklai
Hooker pass Molnár Nóra Szoyer
Cosmos bey Giréth Daisy Dóry M.
Olive Kadnor Palásthy Lady Panches, Sziklainé
Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó Z.
Stokitsch tanár Szilágyi Róza szobalány Róza L.
Tudor, bankár Vidor Lódy Winifred Varga A.
Naylor Kardos Cecile Gower Gombaszögi
Gascogne Iványi De Fleury Füredi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zene műkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 8-án.
Először:
Ocskay brigádéros.
Színmű prólogussal, 4 felv. Irtá Hercegy Ferenc.

Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Dili Dellé E.
Tisza Ilona Csillag T. A palóc Szerényi Gál
Tisza Jutka Nögrádi Szórényi Gál
Pynér Hegedűs Taries Bihari
Ozorocey Kazalicsky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsseg Balassa
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. február hó 8-án.
Pálmay Ilka asszony mint vendég.
Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Irták Meilhae és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzte Hervé.
Személyek:
Flavigny Pálmay Színigazgató Ujvári
Chateau Németh Rendező Nagy
Champlatreux Szirmai Gusztáv Deli
Celestin Tollagi Róbert Szerdahelyi
Corina Vidorné Lóriot Solymosi
Apácafejed. Siposné Lydia Harmath
Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Péntek, 1901. február hó 8-án.
Amerika.
Irtá: Ifj. Hegedűs Sándor.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárművés 7-kor. Kezdeté 8-kor.
Hatásos sikere az új Varieté műsornak.
Szenzáció! Fenomenális!
AZ 5 LORRISONS
a legirisebb amerikai nőszépegek.

Fleury-csoport
híres francia tánc-hármas.

THE OTINOS
kómikus excentrikusok.

BAUMANN KÁROLY
mint „Fregoll-parodist”.

SHELBY Wargraph
az eredeti kitor király.

Armin Käthe és József,
realisták, kómikus színházi parodisták.

Brand kapitány leányai.
Dallások, összehajlított Armin József. Zenéje Schindler J.-tól.

Ugyint az összes újonnan szerződött művek.
Minden ünnep és vasárnap két előadás. Déután 7/8-kor
munka nélküli helyszínről, egész új műsorról.

Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytözsde-
jében, Károly-körút 26., térszede Andrassy-ut 26. és
38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

3 ujdonság! Ma 3 ujdonság!
11 óraker:

„Gebrüder Zifferblatt“
Bohózat Leitner H.-tól. — Személyek:
Oblatt) vidéki kereskedők --- Schönberg
Naschitz) --- Rott
Zifferblatt Róza) sógornők --- Ferenczyne
Zifferblatt Fanny) --- Schindlerné
Zwetschenstiel Salome, baba és
masszirnő --- --- Weissné
Szabadvári) gigerlik --- --- Steinhart
Vörösházi) --- --- Ormai
Bírósi végrehajtó --- --- Pfeiffer
--- becsús --- --- Peterdi
Kati, cseléd --- --- Bayer
A tejes-ember --- --- Ecenten
Egy flakkeros --- --- Juhász
Egy boltiszolga --- --- Jaulus
Történet Zifferblattéknál.

Előzőleg: 10 óraker:
„Fogat-fogért.“
Eredeti magyar bohózat.
Irtá egy fogász. Rendező Rott S.
9 óraker: 9 óraker:
Ungekehrte heisst auch gefahren.
Bohózat.
Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás
téli kertben.

Müller József
hangszergyáros
SCHÖNBACH (Csehország)
ajánlja legjobb hirnű, kipróbált
hangszereit,
tisztá hangolás, könnyű és
egyformán szólam, javított
szereket, nagyon olcsó
árak, jóállás. Nemzetiszó
utánvételt visszavételek.
Szállít konzervatóriumok,
színházi, furdó, katonai,
és polgári zenekarok szá-
mára.

Külföldi díjakat nyert a világ- és műkiállításokon,
valamint akad. aranyérmeket.
Javítások összes vonós hangszereken művészi kivitel-
ben. Régi hegedűk és cellok megvételek, esetleg
becserőltetnek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FOGAK
A forinttól, valódi amerikai módszer.
10 évi garánciával. A gyökér eltávolít-
ása feltétlenül 3 Szabadnap mellett
is. Vidékiek 24 óra alatt kielégített-
nek. Bejelentkezésre is.
Kovács J. fogműterme. Budapest,
Károly-körút 9. II. S. (graf Hadik-palota.)
Telálható naponta reggel 9-től 12 u. 5-ig.

Meghívó.
A
SALGÓ-TARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA RÉSZV. TÁRSULAT
folyó évi február hó 27-én délelőtt 10 óraker
központi irodájában (Budapest, V., Erzsébetter 16. sz.)
fogja

XXXIII. rendes évi közgyűlését
megtartatni, melyre az igazgatóság a t. c. részvényeseket tiszte-
lettel meghívja.

NAPIREND:
1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek előter-
jesztése az 1900-iki üzleti évről.
2. Az 1900-iki év mérlegének előterjesztése; határozat az előter-
jesztett mérleg, valamint az évi tiszta nyereség hovatordítá-
sára felett.
3. Indítvány az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az
1900-ik évre vonatkozólag adandó felmentvény tárgyában.
Budapest, 1901. február hó 7-ik napján.

Az igazgatóság.
Megjegyzés: Az ezen közgyűlésen résztvenni akaró t. c. részvényeseket
felkérjük, hogy számszerűleg rendezett részvényeiket a szelvényekkel együtt
az alapszabályok 19. §-a értelmében legkésőbb 19. évi február 18-ig bezáró-
lag vagy a társulat fenn megjelölt központi irodájában, vagy pedig a k. k. priv.
alg. oesterr. Boden-Credit-Anstalt-nál Bécsben (I. Telnafaltsirasse 6.) tegyék le.
Mindon 25 részvény egy szavazatra jogosít, de 10 szavazatnál többet
saját nevében senki sem gyakorolhat.
Az 1900-iki évi mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése f. évi február
hó 18-ától kezdve az alapszabályok 52. §-ában foglalt rendelkezéseknek
megfelelően a társulat irodájában a t. c. részvényesek rendelkezésre áll.
(Utánnyomás nem díjazatik).

Képes lapok

levelező-
lapok
a legkedveltebb budapesti

színésznők
brom-üzüst kivitelű arc-
képével díszítve.
Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy
sorozat 12 db-ot tartalmaz, ára
bermentes ajánlott külfölddel
1 ft 80 kr. (3 K. 60 fl.).
Az összes beküldése után küldi

„Budapesti Napló“
kiadóhivatala
József-körút 18. sz.
Aki mind a négy sorozatot egy-
szerre hoztatja, az 48 helyett
62 képet kap.

D.
Berzétel Ilona
Eötvös Stefánia
Fedák Sári
Gazi Mariska
Gombaszögi Margit
Hegyi Aranka
Kápolnai Irén
Küry Klára
Markus Emilia
Molnár Rózi
Pewny Irén
Török Irma.

Magy. kir. Államvasutak.
Hirdetmény.
A fűtő- és teherszállító forgalomba beocsátásra vonatkozó feltételek a magyar-osztrák és bosznia hercegovinai vasutak forgalmában.
(Az utközben eső állomásokon teljesített utánfutókat járó illeték megállapítása.)
A fűtő- és teherszállító a magyar, osztrák és bosznia hercegovinai vasutakon való forgalomba beocsátására vonatkozólag megállapított a. Vasut- és Közlekedési Közlöny 1900. évi október hó 22-án kiadott 127. számában (a 1024 lap) 9430/95. sz. a. közzétett feltételek 5. pontjának szövege 1901. évi február hó 1-től visszavonásig való érvényességgel a következőképp módosították.
„5. Az utközben eső állomásokon teljesített minden utánfutóért, mely a kocsin alkalmazott mindkét ragasztószalag (fűtő- utasítások) feljegyeztek 50 fillérről illeték szedetik be.“
Budapest, 1901. Jan. hó 26-án.
A magy. kir. Államvasutak igazgatósága egyszerűen a részese vasutak nevében is. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Pályázati hirdetménye

alulírott nagyváradi cégnek, tervezetek beszerzésére egy

falragasz- plakáthoz
mely a

„Fleur de Lotus“-likőr
hirdetésére szolgáljon.

Pályázati határidő: 1901. március hó 15-ig.
I. díj 200, II. díj 100 korona, további tervezetek megvételéi joga 50 koronáért fenntartva.

A „Fleur de Lotus“-likőr, a mely a Nagyvárad mellett fekvő Szt.-László gyógyfürdő hévízi forrásában termő Nymphaea thermalis (köznyelven Lotus) virágokból készült, a fürdő tulajdonosának, Dr. Schlauch Léonice bitorospók 5 emenciájának engedelmével, tavaly hozott originalis, főmagságának nevével ékeskedő, szép kiállításban forgalomba.

Reklámul egy hosszú, magas falragasz szolgál, (méret kb. 1 mtr. x 60 cm.) a melynek rajza a legpraegnansabban adna kifejezést a **HKÖR eredetének**, kitűnő íze és előkelő díszkarakterének megfelelő vonzerejének; a plakát feltűnő, mindamellott megnyerő és szép legyen, **3-5 színben**, kevesebb színdík előnyben részesülnek.

A tervezeti motívumait különben a t. pályázók művészi belátására és alkotó érejlére bizzuk. Az eredeti úvegrajzán kívül lotusz-virágokat és lehetőleg a fürdő tájképet is tartalmazza.

A pályázatok legvégső beküldési határideje 1901. március 15-ke, a mely időn belül az összes pályázatok portmentesen, alant cég címére küldendők be.
Jury tagjai a versenyt hirdető cég, Sonnenfeld Adolf helybeli papirkereskedő és Szöke Gyula rajzatanár lesznek. A díjak a fentmeltettek, a melyeken kívül a nem díjazottak megvételéi joga tetszés szerint egyenkint 50 koronáért fenntartatik.
A jutalmazzal ép úgy, mint a megvételéi, az illető tervezetek minden joggal a hirdető cég tulajdonába mennek át és az azokkal szabadon rendelkeznek.
Nagyvárad, 1901. február hó 3.
MOSKOVITS MÓR ÉS FIA
Nagyvárad.

Rendkívüli meglepetést

és örömet nyújt, ha távolban levő barátainknak valamint előző-
váizsombunk vagy mondhatunk, vagy ha szeretteinknek, utóda-
ink számára hangru-
kát, beszédet vagy énekünket megörökí-
tehetik. Ily felvételeket a hang teljes felszerelésével a legter-
mészetesebb módon, a legújantársabb árban eszközöl az

Echo Fonograf társaság
Budapest, Andrassy-ut 27.

Hírvesek ének-művészek és művészek hangját díjmentesen veszik fel. — Nagy rakomány tartunk: Echo-fonografokból mélytónú membránokkal, ára 60 korona. Azon-
kívül különböző Edison kis- és koncert fonografokat, utóbbi
vendégeknek és kévészek számára. Saját zenek- és szonofon-
veteleinkkel senki sem versenyezhet. Angol, francia,
olasz és német felvételek.

Fonogramunkat a Nem. Vállalás- és közoktatásiügyi Miniszterium az iskolákban beszerzésre ajánlotta.
Kivánatra prospektus és hangjegyzéket küldünk.
Echo Fonograf társaság
Budapest, VI., Andrassy-ut 27. szám.

Dreher cs. és kir. udv.
Antal kamarai szállító

kőbányai serfőzdéje
ajánlja a legjobb
minőségű, kizáró-
lag pasteurizált
palacksöreit
(eredeti tőltés a serfőzdében), a legolcsóbban meg-
állapított árakon és pontos szállítás mellett.
A szállítás eredeti 25 és 50 üveges tartalmú ládákban
történik bermentes hárhoz szállítással.
Kisebb mennyiségben kapható minden nagyobb csomag- és füstkereskedésben.

Durbints sógor
Mert mondk, ha mán irtak könyvet a lóru is,
gyeszorúl is, miért ne lehetne könyv a sógorral
is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Dur-
bints sógorral foglalkozodik, benne van a sógor
tetzaháia is még más efféle kesorves történetek.
Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18.

Haas Fülöp és Fiai cég

BUDAPEST,

csak Gizella-tér I. sz. alatt

értési tisztelt vevőit és a nagyrődemű közönséget, hogy

kiselejtezt, de jó karban levő

különböző áruit, egymint: szőnyeget, butorszöveteket, csipkefüggönyöket, portiereket, asztal-, ágy-, flanel- és utazó-takarókat stb. üzletének félelmetű helyiségeiben

mérésékelt árban eladja.

Az eladásra bocsájtott kiselejtezt áruk bármikor megtekinthetők.

Gyengeségi állapotok,
(Impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

hydro-elektrotherapiái rendelő-intézetét

Budapest, VI., Teréz-kört 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1 ig, d. u. 2—8 ig.

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocskák (Galandócsihajtó) adták vissza teljes egészségüket.

Pántlika gilisztá fejese-
től a páfrány-tokocskák által feldolgozott (6 per) alatt teljesen elhajtják a károsító anyagokat, hanem gyomorban a szarvadékokat is biztosan meggyógyítja. A páfrány-tokocskák nem ártnak, ha a fröcs nincs is jelen. Rendelését az elölr megrendelendő.

Egy eredeti doboz postai utánvételt 8 korona, a másodikat 7 korona használt utasítással együtt.

Egyedül valódi kapható:

Schneider József gyógyszerésznél
Resiza, fő-utca 105.

Neustein Fülöp
Cukrozomák
hashajtó labdaccai

melvök evők óta beváltak és előke orvosok, mint a székelést könnyen előmozdító, felelő szert ajánlják.

az emésztést nem akadályozzák, teljesen ártalmatlanok. Mintán a labdacok cukrova vannak, a gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tükere, mely 8 doboz, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor.

Kérjük határozottan:
Neustein Fülöp hashajtó labdaccai! Valódi csak, ha minden doboz „Szent Lipót” tervényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fejete nyomatásban van ellátva.

Bejegyzés díjazás, névelvényünk és csomagunk „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírásával kell, hogy ellátva legyenek.

NEUSTEIN FÜLÖP
„Szent Lipót” című gyógyszerháza
WIEN, I., PLANKENGASSE 6.
Raktár: BUDAPESTEN:

Török József gyógyszerháza, Király-utca 12.

Titkos betegségek
gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalati alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel érnek el és néknél: húgyvesztést, hólyagbajokat, bujakor sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Megelőző az eredmény férful gyengeségnél (impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerzek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-kört 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet).

Bejártat a lépcsőnél. Külön váróteremk.

Rendelés délelőtt 9—3 ig, este 6—8 ig.

MAGYAR KÖNYVTÁR.

Szerkesztő: RADÓ ANTAL. Kiadja: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai).

A januári füzetek a következők:

201. **Cornelius Nepos.** Híres férfiakról. Fordította és bevezetéssel ellátta Dr. Székely István. A híres római életrajz-író kiadó fordításban teszi hozzáférhetővé ez a füzet.

202. **Kisfaludy Károly.** Szilágyi Mihály szabaddalusa. Mátyás diák. Hűség prózája. Bevezetéssel ellátta Bánóczy József. Kisfaludy három örökéletű apró szindarabja.

203. **Eugène Bréux.** A böcső. Színmű 3 felvonásban. Fordította Gábor Ignác. Bréux híres színművét a Nemzeti Színházban állandóan nagy sikerrel adják.

204. **Epikens.** Vázlatok. Ford. G. Pogány Irma és Pogány Margit. A nagy angol író három gyönyörű elbeszélése. értelem, hű fordításban.

205. **Ambrus Zoltán.** Arnyékalakok. A kiváló író hat gyönyörű elbeszélése.

206. **Kazár Emil.** Elbeszélések. Modern elbeszélés iródmunkák egyik legkiválóbb művelőjének legjobb munkái.

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Minden füzet egyenként kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Az eddig megjelent 206 szám részletfizetésre is kapható. Megrendelhetők:

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és. és kir. udvari könyvkereskedésében
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám. és minden könyvkereskedésben.

Tekintetes

Friedrich János
gyógyszerész urnak

Malackán.

Van szerencsém önnek tudtára adni, hogy az én kárpáti labdaccai

az egyedül gyógyszer, mely egészséget már több év óta főtartotta, azért minden ismerősöknek a legforróbban mint a legjobb és leghatásosabb gyógyszert ajánlom. Kérek tehát utánvételt 2 tükere labdacstól küldeni.

Szatymaz, 1900. december 17.

Kiváló tisztelettel
Marschall Lajos,
cipészemester.

Egy skatulya ára 21 kr. (42 fill.) egy tükere 6 skatulyával 1 frt 05 kr. (2 kor. 10 fill.) Raktár Budapestén

Török József gyógyszerész urnál
Király-utca 12. szám.

TITKOS BETEGSÉGEKET
ideg- és nemi bajokat,
sebeket, húgyvesztést, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentia), bujakor és önfertőzés következményeit, nőknél hólyagbajokat, bőrbetegségeket és mindenféle szexuális bajokat (kozmektika) sok év óta biztos sikerrel gyógyít

Dr. PALÓCZ I. v. kórházi orvos
specialista

Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

Rendelés d. e. 10 óráig d. u. 6 óráig.
Külön férfi- és női osztályok. Levelre kimerítő díszkrét válasz. Gyógyszerekről gondoskodik.

TITKOS BETEGSÉGEKET
húgyvesztéseket és sebeket, az önfertőztetés utó-baját, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél fekerfolysat, bármennyire idült is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanosság egyik főokozója és bérbetegségeket gyógyít a leggyorsabb szerrel, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 21. sz. az Opera mellett.

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt császá. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelre legnagyobb figyelemmel választottik és gyógyszeréről is gondoskodik lez.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEMZSÉREK TITKOSÍTÁSA** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és ezek szeszűri gyógykezeléséhez elűt könyv, volt 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beklüldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

10885. sz. II/2—a 1901.

Hirdetmény.

A gödöllői m. kir. koronauradalom telivér tenyészteiből 3 darab intháli és 22 darab pinzgau fajta 1 1/2—2 éves tenyészbika

folyó évi február hó 14-én délelőtt 9 órakor,

a gödöllői alsó-majorban szóbeli árverés után fog eladatni. (Alsó-major a gödöllői állomástól 2-8 kilométernyire fekszik).

Bővebb felvilágosítással a gödöllői m. kir. koronauradalom igazgatósága szolgál.

Budapest, 1901. január hó 30-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Debrecen.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak nyiregháza-csapi vonalán, Kemece és Demecser állomások között építendő Nyir-Bogdány nevű rakodó állomás magasépitményi munkáinak elkészítése tárgyában ezenel nyilvános pályázatú hirdetmény, melyre a kellőleg kálított és felblyegített ajánlatok legkésőbb folyó évi február hó 14-én, déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az előállítandó magasépitmények a következők:

1. Egy 93.5 m² alapterületű földszintes felvételi épület
2. szabadon álló arnyékszék;
3. állomási gazdasági udvar;
4. szemetgödör;
5. sütőkemence;
6. kút;
7. 60 m² alapterületű áruaktrá;
8. 10 m. hosszú nyíl rakodó;
9. egyszerű őrház melléképülettel, sütőkemencével és kuttal.

Az épitmények terveit, az épitési leírás, a szerződési levezet és a felvételi tervet a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének pályafanatartási és épitési osztályában, valamint ugvári osztálymunkéségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlatához csatolandó épitési leírás díj nélkül megszerzethetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirattal látandók el:

„Ajánlat a Nyir-Bogdány állomáson előállítandó magasépitményi munkákra.”

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi február hó 14-én, délelőtti 11 óráig 800, azaz nyolcszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadhatnák el. Az üzletvezetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választás jogát.

Debrecen, 1901. január hó 28.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Minden azo egyszeri beiktatas nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 aller.

ARTO HIRDETESEK

A hirdetesekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza sztkészes bélyeget kell mellékelni.

Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Művészek... Képzőművészek...

Borügynökök... keresek hallgatókat... Kik privát házakban...

Cserfa dongák... 120 cmr. hosszu, jutányos... Aron eladók...

A ki hederüt... cimbalom, harmonika, mecchacim... hangszereket...

VÉR-PIROS NARANCSONK... Tíz forintot meghaladó rendelvényeket...

Köznevelési osztály... Órszi menckoff... Téli kabát...

!Kevés gond! aggodalom! nyugtalanítja az embert, ha...

Breuer nyévek... denarijvárosán... Tere-úton 64. szám alatt.

Bármilyen foglalkozást keres... egy érdekes ábrában... minden részben...

Csinosnó butorozott... különbejárta szoba, kiadó... Sziv-úton 18. II. em.

Mindenkin segítve... a zálogcédlak... Viteken is...

Zongora... használt zongora, kevéssé... Pfaifer, Kerepesi-út 64.

Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. I-6. emelet.

Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást...

Engelmann Mór... Kávin-tér 2. szám.

Fraké Pál... Károlyi-úton 10. szám.

Hegedűoktatás... Zeneakadémia növendék... Hegedűoktatás...

Legjobb füzét... vizsgált ur- és nőruháknak... legjobbjának...

Magy. kir. Államvasutak... igazgatóság.

Második bővített kiadásban... és tesztelői alakban.

2000 koronára van biztosítva baleset ellen... Budapesti Napló minden előfizetőjét...

Eckstein Herminé... Fűzfő-úton 4. szám.

Fischer J. D. ... Fűzfő-úton 7. szám.

Gyorsírászatban... magyar és német nyelven... Gyorsírászatban...

Hirdetmény... Ezennel közzhírít... Hirdetmény...

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Flatal tisztviselő... 4-7-ig iróddal... Flatal tisztviselő...

Tisztességes... magyar nyelvű, szakdolgozó... Tisztességes...

Gyorsírászatban... magyar és német nyelven... Gyorsírászatban...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Díjnek... jó és gyorsírás, azonnal felvétel... Díjnek...

Keresetek... azonnali befizetésre, 50 frt kezdő... Keresetek...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Leopold Gyula... Fűzfő-úton 64. szám.

Mosse Rudolf... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Mexel Antal... G. Mezei-úton 1. szám.

Schwarz József... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Marokkói... Károlyi-körút 9. szám.

Tenzor Gyula... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Sikráy Samu... Váci-körút 12. szám.

Kernberg Rozália... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

IFJ. Nagel Ottó... Károlyi-körút 9. szám.

Semetsék A. J. ... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Rohonczi Ilona... Károlyi-körút 9. szám.

Szántó Mór... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Sopronyi V. ... Károlyi-körút 9. szám.

Toldi Lajos... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Zipper és Kéng... Károlyi-körút 9. szám.

Béna Józsefné... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Blockner J. ... Károlyi-körút 9. szám.

Deutch Miklósné... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Weitzenfeld Jakab... Károlyi-körút 9. szám.

Goldberger Mór... Károlyi-körút 9. szám.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Buda II. Fő-úton 17. szám.

Drága? ... has a letter on usual place.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

„Scottish girl”... has a letter on usual place.

Dorothen... A letter is for you. Kindly take it.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Majom... Kéden liba mentem volna.

Rabszaga... Levelet küldött ugyanazon címen.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

KERESLET... Vaskereskedőség, szakképzett, perfect magyar és...

Ezredni tudak... 10 koronát kaphatók: Breuer Ignacnál Tiszadélynél.

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Rövid zongora... használt, díszes kiállítású 250...

Mignon-zongora... fekete, keresztterű, alig használt...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Angol és francia... felsőosztályú, angol és francia...

Intelligens izr... családnál egy elegánsan utazó...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Szepen butorozott... hónapos szoba, egy új rezser...

Angol és francia... felsőosztályú, angol és francia...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Intelligens izr... családnál egy elegánsan utazó...

Angol és francia... felsőosztályú, angol és francia...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Angol és francia... felsőosztályú, angol és francia...

Intelligens izr... családnál egy elegánsan utazó...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Angol és francia... felsőosztályú, angol és francia...

Intelligens izr... családnál egy elegánsan utazó...

Butorok!... Háló, ebédlő, szőnyegterem... Butorok!

Használt férfruhák... legmagasabb árban... Használt férfruhák...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

Nyomatok a „Pénz” irodalmi és nyomdai vállalat részvényirtásának közzétételére, Budapest, LX. ÖSÜST

VÉR-PIROS NARANCSONK... Tíz forintot meghaladó rendelvényeket...

Órszi menckoff... Téli kabát... Felső... Ferenc József-kabát... Rottberger Jakab...

Rothberger Jakab... Kristóf-tér 2. I-6. emelet.

Második bővített kiadásban... és tesztelői alakban.

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

MIRJAM... lrtá; Dr. Kiss Arnold... MIRJAM...

!Kevés gond! aggodalom! nyugtalanítja az embert, ha...

Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást...

2000 koronára van biztosítva baleset ellen... Budapesti Napló minden előfizetőjét...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

halál esetén 2000 korona erejéig... halál esetén 2000 korona erejéig...

<